

L'accés dels governs locals als fons estructurals 2014-2020

**Diputació
Barcelona**

Coordinació

Octavi de la Varga Mas

Autors

Josep Rodríguez López, Carlota Rosés Montesinos, Kontxi Odriozola Eizaguirre,
Rosa Añó Adell, Anna Calvete Moreno

Oficina d'Europa i Estratègia Internacional

© Diputació de Barcelona

Març de 2015

Edició i coordinació: Gabinet de Premsa i Comunicació de la Diputació de Barcelona

Dipòsit legal: B 9455-2015

Índex

Índex de gràfics, mapes, taules i quadres	5
Nota dels autors	6
Presentació	7
Resum executiu	8
Introducció	8
El procés de preparació	8
Principals aspectes de la reforma	9
El pressupost de la política de cohesió 2014-2020	10
La política de cohesió 2014-2020	11
Marc general	11
L'accés dels governs locals	12
Programes operatius	12
El Fons Europeu de Desenvolupament Regional	13
El Fons Social Europeu	14
La cooperació territorial europea	15
Altres fons dels FEIE	16
1. Introducció	17
1.1. El procés de preparació de la política de cohesió	17
1.2. Principals aspectes de la reforma	18
1.3. El pressupost de la política de cohesió 2014-2020	21
2. La política de cohesió 2014-2020	28
2.1. Els Fons Estructurals i d'Inversió Europeus: marc general	28
2.2. L'objectiu d'inversió en creixement i ocupació	32
2.2.1. El Fons Europeu de Desenvolupament Regional	33
2.2.2. El Fons Social Europeu	38
2.3. L'objectiu de cooperació territorial europea	42
2.4. El Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural i el Fons Europeu Marítim i de la Pesca	44
3. L'accés dels governs locals	47
3.1. La participació en el període 2007-2013	47
3.2. L'accés dels governs locals als fons estructurals 2014-2020	51

3.2.1. L'Acord d'Associació d'Espanya	51
3.2.2. El Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER)	57
3.2.3. El Fons Social Europeu (FSE)	63
3.2.4. Cooperació territorial europea (CTE)	67
3.2.5. FEADER i FEMP.....	79
4. Enllaços i documentació d'interès.....	87

Índex de gràfics, mapes, taules i quadres

Mapes

Mapa 1. Categoria de regions a la UE	20
Mapa 2. Categoria de regions a Espanya	20
Mapa 3. Àrees de cooperació transfronterera	42
Mapa 4. Àrees de cooperació transnacional	43
Mapa 5. Zona elegible per al programa POCTEFA	68
Mapa 6. Zona elegible per al programa MED	70
Mapa 7. Zona elegible per al programa SUDOE	73
Mapa 8. Zona elegible per al programa ENI CBC MED	78
Mapa 9. Territoris rurals PDR: 2014-2020	80
Mapa 10. Proposta territorial Leader PDR 2014-2020	84

Gràfics

Gràfic 1. Assignació totals per país dels FEIE 2014-2020	24
Gràfic 2. Assignació totals per país de la política de cohesió 2014-2020	25
Gràfic 3. Assignacions de la política de cohesió 2014-2020 per partides	26
Gràfic 4. Assignacions de la política de cohesió 2014-2020 per partides a Espanya	26
Gràfic 5. Fons destinats a Catalunya 2014-2020	27
Gràfic 6. Política de cohesió: Inversions per OT 2014-2020	30
Gràfic 7. Els OT i l'Estratègia 2020	30
Gràfic 8. La concentració temàtica del FEDER	34
Gràfic 9. La concentració temàtica del FSE	41
Gràfic 10. Distribució dels FEIE a Espanya	52

Taules

Taula 1. Compromisos del marc financer plurianual 2014-2020	23
Taula 2. Principals fons estructurals i governs locals, comparativa 2007-2013 vs. 2014-2020	85

Quadres

Quadre núm. 1. Estructura i contingut del MFP 2014-2020	21
Quadre núm. 2. Objectius temàtics del FEIE	29
Quadre núm. 3. Prioritats d'inversió del FEDER	35
Quadre núm. 4. Prioritats d'inversió del FSE	39

Nota dels autors

Aquesta publicació s'ha elaborat mitjançant l'anàlisi de tots els documents disponibles, ja fossin propostes, esborranys o documents definitivament aprovats en el moment de tancar l'edició a 5 de març de 2015. Cal advertir que gairebé tots els programes operatius als quals poden accedir els governs locals de Catalunya es trobaven en procés d'adopció, per tant, els continguts i dades descrits es basen en les propostes presentades per les autoritats de gestió.

Malgrat això, no s'esperen grans modificacions respecte a la informació presentada. Al mateix temps, es fa una aproximació dels programes i línies financeres d'interès local, tot i que no se'n coneixerà el detall fins que no es facin efectives les convocatòries.

Presentació

Els fons estructurals de la Unió Europea han estat uns grans aliats del món local, ja que han aportat recursos per finançar inversions municipals i per desenvolupar els pobles i les viles des dels punts de vista social, econòmic i ambiental. Amb els fons estructurals hem millorat urbanísticament els nostres pobles i ciutats, hem finançat equipaments claus per a la reactivació econòmica, la competitivitat o l'atractiu turístic i hem ofert possibilitats a les persones aturades mitjançant accions formatives i d'acompanyament en el seu procés de transició de l'atur cap a un lloc de treball digne. A més a més, són instruments que ens obliguen a planificar a mitjà termini, a fer una reflexió sobre el model de poble, ciutat o comarca que volem, que fomenten la cooperació entre diferents nivells d'administració i una major apropiació de les actuacions per part de la ciutadania.

En aquests moments, ens trobem en els primers estadis del període de programació 2014-2020 en què els fons estructurals, així com altres fonts de finançament europeu, presenten novetats importants. Catalunya rebrà més fons d'aquesta política els propers anys però es donarà una major concentració temàtica per maximitzar l'impacte de les inversions en l'Estratègia Europa 2020, una reorientació de la tipologia de projectes locals i una dimensió social reforçada amb els recursos del Fons Social Europeu.

La Diputació de Barcelona, en el marc de les seves actuacions de seguiment de les polítiques europees que tenen incidència en el món local, ha seguit de ben a prop el procés de preparació i definició de la política regional 2014-2020. Al mateix temps, ha fet arribar les seves propostes de defensa dels interessos municipals en la configuració dels programes per a aquest període.

La publicació que teniu a les mans fa una anàlisi en clau local de quins són els aspectes fonamentals de la política de cohesió 2014-2020. El document s'estructura en tres capítols. El primer descriu quin ha estat el procés de preparació de la política de cohesió, com se situa en el marc del pressupost de la Unió Europea i quins són els principals elements de reforma. El segon capítol fa una anàlisi de quins són els fons i instruments disponibles amb un detall de les prioritats temàtiques a partir de les propostes de programes presentats a data d'avui. El tercer, i últim capítol, analitza les possibilitats de finançament local que es derivaran dels programes operatius previstos comparant-los amb els del període 2007-2013.

Esperem que aquesta informació i l'assessorament que la Diputació de Barcelona presta, a través de la Direcció de Relacions Internacionals, contribueixin a fer que els fons estructurals continuïn sent un valuós instrument per generar creixement econòmic, ocupació i benestar en els nostres territoris i en els nostres pobles i ciutats d'una manera intel·ligent i sostenible.

Salvador Esteve i Figueras
President

Resum executiu

Introducció

La política de cohesió per al període 2014-2020 destinarà fins a 325.000 MEUR¹ a inversions en les regions i ciutats d'Europa. Es tracta del principal instrument d'inversió de l'Estratègia Europa 2020 per a un creixement intel·ligent, sostenible i inclusiu: generar creixement i llocs de treball, fer front al canvi climàtic i la dependència energètica, i reduir la pobresa i la marginació social.

El procés de preparació

Les negociacions de la nova política de cohesió 2014-2020 van començar el 2011 i es van desenvolupar en un escenari de recessió econòmica que va condicionar, en gran mesura, els posicionaments dels actors implicats. La proposta inicial plantejava una sèrie de premisses que inclouen: la vinculació de l'assignació dels fons als objectius d'Europa 2020; l'establiment d'acords d'associació entre la Comissió i els estats membres per establir les prioritats d'inversió i els objectius; la concentració dels recursos en un nombre reduït de prioritats; un reforç dels partenariats, incloent-hi els ens locals; una dimensió territorial reforçada, especialment pel que fa a àrees urbanes; la condicionalitat dels pagaments subjecta al compliment per part dels estats de certs prerequisits; la creació d'una reserva d'eficàcia per a aquells que assoleixin millors resultats; un seguiment i una avaluació més grans per recolzar l'orientació als resultats, i la combinació dels fons amb préstecs i instruments financers.

Els resultats del procés de negociació van culminar amb l'adopció dels reglaments legislatius dels diferents fons el desembre del 2013, cosa que ha permès que la nova política de cohesió sigui vigent des de l'1 de gener de 2014. Al llarg del 2014 s'han anat declinant les propostes europees a l'àmbit dels estats membres amb l'adopció dels acords d'associació (el d'Espanya es va adoptar l'octubre del 2014) com a requisit previ per a l'aprovació dels programes operatius, que s'ha anat produint des del final del 2014 i es perllongarà durant el primer semestre del 2015. Al final del mes de gener del 2015, s'havien adoptat un 60% dels 535 programes operatius presentats a tot Europa,

Davant d'aquest escenari, està previst que les primeres convocatòries de fons estructurals es llancin a partir del març del 2015, tot i que el ritme d'adopció dels respectius programes operatius farà que l'inici dels programes, probablement, es produeixi al llarg del 2015 i principis del 2016.

---

¹ Amb preus del 2011. La suma augmenta a 351.800 MEUR si es comptabilitza amb preus corrents.

Principals aspectes de la reforma

La política de cohesió 2014-2020, a grans trets, manté l'arquitectura del període anterior, però presenta tota una sèrie de novetats relatives als objectius, enfocaments i instruments que quedaran reflectides en els programes i les respectives convocatòries.

En el nou període s'ha adoptat un marc estratègic comú (MEC) que abraça cinc fons, els que ara s'anomenen Fons Estructurals i d'Inversió Europeus (FEIE). D'una banda, els tres fons estructurals o fons de la política de cohesió: el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), el Fons Social Europeu (FSE), el Fons de Cohesió (FC) i, de l'altra, el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) i el Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP). Aquest marc posa les bases per a una millor coordinació entre els fons i permet també desenvolupar vincles més estrets amb altres instruments de la UE, com Horitzó 2020, el Mecanisme Connectar Europa i el Programa per a l'ocupació i la innovació social (EaSI).

Una altra de les grans novetats és la concentració dels recursos en un menú d'11 objectius temàtics prioritaris, que corresponen als principals sectors de creixement, amb la finalitat d'obtenir un impacte major. A Europa, innovació i recerca, agenda digital, suport a les PIME i economia baixa en carboni rebran uns 100.000 MEUR en el marc del FEDER; amb càrrec al Fons de Cohesió, es destinaran uns 66.000 MEUR a les connexions prioritàries de les xarxes de transport transeuropees i als projectes d'infraestructures mediambientals clau; finalment, a través del FSE, la prioritat serà l'ocupació, amb almenys 70.000 MEUR. La nova Iniciativa d'Ocupació Juvenil vinculada al FSE i dotada amb 6.000 MEUR es destinarà a donar suport a l'aplicació de la Garantia Juvenil.

En el mateix sentit de millorar l'eficàcia de la política de cohesió, també s'ha volgut que aquesta nova política fixi metes i objectius clars, transparents i quantificables: els països i les regions hauran d'anunciar amb antelació els objectius que pretenen assolir i determinar amb precisió com mesuraran els progressos realitzats en la seva consecució, amb instruments com per exemple les Estratègies d'Especialització Intel·ligent (*Research and Innovation Strategies - RIS*).

Pel que fa al finançament, i per tal d'incrementar l'efecte multiplicador de les inversions, per al 2014-2020 s'ha volgut fomentar la utilització dels instruments financers per millorar el suport a les PIME i l'accés al crèdit. La intenció és afavorir els préstecs en detriment de les subvencions, per reduir-ne la dependència i millorar la qualitat dels projectes.

Quant a l'estructura de la política de cohesió, una de les novetats clau de la reforma ha estat l'adaptació de la inversió i de la taxa de cofinançament als nivells de desenvolupament de tres categories de regions: les regions menys desenvolupades, amb un PIB inferior al 75% de la mitjana UE-27; les regions en transició, una nova categoria que substituiria les regions *phasing-in* i *phasing-out* del període de programació 2007-2013, amb un PIB entre el 75% i el 90% de la mitjana UE-27; i les regions més desenvolupades, amb un PIB superior al 90% de la mitjana de la UE-27, entre les quals es troba Catalunya.

La dimensió urbana ha quedat reforçada amb l'assignació d'un import mínim del 5% dels recursos del FEDER de cada Estat per a la implementació d'estratègies integrades de desenvolupament urbà sostenible, que se suma a altres despeses en les zones urbanes.

El pressupost de la política de cohesió 2014-2020

Els 325.000 MEUR de la política de cohesió representen un 32,5% del pressupost de la UE, el segon capítol més ben dotat, per darrere de la política agrícola comuna. Tot i així, si als fons de la política de cohesió (FEDER, FSE i FC) se sumen els recursos de la resta dels fons FEIE (FEADER i FEMP), passen a ser el primer capítol en importància pressupostària. Amb tot, el pressupost de la política de cohesió ha sofert una reducció del 8,4% respecte del període 2007-2013.

Espanya serà el tercer receptor de la política de cohesió (per darrere de Polònia i Itàlia), amb 26.998 MEUR, és a dir, un 8,6% del total, cosa que representa una reducció de més de 7.000 MEUR respecte al que va rebre per al període 2007-2013. De totes maneres, l'impacte sobre les diferents comunitats autònomes és variable, ja que la reducció s'ha concentrat fonamentalment en les regions menys desenvolupades i les regions en transició, mentre que les regions més desenvolupades fins i tot veuen incrementada la seva dotació pressupostària. Val a dir també que en aquest període Espanya deixa de ser beneficiària del Fons de Cohesió.

La política de cohesió segueix el principi de concentració, per la qual cosa inverteix en totes les regions i adapta el nivell d'inversió al seu grau de desenvolupament. Gairebé tres quartes parts dels fons de la política de cohesió, el 71,4%, es destinen a les regions menys desenvolupades (182.171 MEUR). La nova categoria de regions en transició rebrà un 9,7% dels fons (35.381 MEUR). Finalment, les regions més desenvolupades rebran un 15,2% dels fons (54.350 MEUR). A més es destinaran 8.948 MEUR (2,75%) per a la cooperació territorial europea, 7.548 per a la cooperació transfronterera, 2.075 per a la cooperació transnacional i 571 MEUR per a la cooperació interregional. Finalment, la Comissió Europea gestionarà 371 MEUR del FEDER destinats a convocatòries per a accions innovadores en l'àmbit del desenvolupament urbà sostenible.

L'Acord d'Associació d'Espanya, que es va adoptar l'octubre del 2014, recull el procés de programació, a escala nacional, dels Fons Estructurals i d'Inversió Europeus (FEIE) per al període 2014-2020, pel qual Espanya rebrà una dotació de 36.450 MEUR. Per fons, les inversions es repartiran de la manera següent:

- FEDER: tindrà una dotació de 19.408 MEUR. La programació del FEDER es concentrarà en quatre objectius temàtics principals: R+D+I, TIC, PIME i economia baixa en carboni.
- FSE: comptarà amb 7.589 MEUR destinats principalment al foment de l'ocupació, als quals caldrà afegir 943 MEUR de la Iniciativa d'Ocupació Juvenil.
- FEADER: amb 8.291 MEUR, centrarà els esforços a fer arribar la innovació a les zones rurals, a millorar les estructures productives i els canals de comercialització de les explotacions agràries i forestals, a afavorir la diversificació d'activitats en zones rurals, a contribuir als objectius per al 2020 sobre canvi climàtic, a aconseguir una utilització més efectiva de l'aigua en matèria d'agricultura i a conservar i millorar els ecosistemes, els sòls i els paisatges de les zones rurals.
- FEMP: 1.161 MEUR per al desenvolupament de les zones pesqueres.

Catalunya rebrà 2.121 MEUR de fons estructurals per al període 2014-2020, fet que representa un 44,2% més que en el període anterior (2007-2013). El 65% d'aquests fons seran

gestionats directament per la Generalitat de Catalunya, mentre que el 35% restant el gestionarà l'Administració General de l'Estat. S'assignaran 931 MEUR al Programa operatiu FEDER de Catalunya (80% d'increment) i 355 MEUR al Programa operatiu del FSE (24% d'increment). Pel que fa a l'objectiu de cooperació territorial europea, que promou la col·laboració entre els espais fronterers i transnacionals, Catalunya rebrà uns 141,7 MEUR, el 22,9% del total dels recursos assignats a l'Estat espanyol. D'altra banda, el Programa de desenvolupament rural de Catalunya estarà finançat amb 348,5 MEUR de FEADER.

La política de cohesió 2014-2020

Marc general

Els Fons Estructurals i d'Inversió Europeus (FEIE) per al període 2014-2020 estan regulats al Reglament 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013, pel qual s'estableixen les disposicions comunes relatives al Fons Europeu de Desenvolupament Regional, al Fons Social Europeu, al Fons de Cohesió i al Fons Europeu Marítim i de la Pesca.

Els FEIE perseguiran dos grans objectius: a) Inversió en creixement i ocupació, amb intervenció de tots els fons a través dels programes operatius estatals i regionals (97,25% dels fons) i b) Cooperació territorial europea, amb el suport del FEDER (2,75% dels fons).

L'estratègia, les prioritats i les mesures de cada estat es plasmen en els acords d'associació, que són documents estratègics que tradueixen els elements del marc estratègic comú (MEC) al context nacional durant tot el període 2014-2020. Els acords són redactats per cada estat membre en col·laboració amb els socis locals i regionals competents. Un cop adoptat l'acord d'associació, s'elaboren els programes operatius (PO) nacionals, que defineixen les prioritats que estableixen els objectius específics, els crèdits financers de l'ajuda dels FEIE i el corresponent cofinançament nacional.

Com s'ha esmentat, els FEIE presenten una concentració en 11 objectius temàtics (OT) que farà que els programes operatius hagin de seleccionar-ne un nombre limitat on assignar els recursos:

- OT 1. Potenciar la investigació, el desenvolupament tecnològic i la innovació.
- OT 2. Millorar l'ús i la qualitat de les tecnologies de la informació i de la comunicació i l'accés.
- OT 3. Millorar la competitivitat de les PIME, del sector agrícola (en el cas del FEADER) i del sector de la pesca i l'aqüicultura (en el cas del FEMP).
- OT 4. Afavorir la transició a una economia baixa en carboni en tots els sectors.
- OT 5. Promoure l'adaptació al canvi climàtic i la prevenció i la gestió de riscos.
- OT 6. Conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos.
- OT 7. Promoure el transport sostenible i eliminar les estrangulacions en les infraestructures de xarxes fonamentals.
- OT 8. Promoure la sostenibilitat i la qualitat en l'ocupació, i afavorir la mobilitat laboral.

- OT 9. Promoure la inclusió social i lluitar contra la pobresa i qualsevol forma de discriminació.
- OT 10. Invertir en educació, formació i formació professional per a l'adquisició de capacitats i d'un aprenentatge permanent.
- OT 11. Millorar la capacitat institucional de les autoritats públiques i les parts interessades i l'eficiència de l'Administració pública.

El FEDER presenta una important concentració dels recursos en 4 objectius temàtics dels FEIE (recerca i desenvolupament, TIC, competitivitat de les PIME i economia baixa en carboni), tot i que aquesta concentració es modularà en funció de la categoria de regions. A les regions més desenvolupades: almenys un 80% dels recursos totals del FEDER a escala nacional s'assignarà a dos o més dels quatre primers objectius temàtics, mentre que almenys un 20% d'aquest 80% s'assignarà al quart objectiu.

El FSE també concentrarà els seus recursos en alguna de les prioritats temàtiques. Així, com a mínim el 20% del total dels recursos del FSE destinats a cada estat membre s'haurà de dirigir a l'objectiu temàtic 9 "Promoure la inclusió social i lluitar contra la pobresa i qualsevol forma de discriminació". A més, els estats membres han de concentrar el finançament en un màxim de cinc prioritats d'inversió en el marc dels quatre objectius temàtics: ocupació/mobilitat, educació/formació, inclusió social i millora de l'Administració pública.

Quant a la cooperació territorial europea, almenys el 80% de la contribució del FEDER a cada programa de cooperació transfronterera o transnacional s'ha de concentrar en un màxim de quatre objectius temàtics.

Els instruments financers adquireixen una major rellevància com a forma de finançament en el període 2014-2020 pel seu efecte multiplicador dels fons, per la seva capacitat per combinar diverses formes de recursos públics i privats, i pel seu caràcter rotatori que fa que els ajuts siguin més sostenibles a llarg termini. Concretament, en l'àmbit del FEDER es posaran en marxa instruments financers per recolzar actuacions d'R+D+I, competitivitat de les PIME i eficiència energètica i foment de les energies renovables. Una de les novetats dels instruments financers és la participació d'Espanya a la Iniciativa PIME amb una contribució del FEDER.

Els reglaments dels nous fons estructurals preveuen diferents mesures per a la simplificació administrativa que afavoreixi les entitats beneficiàries. Cal destacar l'harmonització dels reglaments entre els FEIE, la definició d'objectius temàtics comuns i l'augment proporcional en el seguiment, l'avaluació, la gestió i el control dels projectes, la implementació de la tramitació integral electrònica d'ajuts i subvencions, i la simplificació en la justificació de despeses.

L'accés dels governs locals

Programes operatius

L'Acord d'Associació d'Espanya es desenvoluparà a través de 45 programes operatius: 3 programes operatius pluriregionals del FEDER (Iniciativa PIME; Creixement intel·ligent i

Creixement sostenible), 19 programes operatius regionals del FEDER (1 per regió), 4 programes operatius pluriregionals del FSE (Ocupació, educació i formació; Ocupació juvenil; Inclusió social; Assistència tècnica) i 19 programes operatius regionals del FSE (1 per regió). A més a més, hi haurà 1 programa estatal de desenvolupament rural, 17 programes regionals de desenvolupament rural i 1 programa en l'àmbit de la pesca.

En el cas de Catalunya, el finançament es vehicularà principalment a través del Programa operatiu regional del FEDER, el Programa operatiu regional del FSE i el Programa de desenvolupament rural (PDR) del FEADER. De manera puntual, també es podrà accedir al finançament dels PO pluriregionals de cada fons, en particular al PO FEDER de Creixement sostenible, PO FSE d'Ocupació, educació i formació i al PO d'Ocupació juvenil.

El Fons Europeu de Desenvolupament Regional

El FEDER continuarà sent el principal instrument per al finançament d'infraestructures i inversions productives locals. Les activitats que podran rebre fons del FEDER seran, entre altres, les inversions productives que contribueixin a crear o preservar llocs de treball duradors, les inversions en infraestructures que prestin serveis bàsics al ciutadà o les inversions en el desenvolupament del potencial endogen. També donarà suport a la cooperació i a l'intercanvi d'experiències entre autoritats competents regionals, locals, urbanes i altres autoritats públiques, interlocutors econòmics i socials.

L'accés dels governs locals als recursos FEDER es podrà produir per dues vies: d'una banda, els recursos del Programa operatiu FEDER de Catalunya que es destinin al tram local i, de l'altra, les convocatòries de desenvolupament urbà sostenible del Programa pluriregional de Creixement sostenible que es gestionaran des del Ministeri d'Hisenda i de les administracions públiques.

En el cas del PO del FEDER de Catalunya, adoptat finalment per la Comissió Europea el 12 de febrer de 2015, el nou període 2014-2020 comporta canvis substancials en l'aplicació dels fons estructurals, particularment la concentració dels recursos en innovació, TIC, PIME i eficiència energètica, la focalització en resultats i l'impacte i la col·laboració públicoprivada per afavorir projectes que generin activitat econòmica de valor afegit i també ocupació.

L'accés dels governs locals al PO FEDER de Catalunya es podrà portar a terme a través de dues tipologies de convocatòries de la Generalitat de Catalunya dirigides als governs locals: a) Convocatòries de l'enfocament integrat de desenvolupament territorial (OT 4 i OT 6) i b) Accions integrades per al desenvolupament territorial a través de projectes d'especialització i competitivitat territorial (PECT).

L'enfocament integrat de desenvolupament territorial engloba actuacions dels objectius temàtics 4 (energia baixa en carboni) i 6 (medi ambient) i disposa d'un pressupost global de 60 MEUR de FEDER. La tipologia d'actuacions és similar a aquelles que es podien desenvolupar a les convocatòries dels eixos 2 (medi ambient i prevenció de riscos) i 4 (desenvolupament local i urbà) en el període 2007-2013, amb la incorporació de la prioritat d'energia.

Les accions integrades en el desenvolupament territorial mitjançant els projectes d'especialització i competitivitat territorial (PECT), alineats amb l'estratègia RIS3CAT, seran iniciatives

impulsades pels agents del territori i liderades per les entitats locals, que articularan projectes de transformació econòmica del territori sobre la base d'R+I i la col·laboració públic-privada.

D'altra banda, el desenvolupament urbà sostenible a Espanya per al 2014-2020 s'articularà a través del Programa operatiu pluriregional de creixement sostenible. Aquest programa té una dotació FEDER de 5.622 MEUR, dels quals 1.500 es dedicaran al finançament d'actuacions de desenvolupament urbà sostenible. Hi haurà dues vies d'accés per als ens locals: a) Actuacions integrades de desenvolupament urbà sostenible i b) Actuacions singulars per una economia baixa en carboni.

El programa d'Actuacions integrades de desenvolupament urbà sostenible està dotat amb 964 MEUR i finançarà actuacions que s'emmarquin en una estratègia de desenvolupament urbà sostenible integrada o en un pla estratègic transversal i que incorporin els aspectes geogràfics, socials, econòmics, ambientals i climàtics. Un 25% dels recursos es destinaran a economia baixa en carboni (EBC) i s'aplicarà un enfocament integrat dels fons (FEDER i FSE). Es gestionarà a través de convocatòries del Ministeri d'Hisenda i de les Administracions Públiques.

El programa d'Actuacions singulars per una economia baixa en carboni donarà suport a actuacions específiques en l'àmbit de l'objectiu temàtic per una economia baixa en carboni. S'implementaran des de l'Institut per la Diversificació i l'Estalvi d'Energia (IDAE) i tindrà una dotació de 508 MEUR de FEDER. La tipologia dels projectes podrà incloure diferents actuacions en matèria d'eficiència energètica, energies renovables tèrmiques o mobilitat, com per exemple l'eficiència de l'enllumenat, la reducció del consum energètic, les energies renovables, la biomassa, els carrils bici i VAO o altres que contribueixin a la reducció d'emissions.

Així mateix, cal destacar que la Red de Iniciativas Urbanas actuarà al llarg de tot el període per capacitar, coordinar, orientar i intercanviar experiències sobre desenvolupament urbà, i en línia amb la Xarxa Europea de Desenvolupament Urbà.

Per últim, el 0,2% del FEDER (371 MEUR) es destinarà a finançar accions innovadores en l'àmbit del desenvolupament urbà sostenible que dependrà de la Comissió Europea. Es donarà suport a mesures innovadores en aquest àmbit, sempre a iniciativa de la Comissió, com estudis i projectes pilot per identificar o provar solucions noves que donin resposta a qüestions relacionades amb el desenvolupament urbà sostenible.

El Fons Social Europeu

El FSE tindrà diverses missions, que es corresponen amb quatre dels objectius temàtics dels FEIE: promoure la sostenibilitat i la qualitat en l'ocupació, i afavorir la mobilitat laboral (OT 8), promoure la inclusió social, lluitar contra la pobresa i qualsevol forma de discriminació (OT 9), invertir en educació, formació i formació professional (OT 10) i millorar la capacitat institucional i l'eficiència de l'Administració pública (OT 11).

El Programa operatiu del FSE de Catalunya per al període 2014-2020 és el resultat d'un ampli consens per concretar els principals reptes que ha d'afrontar el FSE a Catalunya i també

la definició dels objectius específics del programa. Com ja s'ha esmentat anteriorment, l'assignació del FSE s'ha incrementat en un 24%, i es vehicularà a través de les convocatòries de la Generalitat de Catalunya.

Complementàriament al FSE, la Iniciativa d'Ocupació Juvenil contribuirà principalment a la implementació de la Garantia Juvenil. L'objectiu és garantir que tots els joves fins a 25 anys puguin obtenir una oferta de feina, d'educació, d'aprenentatge o de pràctiques al cap de quatre mesos d'haver quedat a l'atur o d'haver deixat l'educació formal.

Pel que fa al programa pluriregional del FSE, encara no existeix una definició precisa, però tot sembla indicar que el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques tornarà a gestionar una convocatòria de característiques similars a la del període 2007-2013 (convocatòria FSE, PO d'adaptabilitat i ocupació del MAP). El programa tindria un pressupost, temàtiques i una operativa similars. Estaria destinat a municipis de més de 50.000 habitants, capitals de província i diputacions provincials.

La cooperació territorial europea

La cooperació territorial europea, finançada amb càrrec al FEDER, manté una estructura similar a la del període precedent. La configuració dels programes de cooperació territorial europea 2014-2020 està composta per 80 programes transfronterers, 15 programes transnacionals i 4 programes interregionals. En general, hi ha hagut un reforç d'aquests instruments, que s'ha traduït en un lleuger increment pressupostari en tots els programes, en què cal destacar l'increment del 40% d'un programa especialment adreçat a les ciutats com és el programa URBACT.

De manera anàloga a la del període anterior, les entitats de la província de Barcelona podran participar en els programes de cooperació transfronterera Espanya – França - Andorra (POCTEFA), cooperació transnacional mediterrània (MED), cooperació transnacional sud-oest europeu (SUDOE), cooperació interregional INTERREG EUROPA i cooperació interregional URBACT III. De la mateixa manera, es dona continuïtat al model descentralitzat d'autoritats de gestió dels programes. Aquestes seran les responsables de preparar i gestionar les convocatòries.

Cal destacar, això sí, diverses novetats pel que fa a les prioritats i les modalitats de cooperació. En primer lloc, els programes han definit un nombre limitat de prioritats on destaquen les assignacions de recursos a la recerca i la competitivitat, l'energia i el medi ambient. Segonament, es posa més èmfasi en la capitalització, la transferència de resultats i l'intercanvi d'experiències. Per últim, es modifiquen els procediments de presentació, amb un ús més extensiu de les convocatòries en dues fases i de convocatòries temàtiques.

Existeixen altres programes de cooperació territorial europea que actuen d'una manera complementària al conjunt de programes territorials. D'una banda, el programa INTERACT que continuarà sent un instrument per reforçar l'efectivitat de la política de cohesió mitjançant la identificació, transferència i difusió de bones pràctiques i enfocaments innovadors en la implementació dels programes de cooperació territorial europea. D'altra banda, el programa ara anomenat ESPON 2020 destinarà 41 MEUR a la recerca científica sobre l'efectivitat de la política de cohesió al territori.

Per últim, el Programa de cooperació transnacional mediterrània en el marc de l'Instrument Europeu de Veïnatge (CBC ENI MED) continuarà nodrint-se d'un finançament combinat de la política d'acció exterior i de la política de cohesió. Rebrà fons de l'ENI i del FEDER i destinarà 209 MEUR a la cooperació entre els actors de les regions riberenques dels països de la UE del nord del Mediterrani i les dels onze països de la ribera sud.

Altres fons dels FEIE

L'actuació dels FEDER i el FSE es veurà complementada amb altres dos fons del FEIE: el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) i el Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP).

El FEADER intervé en els estats membres per mitjà de programes de desenvolupament rural (PDR). El PDR de Catalunya 2014-2020 integra fons FEADER, fons de la Generalitat de Catalunya i de l'Administració General de l'Estat, que totalitzen una inversió pública final de 810,4 MEUR (amb aportació del 50% de la Generalitat, 43% del fons FEADER de la UE i 7% de l'Estat).

Quant a l'accés dels ens locals, destaquen els ajuts al desenvolupament local participatiu LEADER, que disposarà de 62 MEUR. La convocatòria per a la selecció dels grups d'acció local (GAL) es va llançar el gener del 2015. El procediment de selecció es farà en dues fases: en la primera es realitzarà una selecció provisional dels GAL i del seu territori, i en la segona es presentarà i s'aprovaran les estratègies de desenvolupament local i l'aprovació definitiva dels GAL, en aplicació del marc normatiu i de la programació aprovada.

Per últim, la Unió Europea ha assignat a Espanya 1.161,62 MEUR del Fons Europeu Marítim i de la Pesca per al període 2014-2020. Aquesta quantitat suposa un 20,2% del total de la quantia assignada a aquest fons, la qual cosa equival al pes real del sector pesquer espanyol a la Unió Europea. Així, Espanya es converteix en el primer receptor dels fons de pesca i rep 30 MEUR més que durant el període anterior (un 2,7% més). Cal destacar que, com en el cas dels fons agrícoles, es continuarà donant suport al desenvolupament local participatiu mitjançant els grups d'acció local de la pesca (*Fisheries Local Action Groups* - FLAG).

1. Introducció

1.1. El procés de preparació de la política de cohesió

El procés de negociacions de la nova política de cohesió 2014-2020 va començar el 2011 i es va desenvolupar en un escenari molt diferent del de períodes precedents. D'una banda, el Tractat de Lisboa convertia per primera vegada el Parlament Europeu en colegislador pels afers relacionats amb la política de cohesió, fet que va permetre iniciar un diàleg polític pre-legislatiu entre les diferents institucions abans de la publicació de les propostes de la Comissió Europea. De l'altra, tant la negociació del marc financer plurianual com les de la política de cohesió mateixa es van produir en un context de recessió econòmica que va condicionar, en gran mesura, els posicionaments dels actors implicats.

La proposta inicial de la Comissió Europea, publicada l'octubre del 2011, va ser molt ambiciosa, i plantejava una sèrie de premisses que incloïen: la vinculació de l'assignació dels fons als objectius d'Europa 2020; l'establiment d'acords d'associació entre la Comissió i els estats membres per establir les prioritats d'inversió i els objectius; la concentració dels recursos en un nombre reduït de prioritats; un reforç dels partenariats, incloent-hi els ens locals, regionals i de la societat civil en totes les fases de la programació; una dimensió territorial reforçada, especialment pel que fa a àrees urbanes; la condicionalitat dels pagaments en funció del compliment dels estats de certs requisits d'àmbit macroeconòmic, legislatiu, de l'Administració pública, etc.; la creació d'una reserva d'eficàcia per a aquells que assolixin més bons resultats; un major seguiment i avaluació per recolzar l'orientació als resultats, i la combinació dels fons amb préstecs i instruments financers.

Moltes de les propostes de la Comissió van tenir una bona rebuda durant les negociacions, com ara l'establiment del marc estratègic comú (MEC) per donar coherència i trobar sinergies entre els diferents fons, o el major èmfasi en la dimensió territorial i urbana. El Consell també va mostrar-se favorable a la idea de la concentració temàtica i a un enfocament més centrat en els resultats, tot i que tant els estats membres com veus del Parlament Europeu van demanar flexibilitat a l'hora de seleccionar les prioritats i els indicadors per mesurar els resultats.

Entre els elements més controvertits de les negociacions van destacar la reticència dels estats membres davant dels acords d'associació, les condicionalitats *ex ante* i especialment la condicionalitat macroeconòmica, la creació d'una nova categoria de regions intermèdies en substitució de les de transició i la utilització dels instruments d'enginyeria financera. El Consell i el Parlament també van insistir a simplificar més la normativa i els sistemes d'auditoria i control dels fons, per tal de reduir les barreres administratives en la gestió dels programes.

D'altra banda, la Comissió Europea va insistir a reforçar el paper dels interlocutors en la planificació i l'ús dels fons i va impulsar el Codi de conducta europeu en matèria de partenariat i règims d'associació, que estableix les condicions per a la participació dels socis en la preparació i l'aplicació dels programes operatius i dels acords d'associació 2014-2020. El Codi de conducta europeu estableix un conjunt de normes comunes dirigides a millorar les consultes, la participació i el diàleg entre els socis durant la planificació, l'execució, el seguiment i l'avaluació dels projectes finançats pels fons estructurals. Es requereix als estats membres reforçar la cooperació entre les seves autoritats responsables dels fons i dels socis dels projectes, com ara autoritats regionals, locals i urbanes, organitzacions sindicals, empresaris, ONG, etc.

Els ens locals i regionals europeus han exercit una funció important al llarg de tot el procés prelegislatiu i legislatiu dels darrers dos anys i mig. Han aportat documents de debat i presentacions a les institucions de l'Estat i comunitàries, especialment a la Comissió de Desenvolupament Regional del Parlament Europeu, que ha tingut en compte els seus punts de vista a l'hora de negociar els reglaments. El Codi de conducta, que té caràcter d'acte delegat i no forma part directa dels reglaments, s'ha seguit en diferents mesures als diversos països de la UE. La mateixa Diputació de Barcelona va fer arribar el maig del 2012 el seu document de posicionament a les diferents institucions comunitàries, defensant els interessos dels governs locals catalans, i bona part de les propostes realitzades han quedat recollides als reglaments aprovats.

La negociació en paral·lel del MEC i els diferents fons, i els nombrosos compromisos que es van haver d'adoptar, van acabar diluint l'ambició de la proposta inicial de la Comissió. Les negociacions d'aquests dos anys van passar per fites com l'aprovació de la postura negociadora del Parlament Europeu el juliol del 2012, que va proposar més de tres mil esmenes, i un procés de diàleg tripartit entre el Parlament, el Consell i la Comissió Europea que va consistir en més de cent reunions. El novembre del 2013 es va arribar a un acord sobre l'esborrany dels reglaments, i el Consell els va aprovar el mes de desembre. Finalment, el 20 de desembre de 2013 els nous reglaments es van publicar al *Diari Oficial de la Unió Europea* (DOUE).

Al llarg del 2014 s'han anat declinant les propostes europees a l'àmbit dels estats membres amb les presentacions dels acords d'associació i els diferents programes operatius del 2014. L'Estat espanyol va presentar el seu acord d'associació el 22 d'abril i els programes operatius el mes de juliol. L'Acord d'Associació d'Espanya va ser finalment adoptat el 30 d'octubre de 2014, mentre que s'espera que els programes operatius s'aprovin el primer semestre del 2015.

1.2. Principals aspectes de la reforma

Una de les novetats plasmades durant el nou període ha estat la definició d'un marc estratègic comú (MEC) que abraça cinc fons, els que ara s'anomenen Fons Estructurals i d'Inversió Europeus (FEIE). D'una banda, hi ha els tres fons de la política de cohesió –el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), el Fons Social Europeu (FSE), el Fons de Cohesió (FC)– i, de l'altra, el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) i el Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP). Aquest marc posa les bases per portar a terme una

més bona coordinació entre els fons i permet també desenvolupar vincles més estrets amb altres instruments de la UE, com Horitzó 2020, el Mecanisme Connectar Europa i el Programa per a l'ocupació i la innovació social (EaSI).

Amb el MEC també s'ha volgut fomentar la reducció de la burocràcia i simplificar la utilització de les inversions, per constituir un conjunt de normes comunes per a tots els Fons Estructurals i d'Inversió Europeus, i establir un seguit de normes de comptabilitat simplifiades, requisits d'informació més específics i un major recurs a la tecnologia digital.

D'altra banda, la nova política de cohesió haurà d'estar més ben vinculada a una major governança econòmica de la UE, i els programes hauran de ser coherents amb els programes nacionals de reforma i les recomanacions específiques per país del Semestre Europeu. En aquest sentit, un element important de debat ha estat la clàusula de condicionalitat macroeconòmica que implica que els estats membres hauran de modificar els programes per donar suport a reformes estructurals clau. Com a últim recurs, la CE podrà suspendre els fons si s'incomplixen de manera greu i repetida les recomanacions econòmiques.

Una de les propostes més controvertides de la reforma ha estat l'anomenada condicionalitat *ex ante*, que requereix el compliment d'una sèrie de condicions abans que els fons puguin arribar a destí, per tal de garantir l'eficàcia de les inversions. Entre aquestes condicions prèvies cal destacar la necessitat de disposar d'estratègies d'especialització intel·ligent,² les reformes per a les empreses, les estratègies de transport, les mesures destinades a millorar els sistemes de contractació pública, el compliment de la normativa sobre medi ambient i les estratègies per combatre l'atur juvenil i l'abandonament escolar, així com la promoció de la igualtat entre homes i dones i la no-discriminació.

Alhora, i davant de la manca de recursos i la greu situació d'atur que es viu en alguns països, s'ha volgut fomentar la concentració dels recursos en un menú d'11 objectius temàtics prioritaris, que corresponen als principals sectors de creixement, per obtenir un major impacte. Innovació i recerca, agenda digital, suport a les PIME i economia baixa en carboni rebran uns 100.000 MEUR en el marc del FEDER; amb càrrec al Fons de Cohesió, es destinaran uns 66.000 MEUR a les connexions prioritàries de les xarxes de transport transeuropees i als projectes d'infraestructures mediambientals clau; finalment, a través del FSE, la prioritat serà l'ocupació, amb almenys 70.000 MEUR. La nova Iniciativa d'Ocupació Juvenil vinculada al FSE i dotada amb almenys 6.000 MEUR es destinarà a donar suport a l'aplicació de la Garantia Juvenil.

En el mateix sentit de millorar l'eficàcia de la política de cohesió, també s'ha volgut que a la nova política de cohesió es fixin metes i objectius clars, transparents i quantificables: els països i les regions hauran d'anunciar amb antelació els objectius que pretenen assolir i de-

² Les estratègies nacionals i regionals d'innovació per a l'especialització intel·ligent (estratègies RIS3) consisteixen en agendes integrades de transformació econòmica territorial, que se centren en cinc qüestions rellevants: (1) recolzar les polítiques i les inversions en matèria de prioritats, reptes i necessitats clau del país o regió, per a un desenvolupament basat en el coneixement; (2) aprofitar els punts forts, els avantatges competius i el potencial d'excel·lència de cada país o regió; (3) recolzar la innovació tecnològica, així com la basada en la pràctica, i fomentar la inversió del sector privat; (4) involucrar completament els actors rellevants i fomentar la innovació i l'experimentació, i (5) basar-se en l'evidència i incloure sistemes de supervisió i avaluació. L'estratègia d'especialització intel·ligent de Catalunya és la RIS3CAT.

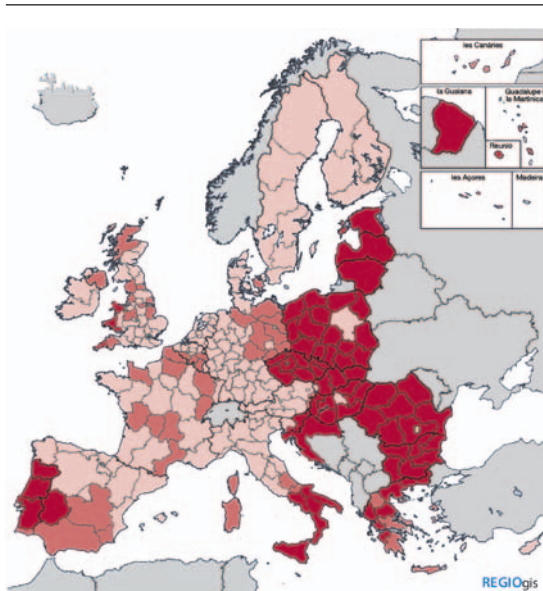
terminar amb precisió com mesuraran els progressos assolits i la seva consecució. Cap al final del període podran posar fons addicionals a disposició dels programes més eficients, a través de l'anomenada reserva d'eficàcia.

Pel que fa al finançament, i per tal de millorar l'efecte multiplicador de les inversions, per al 2014-2020 s'ha volgut fomentar la utilització dels instruments financers per millorar el suport a les PIME i l'accés al crèdit. Els fons de la UE recolzaran els préstecs, les garanties i el capital social / capital risc a través de normes comunes, amb l'ampliació del seu àmbit d'aplicació i amb altres incentius, com per exemple percentatges de cofinançament més elevats. La intenció és afavorir els préstecs en detriment de les subvencions, per reduir-ne la dependència i millorar la qualitat dels projectes.

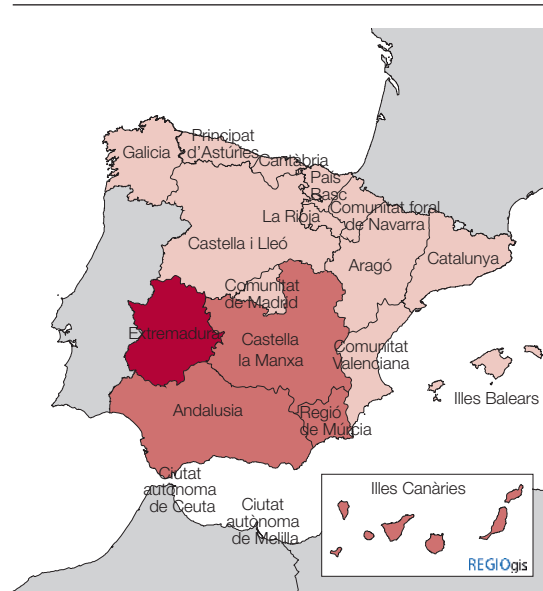
En l'àmbit de la cohesió territorial, la dimensió urbana ha quedat reforçada, amb l'assignació d'un import mínim del 5% dels recursos del FEDER per a projectes integrats a les ciutats, que se suma a altres despeses a les zones urbanes. També s'ha volgut augmentar la cooperació més enllà de les fronteres i facilitar el desenvolupament de més projectes transfronterers i les estratègies macroregionals.

Finalment, pel que fa a l'estructura de la política de cohesió, una de les novetats clau de la reforma ha estat l'adaptació de la inversió i de la taxa de cofinançament als nivells de desenvolupament de tres categories de regions: les regions menys desenvolupades, amb un PIB inferior al 75% de la mitjana UE-27; les regions en transició, una nova categoria que substituiria les regions *phasing-in* i *phasing-out* del període de programació 2007-2013, amb un PIB entre el 75% i el 90% de la mitjana UE-27, i les regions més desenvolupades, amb un PIB superior al 90% de la mitjana de la UE-27, entre les quals es troba Catalunya.

Mapa 1. Categoria de regions a la UE

Mapa 2. Categoria de regions a Espanya

- Regions menys desenvolupades (PIB per càpita <75% de la mitjana de la UE-27)
- Regions de transició (PIB per càpita >= 75% i < 90% de la mitjana de la UE-27)
- Regions més desenvolupades (PIB per càpita >= 90% de la mitjana de la UE-27)

Font: Inforegio.

1.3. El pressupost de la política de cohesió 2014-2020

El marc financer plurianual (MFP) estableix les quantitats màximes anuals que la UE pot gastar en diferents àmbits polítics, durant un període determinat. Proporciona un marc per a la programació financera i la disciplina pressupostària, amb què assegura que la despesa de la UE és previsible i es manté dins dels límits acordats. També permet donar una visió a llarg termini a la UE perquè emprengui polítiques que siguin eficaces, i expressa les prioritats polítiques i les àrees d'inversió.

El nou MFP cobreix set anys, del 2014 al 2020. El reglament que fixa el MFP el proposa la Comissió Europea (CE), i va ser aprovat pel Parlament Europeu (PE) i adoptat pel Consell per unanimitat el 2 de desembre de 2013. El funcionament del marc financer plurianual 2014-2020 serà revisat per la CE el 2016, tenint en compte la situació econòmica del moment, així com les últimes projeccions macroeconòmiques.

El MFP estableix per al període 2014-2020 un import màxim de 996.779 MEUR en crèdits de compromís. El pressupost del MFP representa un 1% del PIB de la UE, i per primera vegada, l'import acordat és inferior al del període anterior: els dos apartats més grans de despesa, política agrícola i de desenvolupament rural i política de cohesió, han patit retallades respecte del període anterior. Per contra, s'ha incrementat el finançament per a la promoció del creixement i l'ocupació (recerca, inversions en infraestructures i educació).

La política de cohesió continua representant la segona partida en volum pressupostari del pressupost europeu, per darrere de la política agrícola comuna. Tot i així, si als fons de la política de cohesió (FEDER, FSE i FC) se sumen els recursos de la resta dels fons FEIE (FEADER i FEMP) passen a ser el primer capítol en importància pressupostària.

Quadre núm. 1: Estructura i contingut del MFP 2014-2020

El marc financer plurianual 2014-2020 es divideix en sis rúbriques de despesa corresponent a les diferents àrees d'activitat de la UE:

1. Creixement intel·ligent i integrador:

a) Competitivitat per al creixement i l'ocupació: inclou la recerca i la innovació; educació i formació; les xarxes transeuropees en matèria d'energia, transport i telecomunicacions; la política social; desenvolupament de les empreses, etc. En aquest capítol s'inclouen programes com el Programa de competitivitat per a empreses i PIME (COSME), el programa d'Ocupació i d'innovació social, Erasmus +, o Horitzó 2020. Aquesta partida també inclou el Mecanisme Connectar Europa, que finalment es dotarà de 29.299 MEUR. Aquest apartat ha incrementat un 37% respecte al període anterior, la qual cosa destaca la importància que s'ha donat a la recerca, la innovació i l'educació per tal de poder promoure creixement i generar ocupació.

b) Cohesió econòmica, social i territorial: comprèn la política de cohesió, que té com a objectiu ajudar els països i regions menys desenvolupats a acostar-se a la resta, reforçar la competitivitat de totes les regions i el desenvolupament de la cooperació interregional. A banda de la política de cohesió, aquest capítol inclou la Iniciativa

d'Ocupació Juvenil. Per aquest subcapítol, que inclou el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), el Fons Social Europeu (FSE) i el Fons de Cohesió (FC), l'import final destinat és de 325.150 MEUR. El capítol ha patit una reducció del 8,4% respecte del 2007-2013.

2. Creixement sostenible: inclou la política agrícola comuna, la política pesquera comuna, el desenvolupament rural i les mesures ambientals, com el programa LIFE. Aquest capítol tindrà un sostre de despesa de 373.179 MEUR. En aquest apartat, pel que fa a la política agrícola comuna i de desenvolupament rural (PAC) s'ha acordat que el 30% dels pagaments directes estaran condicionats al respecte al medi ambient, i que es reduirà la diferència entre els estats membres a l'hora de rebre pagaments directes. Aquesta rúbrica inclou també el finançament d'activitats en els àmbits del canvi climàtic i del medi ambient a través del Programa de medi ambient i acció per al clima (LIFE).

3. Seguretat i ciutadania: inclou la justícia i els afers d'interior, la protecció de les fronteres, la immigració i la política d'asil, la salut pública, la protecció dels consumidors, la cultura, la joventut i la informació i el diàleg amb els ciutadans. Aquest capítol disposa de programes com el Fons Europeu d'Asil, Migracions i Integració (FAMI), el programa dels consumidors, Europa Creativa, Europa pels ciutadans, o el Programa de salut. Aquesta rúbrica tindrà un pressupost de 15.686 MEUR.

4. Una Europa global: cobreix tota l'acció exterior de la UE, com l'ajuda al desenvolupament o l'ajuda humanitària, amb l'excepció del Fons Europeu de Desenvolupament (FED), finançat amb contribucions directes dels estats membres, que proveeix l'ajuda per a la cooperació al desenvolupament amb els països d'Àfrica, el Carib i el Pacífic, així com els països i territoris d'ultramar. Alguns dels programes inclosos en aquest capítol són l'instrument de cooperació al desenvolupament, l'instrument per la democràcia i els drets humans, o l'instrument pel veïnatge. El sostre de despeses acordat per aquest apartat és de 58.704 MEUR, incloent-hi els programes de la UE de cooperació al desenvolupament, com per exemple el dirigit a autoritats locals i organitzacions de la societat civil.

5. Administració: cobreix les despeses administratives de totes les institucions europees, les pensions i les escoles europees.

6. Compensacions: pagaments temporals destinats a assegurar que Croàcia, que va entrar a la UE el juliol del 2013, no contribueixi al pressupost de la UE més del que se'n beneficia el primer any després de la seva adhesió.

A la taula següent es presenta la distribució de compromisos pels grans capítols del marc financer plurianual 2014-2020, en preus del 2011.

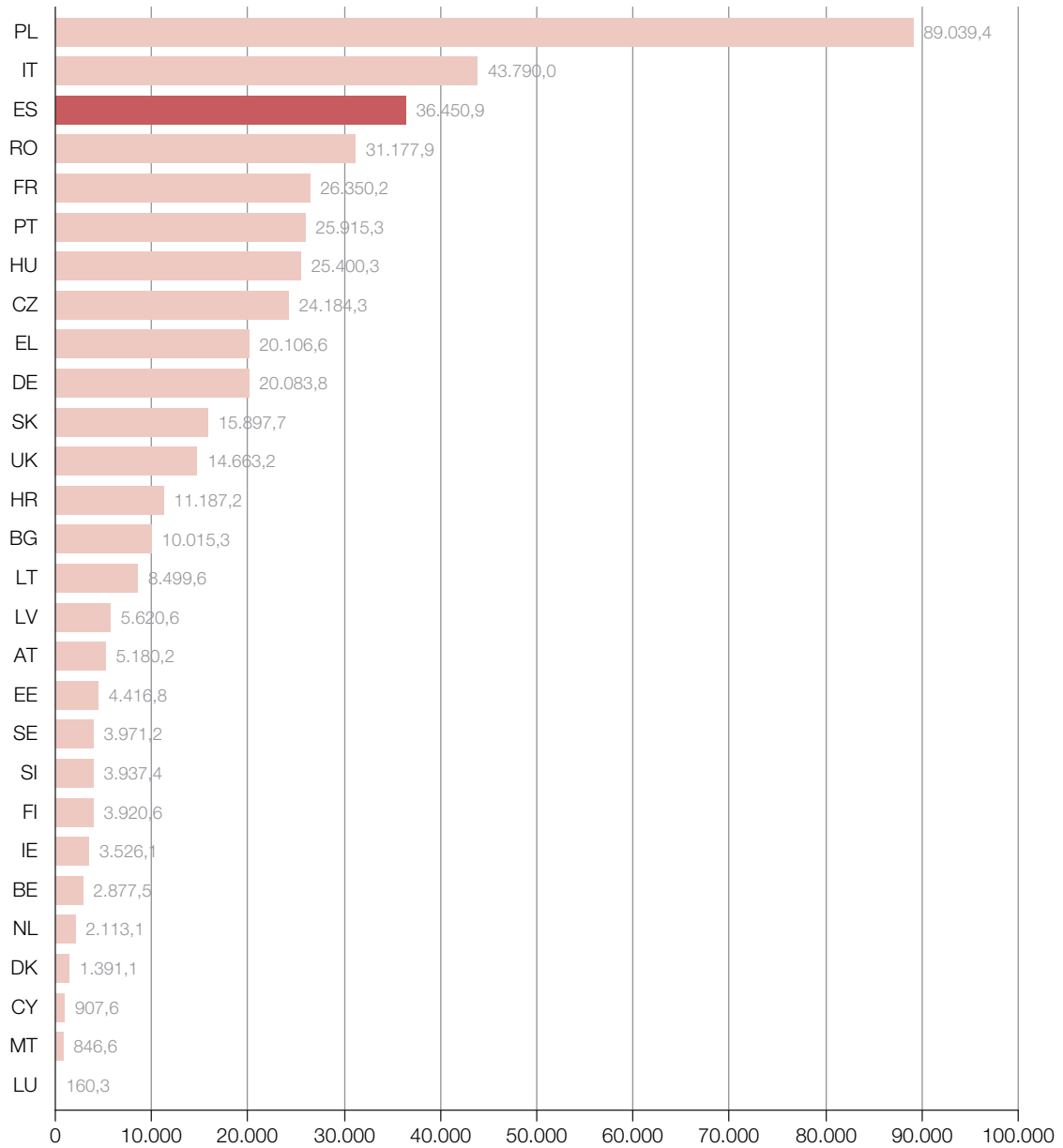
Taula 1. Compromisos del marc financer plurianual 2014-2020 (preus 2011)

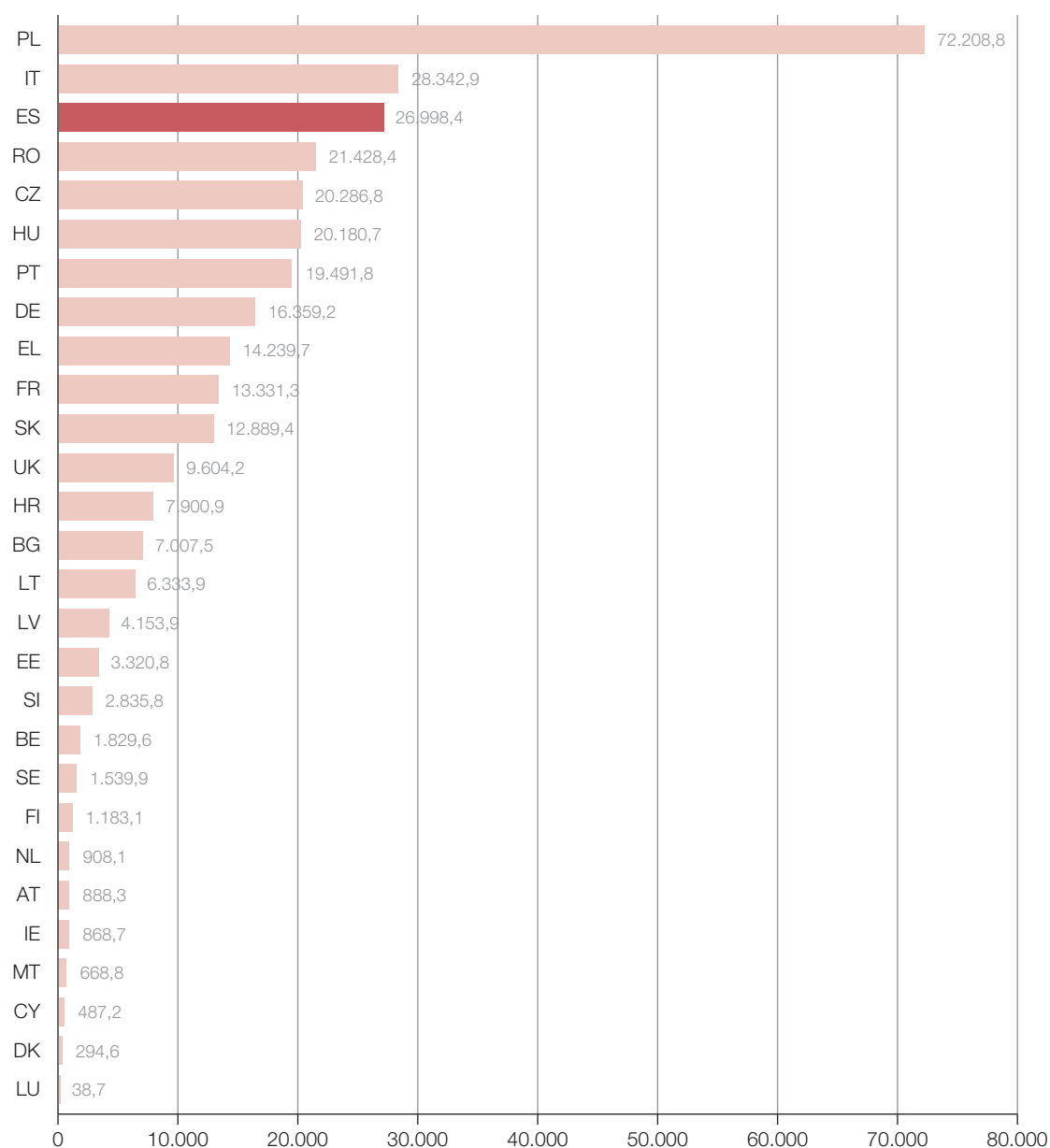
Marc financer plurianual 2014-2020 – Compromisos en MEUR (preus 2011)								
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Total
1a. Competitivitat per al creixement i l'ocupació								
Subtotal	15.605	16.321	16.726	17.693	18.490	19.700	21.079	125.614
1b. Cohesió econòmica, social i territorial								
Subtotal	44.678	45.404	46.045	46.545	47.038	47.514	47.925	325.149
2. Creixement sostenible: recursos naturals								
Subtotal	55.883	55.060	54.261	53.448	52.466	51.503	50.558	373.179
3. Seguretat i ciutadania								
Subtotal	2.053	2.075	2.154	2.232	2.312	2.391	2.469	15.686
4. Una Europa global								
Subtotal	7.854	8.083	8.281	8.375	8.553	8.764	8.794	58.704
5. Administració								
Subtotal	8.218	8.385	8.589	8.807	9.007	9.206	9.417	61.629
6. Compensacions								
Subtotal	27	0	0	0	0	0	0	27
Total	134.318	135.328	136.056	137.100	137.866	139.078	140.242	959.988

Així, la política de cohesió representa un 32,5% del pressupost total del MFP: en total s'invertiran 325.000 MEUR. A escala global, i tenint en compte la contribució nacional dels estats membres i l'efecte multiplicador dels instruments financers, s'espera que l'impacte total ascendeixi a més de 500.000 MEUR. Amb tot, aquest capítol ha patit una reducció del 8,4% respecte del període 2007-2013.

Espanya serà el tercer receptor de la política de cohesió (per darrere de Polònia i Itàlia), amb 26.998 MEUR,³ és a dir, un 8,6% del total, cosa que representa una reducció de més de 7.000 MEUR respecte al que va rebre el període 2007-2013. Val a dir que en aquest període Espanya deixa de ser beneficiària del Fons de Cohesió.

³ Xifra extreta de l'Acord d'Associació d'Espanya aprovat que comptabilitza el FEDER i el FSE, excloent-hi la Iniciativa d'Ocupació Juvenil.

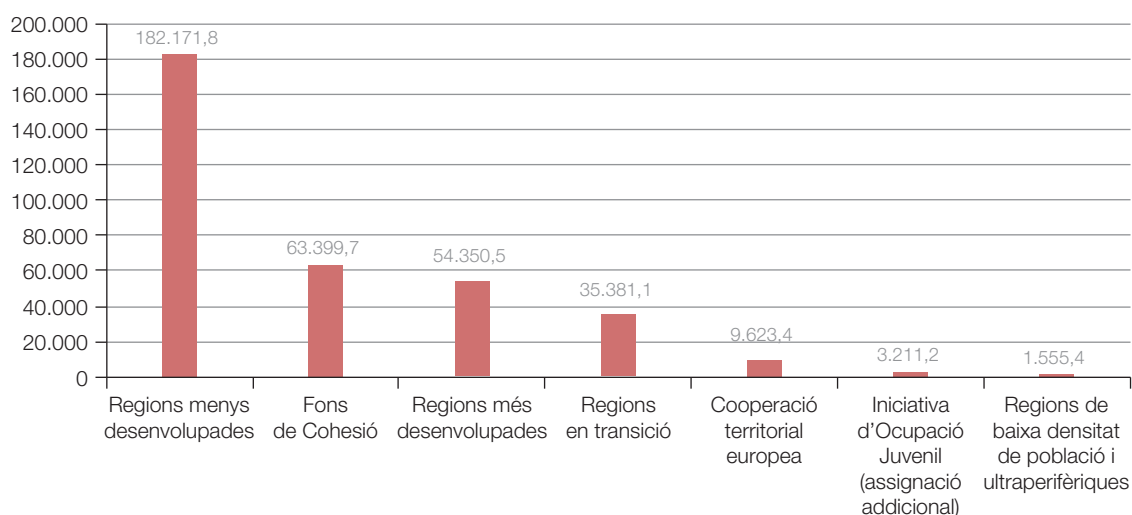
Gràfic 1. Assignació totals per país dels FEIE 2014-2020 (en preus corrents)

Gràfic 2. Assignació totals per país de la política de cohesió 2014-2020 (en preus 2011)

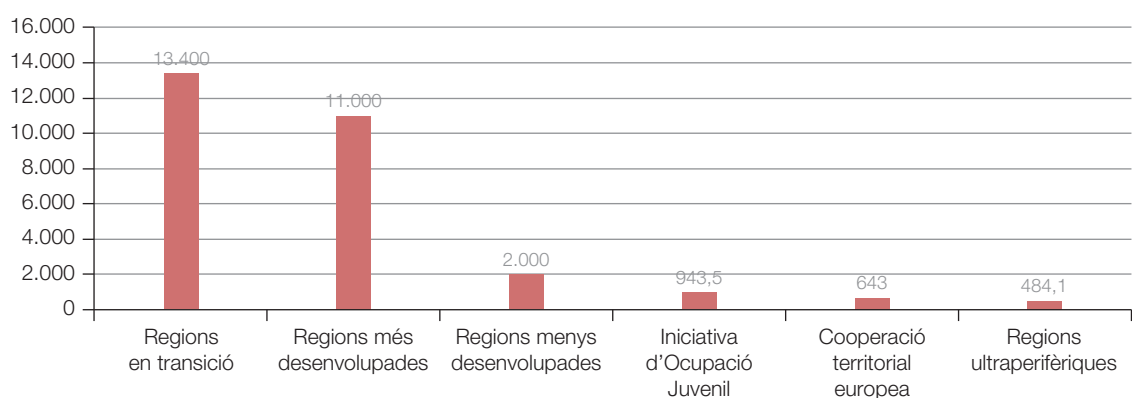
La política de cohesió segueix el principi que cal invertir en totes les regions, adaptant el nivell d'inversió al seu nivell de desenvolupament. Gairebé tres quartes parts dels fons de la política de cohesió, 182.171 MEUR (el 71,4%), es destinen a les regions menys desenvolupades, que tenen un PIB inferior al 75% de la mitjana de la UE-27, les quals representen un 27% de la població de la UE. La nova categoria de regions en transició, amb un PIB entre el 75% i el 90% de la mitjana europea, rebrà 35.381 MEUR (un 9,7% dels fons); aquestes representen un 12% de la població. Finalment, les regions més desenvolupades, amb un PIB superior al 90% de la mitjana, rebran un total de 54.350 MEUR (un 15,2% dels fons) que corresponen al 61% de la població. A més es destinaran 8.948 MEUR (2,8%) per a la cooperació territorial europea, dels quals 7.548 seran assignats a la cooperació transfronterera,

2.075 a la cooperació transnacional i 571 MEUR a la cooperació interregional.⁴ Pel que fa a l'assistència tècnica, es destinarà un 0,35% dels recursos totals (1.200 MEUR). Finalment, la Comissió Europea gestionarà 371 MEUR del FEDER destinats a convocatòries per a accions innovadores en l'àmbit del desenvolupament urbà sostenible i 3.000 MEUR (0,9%) a la línia específica contra l'atur juvenil.

Gràfic 3. Assignacions de la política de cohesió 2014-2020 per partides (en preus corrents)

Gràfic 4. Assignacions de la política de cohesió 2014-2020 per partides a Espanya (en preus corrents)

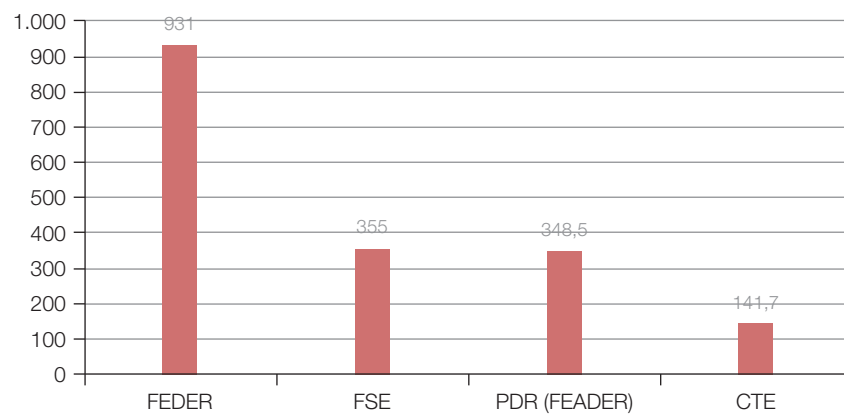
Un dels punts a destacar en aquest capítol és la creació de la iniciativa d'atur juvenil, amb 6.000 MEUR (3.000 MEUR procedents del Fons Social Europeu) per a les regions amb més d'un 25% d'atur juvenil. La dotació pressupostària per a l'Estat espanyol sota aquest concepte és de 943,5 MEUR.

⁴ Xifres extretes de la decisió 2014/190/UE del *Diari Oficial de la Unió Europea*. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0190&from=EN>.

En el cas dels fons de desenvolupament rural i pesquer, Espanya rebrà un total de 8.290 MEUR del FEADER i 1.161 MEUR del FEMP.

Catalunya rebrà 2.121 MEUR de fons estructurals per al període 2014-2020, fet que representa un 44,2% més que en el període anterior (2007-2013). El 65% d'aquests fons seran gestionats per la Generalitat de Catalunya, mentre que del 35% restant se n'encarregarà l'Administració General de l'Estat. S'assignaran 931 MEUR al Programa operatiu FEDER de Catalunya (80% d'increment) i 355 MEUR al Programa operatiu del FSE (24% d'increment). Pel que fa a l'objectiu de cooperació territorial europea, que promou la col·laboració entre els espais fronterers i transnacionals, Catalunya rebrà uns 141,7 MEUR, el 22,9% del total de recursos assignats a l'Estat espanyol. D'altra banda, el Programa de desenvolupament rural de Catalunya estarà finançat amb 348,5 MEUR de FEADER.

Gràfic 5. Fons destinats a Catalunya 2014-2020 (en MEUR)

2. La política de cohesió 2014-2020

2.1. Els Fons Estructurals i d'Inversió Europeus: marc general

Els Fons Estructurals i d'Inversió Europeus (FEIE) per al període 2014-2020 estan regulats al Reglament 1303/2013, del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013, pel qual s'estableixen les disposicions comunes relatives al Fons Europeu de Desenvolupament Regional, al Fons Social Europeu, al Fons de Cohesió i al Fons Europeu Marítim i de la Pesca.

L'àmbit d'aplicació

Els FEIE proporcionen un ajut, per mitjà dels programes plurianuals, que complementa les intervencions nacionals, regionals i locals, amb la finalitat de complir amb l'estratègia de la Unió per un creixement intel·ligent, sostenible i integrador. L'ajut té en compte les missions específiques dels fons com la cohesió econòmica, social i territorial; les directrius integrades d'Europa 2020 i les recomanacions específiques que cada país ha adoptat.

Els FEIE agrupen per primera vegada les estratègies d'intervenció de cinc grans fons, que es podran integrar i combinar: el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), el Fons Social Europeu (FSE), el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER), el Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP) i el Fons de Cohesió (FC).

A més, el marc estratègic comú (MEC) estableix uns principis rectors estratègics per facilitar el procés de programació i la coordinació sectorial i territorial de la intervenció de la Unió amb càrrec als Fons EIE i amb altres instruments.

Els FEIE perseguiran dos grans objectius:

1. Inversió en creixement i ocupació, amb intervenció de tots els fons a través dels programes operatius estatals i regionals. El 97,25% dels fons s'assignaran a aquest objectiu.
2. Cooperació territorial europea, amb el suport del FEDER, amb una assignació del 2,75% dels fons.

L'acord d'associació i els programes operatius

Els acords d'associació són documents estratègics que tradueixen els elements del marc estratègic comú (MEC) al context nacional, és a dir, plasmen l'estratègia, les prioritats i les mesures de cada estat membre per utilitzar els Fons EIE de manera eficaç durant tot el període 2014-2020.

Els acords són redactats per cada estat membre en col·laboració amb els socis locals i regionals competents (les autoritats locals i altres autoritats públiques competents; els interlocutors econòmics i socials, i els organismes de la societat civil, incloent-hi els interlocutors mediambientals, les ONG i els organismes encarregats de promoure la inclusió social, la igualtat de gènere i la no-discriminació, i en diàleg amb la Comissió Europea).

Un cop sotmès l'acord d'associació, s'elaboren els programes operatius (PO) nacionals, que defineixen les prioritats que estableixen els objectius específics, els crèdits financers de l'ajuda dels FEIE i el corresponent cofinançament nacional, inclosos els imports relatius a la reserva de rendiment, que pot ser pública o privada.

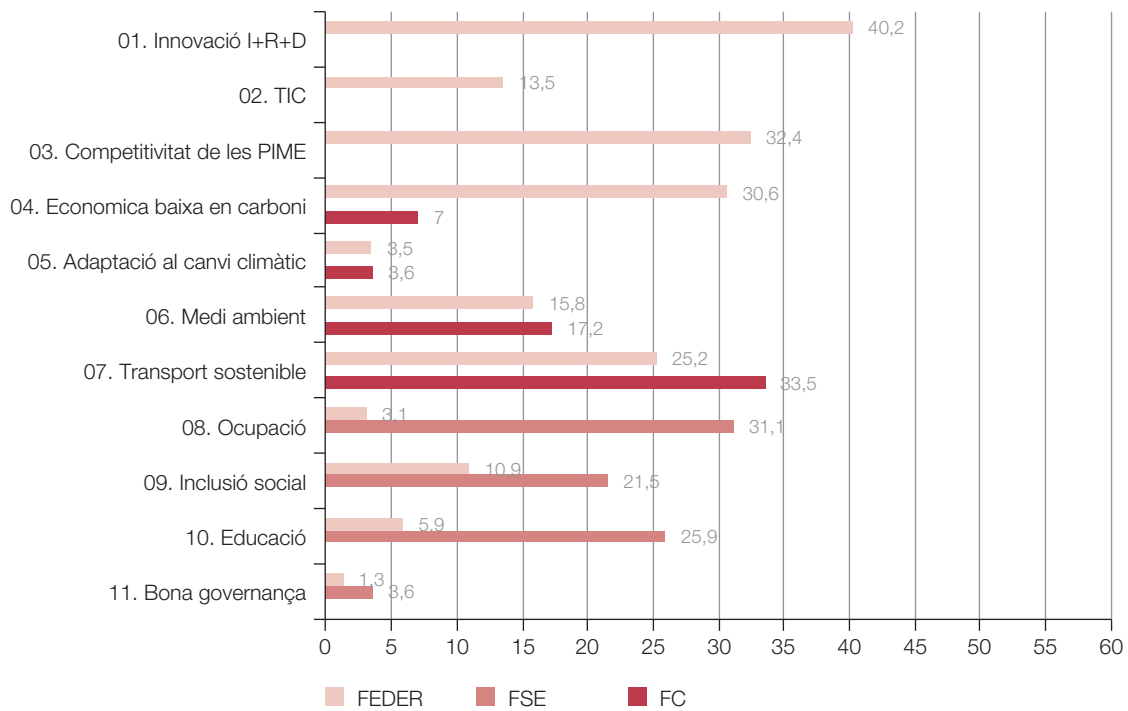
La concentració temàtica

Amb la finalitat de contribuir a l'estratègia de la Unió per a un creixement intel·ligent, sostenible i integrador, així com a les missions específiques dels fons d'acord amb els seus objectius basats en el tractat, inclosa la cohesió econòmica, social i territorial, els Fons EIE donen suport als objectius temàtics següents:

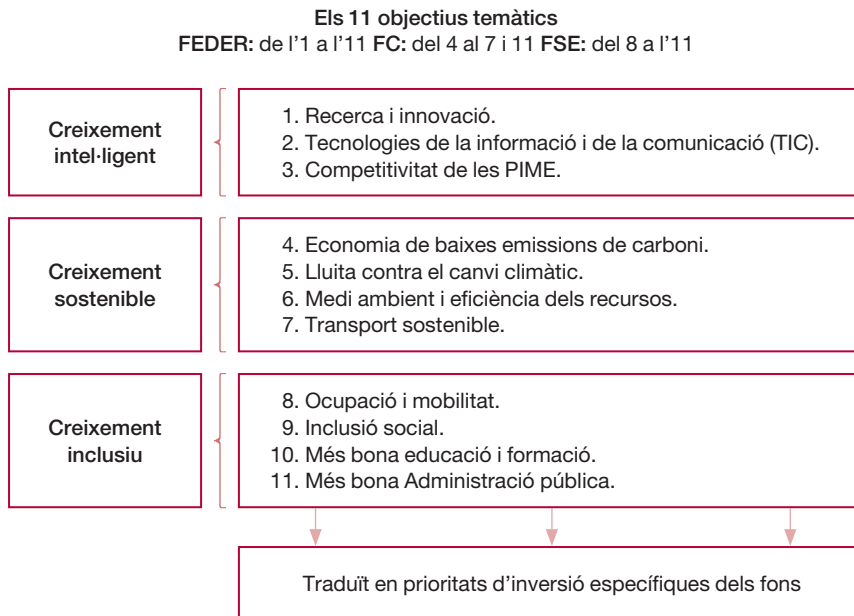
Quadre núm. 2: Objectius temàtics dels FEIE

- OT 1. Potenciar la investigació, el desenvolupament tecnològic i la innovació.
- OT 2. Millorar l'ús i la qualitat de les tecnologies de la informació i de la comunicació i l'accés a aquestes tecnologies.
- OT 3. Millorar la competitivitat de les PIME, del sector agrícola (en el cas del FEADER) i del sector de la pesca i l'aqüicultura (en el cas del FEMP).
- OT 4. Afavorir la transició a una economia baixa en carboni en tots els sectors.
- OT 5. Promoure l'adaptació al canvi climàtic i la prevenció i la gestió de riscos.
- OT 6. Conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos.
- OT 7. Promoure el transport sostenible i eliminar les estrangulacions en les infraestructures de xarxes fonamentals.
- OT 8. Promoure la sostenibilitat i la qualitat en l'ocupació i afavorir la mobilitat laboral.
- OT 9. Promoure la inclusió social i lluitar contra la pobresa i qualsevol forma de discriminació.
- OT 10. Invertir en educació, formació i formació professional per a l'adquisició de capacitats i un aprenentatge permanent.
- OT 11. Millorar la capacitat institucional de les autoritats públiques i les parts interessades i l'eficiència de l'Administració pública.

Gràfic 6. Política de cohesió: Inversions per OT 2014-2020 (en miler de MEUR)

Gràfic 7. Els OT i l'Estratègia 2020

D'acord amb els objectius vistos, els estats membres han de dur a terme una concentració temàtica. Això vol dir que han de concentrar les ajudes en les intervencions que aportin el major valor afegit en relació amb l'estratègia de la Unió per a un creixement intel·ligent, sostenible i integrador, sempre tenint en compte les normes específiques dels fons, els reptes

territorials clau dels diversos tipus de territori en consonància amb el marc estratègic comú, els programes nacionals de reforma i les recomanacions específiques pertinents per al país.

Els nous instruments de desenvolupament territorial: el desenvolupament local participatiu, les inversions territorials integrades i els plans d'acció conjunts

Un dels elements destacats de la política de cohesió 2014-2020 és l'enfocament integrat del desenvolupament territorial, pel qual els estats membres han de garantir que la selecció dels objectius temàtics i la inversió, així com les prioritats de la Unió, facin front a les necessitats de desenvolupament i als reptes territorials d'una manera integrada. Els estats membres han d'intentar aprofitar al màxim les possibilitats que garanteixin una execució coordinada i integrada dels FEIE.

Per aquest motiu, la programació obre la porta a la utilització de nous tipus d'instruments per a l'enfocament integrat, com són el desenvolupament local participatiu (incloent-hi els grups d'acció locals) i les inversions territorials integrades, mecanismes complementats pels plans d'acció conjunts.

El desenvolupament local participatiu (CLLD: *Community-Led Local Development*) és dut a terme a través d'estratègies de desenvolupament local integrades, multisectorials i basades en zones subregionals concretes (10.000-150.000 habitants) per grups d'acció locals compostos per representants dels interessos socioeconòmics locals públics i privats, en què ni les autoritats públiques ni cap grup d'interès concret representen més del 49% dels drets de vot. Aquests grups d'acció locals i les seves funcions són definits pels estats membres.

Pel que fa a les inversions territorials integrades (ITI: *Integrated Territorial Investment*), es tracta d'un nou instrument que facilita el recolzament a les accions integrades en un territori combinant el finançament vinculat a diferents eixos prioritaris o PO.

Per la seva banda, els plans d'acció conjunts són operacions que comprenen un projecte o més d'un no consistents en la provisió d'infraestructures que es realitzen en funció dels resultats esperats (pactats conjuntament entre l'estat membre i la Comissió) a càrrec d'un beneficiari (un ens públic) i que formen part d'un o diversos programes operatius. Els plans d'acció conjunts han de tenir una despesa pública assignada de mínim 10 MEUR o el 20% del suport del programa o els programes operatius, si la xifra és inferior (no aplicable a la Iniciativa d'Ocupació Juvenil).

Els instruments financers

Els instruments financers donen suport a inversions que s'espera que siguin viables finançament i que no obtinguin un finançament suficient del mercat. Entre els diversos instruments financers es poden trobar préstecs, garanties, fons de capital-risc, etc.

Aquests instruments adquireixen una major rellevància com a forma de finançament en el període 2014-2020 pel seu efecte multiplicador dels fons, per la seva capacitat per combi-

nar diverses formes de recursos públics i privats i pel seu caràcter rotatori que fa que els ajuts siguin més sostenibles a llarg termini.

Concretament, en l'àmbit del FEDER es posaran en marxa instruments financers per recolzar actuacions d'R+D+I, competitivitat de les PIME i eficiència energètica i foment de les energies renovables. Una de les novetats dels instruments financers és la participació d'Espanya a la Iniciativa PIME amb una contribució del FEDER. Aquest instrument es desplegarà a través del tercer objectiu temàtic de millora de la competitivitat de les PIME, i funcionarà com una línia de préstecs per a PIME, que inclou tant préstecs a la inversió com al capital circulant. Pel que fa al FSE, es preveu la possible utilització d'instruments financers un cop comencin els programes operatius.

Les mesures de simplificació

Els reglaments dels nous fons estructurals preveuen diferents mesures per a una simplificació administrativa que afavoreixi les persones i les entitats beneficiàries. Aquestes s'aniran implementant amb el desplegament dels diferents programes operatius. Cal destacar les mesures següents:

- Harmonització dels reglaments entre els FEIE (àmbits prioritaris, reserva de rendiment, instruments financers, despeses subvencionables).
- Definició d'objectius temàtics comuns i augment proporcional en el seguiment, l'avaluació, la gestió i el control dels projectes.
- Implementació de la tramitació integral electrònica d'ajuts i subvencions que permeti la gestió dels expedients en les diverses fases del procés i la garantia de pista d'auditoria en totes elles (sol·licitud, atorgament, fiscalització, justificació, pagament...).
- Simplificació en la justificació de despeses: utilització de costos a tant alçat i implantació de la justificació mitjançant mòduls i l'ús de la resta de mètodes de costos simplificats i, en particular, la justificació a tant alçat de despeses de personal o despeses indirectes.

2.2. L'objectiu d'inversió en creixement i ocupació

Els FEIE donen suport a l'objectiu d'inversió en creixement i ocupació en totes les regions del nivell NUTS 2.⁵ La quantia per a cada regió es determina d'acord amb la seva pertinença al grup de les regions menys desenvolupades (PIB inferior al 75% del PIB mitjà de l'Europa dels 27), al de les regions en transició (75-90%) o al de les més desenvolupades (PIB superior al 90%), calculat sobre la base de les xifres de la Unió corresponents al període 2007-2009. Per altra banda, el Fons de Cohesió dona suport a aquells estats membres, la RNB per càpita dels quals sigui inferior al 90% de la RNB mitjana per càpita de l'Europa dels 27. L'any 2016, la Comissió revisarà l'aptitud dels estats membres per acollir-se a l'ajuda del Fons de Cohesió.

⁵ La Nomenclatura de les Unitats Territorials Estadístiques (NUTS, per les sigles en francès) és el sistema utilitzat per la Unió Europea per dividir el territori econòmic de la UE. Així, en el nostre cas NUTS 1 equivaldria a l'Estat, NUTS 2 a les comunitats autònomes i NUTS 3 a les províncies.

Els recursos per a l'objectiu d'inversió en creixement i ocupació ascendeixen a 313.197,4 MEUR (el 96,33% dels recursos totals adreçats a la cohesió econòmica, social i territorial), i un 15,2% del total serà destinat a les regions més desenvolupades, entre les quals es troba Catalunya.

D'acord amb aquest objectiu, el FEDER i el FSE poden finançar, de manera complementària i fins a un 10% del finançament de la Unió per a cada eix prioritari d'un programa operatiu, part d'una operació, els costos de la qual siguin subvencionables per l'altre fons, a condició que aquests costos siguin necessaris perquè l'operació s'executi de manera satisfactòria i hi estiguin directament relacionats.

2.2.1. El Fons Europeu de Desenvolupament Regional

Les disposicions específiques a l'objectiu d'inversió en creixement i ocupació relatives a les diverses activitats que es poden finançar amb càrrec al FEDER estan establertes al Reglament 1301/2013 del Parlament Europeu i el Consell, de 17 de desembre de 2013, sobre el Fons Europeu de Desenvolupament Regional i sobre disposicions específiques relatives a l'objectiu d'inversió en creixement i ocupació.

Els àmbits d'aplicació

El FEDER contribueix al finançament d'ajuts orientats a reforçar la cohesió econòmica, social i territorial i a corregir els principals desequilibris regionals de la Unió a través del desenvolupament sostenible i l'ajust estructural de les economies regionals, així com de la reconversió de les regions industrials en declivi i de les regions amb un retard de desenvolupament.

Les activitats que poden rebre fons del FEDER són les següents:

- Inversions productives que contribueixin a crear o preservar llocs de treball duradors, mitjançant ajuda directa o inversió en PIME.
- Inversions productives, amb independència de la mida de l'empresa de què es tracti, que contribueixin a les prioritats d'inversió i quan aquesta inversió suposi la col·laboració entre grans empreses i PIME.
- Inversions en infraestructures que prestin serveis bàsics al ciutadà en els àmbits de l'energia, el medi ambient, el transport i les TIC.
- Inversions en infraestructura social, sanitària, d'investigació, d'innovació, empresarial i educativa.
- Inversions en el desenvolupament del potencial endogen a través de la inversió fixa en béns d'equip i infraestructures de petita envergadura, incloses petites infraestructures culturals i de turisme sostenible, serveis a empreses, ajudes a organismes d'investigació i innovació i inversió en tecnologia i investigació aplicada en les empreses.
- Interconnexió en xarxa, cooperació i intercanvi d'experiències entre autoritats competents regionals, locals, urbanes i altres autoritats públiques, interlocutors econòmics i socials i els corresponents organismes que representen la societat civil.

Tanmateix, cal excloure d'aquesta llista el desmantellament o la construcció de centrals nuclears; la inversió per aconseguir la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle enumerades a l'annex 1 de la Directiva 2003/87/CE; la fabricació, la transformació i la comercialització de tabac i de feines relacionades amb el tabac; les empreses en dificultats segons la definició de les normes de la Unió sobre ajudes d'Estat; la inversió en infraestructures aeroportuàries, excepte si estan relacionades amb la protecció del medi ambient o van acompanyades de les inversions necessàries per mitigar o reduir l'impacte negatiu en el medi ambient.

La concentració temàtica i les prioritats d'inversió

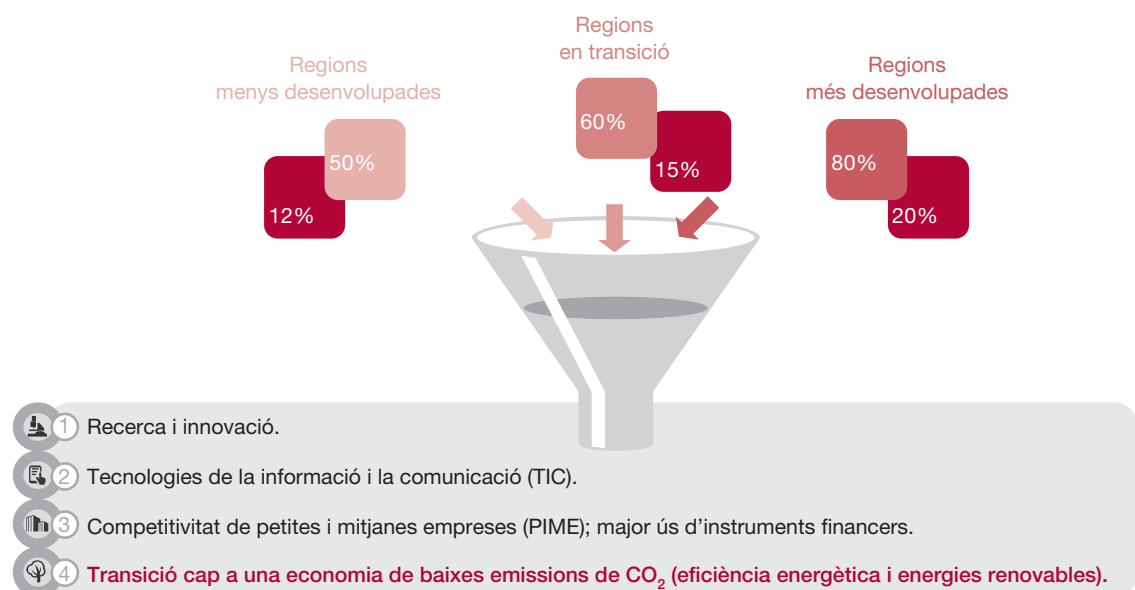
El FEDER presenta una important concentració dels recursos en els quatre objectius temàtics dels FEIE que es modularà en funció de la categoria de regions:

- Objectiu temàtic 1: Recerca i innovació.
- Objectiu temàtic 2: Tecnologies de la informació i la comunicació (TIC).
- Objectiu temàtic 3: Competitivitat de les PIME.
- Objectiu temàtic 4: Economia baixa en carboni.

A més a més, la concentració es modula en funció de les categories de regions:

- En les regions més desenvolupades: almenys un 80% dels recursos totals del FEDER d'àmbit nacional s'assignarà a dos o més dels quatre primers objectius temàtics, mentre que almenys un 20% d'aquest 80% s'assignarà al quart objectiu.
- En les regions en transició: almenys un 60% s'assignarà a dos o més dels quatre primers objectius temàtics, mentre que almenys un 15% s'assignarà al quart objectiu.
- En les regions menys desenvolupades: almenys un 50% s'assignarà a dos o més dels quatre primers objectius citats, mentre que almenys un 12% s'assignarà al quart objectiu.

Gràfic 8. La concentració temàtica del FEDER

Font: Comissió Europea.

Quadre núm. 3: Prioritats d'inversió del FEDER

- Potenciar la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació mitjançant:
  - La millora de les infraestructures d'R+I i de la capacitat per desenvolupar excel·lència, i el foment de centres de competència.
  - El foment de la inversió empresarial en R+I, el desenvolupament de vincles entre empreses, centres de recerca i desenvolupament i el sector de l'ensenyament superior.
- Millorar l'accés, l'ús i la qualitat de les tecnologies de la informació i de la comunicació mitjançant:
  - L'ampliació de la implantació de la banda ampla i la difusió de xarxes d'alta velocitat i el suport a l'adopció de tecnologies emergents i xarxes per a l'economia digital.
  - El desenvolupament de productes i serveis de tecnologies de la informació i de la comunicació, comerç electrònic i una major demanda d'aquestes tecnologies.
  - El reforç de les aplicacions de les TIC per a l'Administració, l'aprenentatge, la inclusió, la cultura i la sanitat electrònics.
- Millorar la competitivitat de les PIME mitjançant:
  - La promoció de l'esperit empresarial, en particular facilitant l'aprofitament econòmic de noves idees i impulsant la creació de noves empreses, també mitjançant vivers.
  - El desenvolupament i l'aplicació de nous models empresarials per a PIME, especialment per a la seva internacionalització.
  - El suport a la creació i l'ampliació de capacitats avançades per al desenvolupament de productes i serveis.
  - El suport a la capacitat de les PIME per créixer en els mercats regionals, nacionals i internacionals, i per implicar-se en processos d'innovació.
- Afavorir el pas a una economia de baix nivell d'emissió de carboni en tots els sectors mitjançant:
  - El foment de la producció i la distribució d'energia derivada de fonts renovables.
  - El foment de l'eficiència energètica i l'ús d'energies renovables per part de les empreses.
  - El suport de l'eficiència energètica, de la gestió intel·ligent de l'energia i de l'ús d'energies renovables en les infraestructures públiques, inclosos els edificis públics, i en els habitatges.
  - El desenvolupament i l'ampliació de sistemes de distribució intel·ligents en xarxes que operin amb tensió baixa i mitjana.
  - El foment d'estratègies de reducció del carboni per a tot tipus de territori, especialment les zones urbanes, inclosos el foment de la mobilitat urbana multimodal sostenible i les mesures d'adaptació amb efecte de mitigació.
  - El foment de la investigació i la innovació en tecnologies amb baixes emissions de carboni, i la seva adopció.

- El foment de l'ús de cogeneració de calor i energia d'alta eficiència basada en la demanda de calor útil.
- Promoure l'adaptació al canvi climàtic i la prevenció i la gestió de riscos mitjançant:
  - El suport a la inversió destinada a l'adaptació al canvi climàtic, inclosos els plantejaments basats en els ecosistemes.
  - El foment de la inversió per fer front a riscos específics, garantint una resiliència davant de les catàstrofes i desenvolupament de sistemes de gestió de catàstrofes.
- Conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos mitjançant:
  - La inversió en els sectors dels residus i de l'aigua per complir els requisits del cabal de la Unió en matèria de medi ambient i per donar resposta a les necessitats, identificades pels estats membres, d'una inversió que vagi més enllà d'aquests requisits.
  - La conservació, la protecció, el foment i el desenvolupament del patrimoni natural i cultural.
  - La protecció i el restabliment de la biodiversitat i del sòl i el foment dels serveis dels ecosistemes.
  - Accions per millorar l'entorn urbà, revitalitzar les ciutats, rehabilitar i descontaminar velles zones industrials, reduir la contaminació atmosfèrica i promoure mesures de reducció del soroll.
  - El foment de les tecnologies innovadores per a la millora de la protecció ambiental i l'eficiència dels recursos en el sector dels residus i el sector de l'aigua i pel que fa al sòl o la reducció de la contaminació atmosfèrica.
  - El suport a la transició industrial cap a una economia eficient en l'ús dels recursos, a la promoció del creixement ecològic, a la innovació ecològica i a la gestió de l'impacte ambiental en els sectors públic i privat.
- Promoure el transport sostenible i eliminar els obstacles en les infraestructures de xarxa fonamentals mitjançant:
  - El suport a un espai únic europeu de transport multimodal invertint en la RTE-T.
  - La millora de la mobilitat regional mitjançant la connexió de nodes secundaris i terciaris a les infraestructures RTE-T, inclosos els nodes multimodals.
  - El desenvolupament i la millora de sistemes de transport respectuosos amb el medi ambient (inclosa la reducció de soroll) i de baix nivell d'emissió de carboni, entre els quals s'inclouen les vies navegables interiors i el transport marítim, els ports, els enllaços multimodals i les infraestructures aeroportuàries, amb la finalitat de fomentar una mobilitat regional i local sostenible.
  - La concepció i la rehabilitació d'una xarxa ferroviària global, d'alta qualitat i interoperable i la promoció de mesures de reducció de soroll.
  - La millora de l'eficiència energètica i de la seguretat del proveïment mitjançant la creació de sistemes intel·ligents de distribució, emmagatzematge i transmissió d'energia i mitjançant la integració de la generació distribuïda procedent de fonts renovables.

- Promoure la sostenibilitat i la qualitat de l'ocupació i afavorir la mobilitat laboral mitjançant:
  - La prestació de suport al desenvolupament de viviers d'empreses i d'ajuda a la inversió a favor del treball per compte propi, les microempreses i la creació d'empreses.
  - La prestació de suport al creixement generador d'ocupació mitjançant el desenvolupament de les possibilitats endògenes com a part d'una estratègia territorial per a zones específiques, inclosa la reconversió de les zones industrials en declivi i la millora de l'accessibilitat a recursos concrets naturals i culturals i el seu desenvolupament.
  - La prestació de suport a iniciatives de desenvolupament locals i d'ajuda a estructures que proporcionen serveis de proximitat per crear llocs de feina.
  - La inversió en infraestructures destinades a serveis d'ocupació.
- Promoure la inclusió social i lluitar contra la pobresa i qualsevol discriminació mitjançant:
  - La inversió en infraestructures socials i sanitàries que contribueixin al desenvolupament nacional, regional i local i redueixin les desigualtats sanitàries, i el foment de la inclusió social mitjançant una millora de l'accés als serveis socials, culturals i recreatius i la transició dels serveis institucionals als serveis locals.
  - La prestació de suport a la regeneració física, econòmica i social de les comunitats de les zones urbanes i rurals desafavorides.
  - La prestació d'ajut a les empreses socials.
  - La realització d'inversions en el context d'estratègies de desenvolupament local comunitari.
- Invertir en educació, formació i FP per a l'adquisició de capacitats i l'aprenentatge permanent, mitjançant el desenvolupament de les infraestructures d'educació i formació.
- Millorar la capacitat institucional de l'Administració pública i les parts interessades i l'eficiència de l'Administració pública mitjançant mesures de reforç de les capacitats institucionals i de l'eficiència de les administracions públiques i dels serveis públics relacionats amb l'aplicació del FEDER, i el suport a les mesures del FSE de reforç de la capacitat institucional i l'eficiència de l'Administració pública.

La dimensió urbana

El Reglament 1301/2013 estableix unes disposicions particulars sobre el tractament de les característiques territorials peculiars, com l'àmbit urbà, les zones amb desavantatges naturals o demogràfics, les regions septentrionals escassament poblades o les regions ultraperifèriques.

Pel que fa a la dimensió urbana, el FEDER dona suport mitjançant programes operatius al desenvolupament urbà sostenible a través d'estratègies que estableixin mesures integrades

per fer front als reptes econòmics, ambientals, climàtics, demogràfics i socials que afecten les zones urbanes, tenint en compte a la vegada la necessitat de promoure els vincles entre l'àmbit urbà i el rural.

En relació amb l'objectiu d'inversió en creixement i ocupació, almenys un 5% dels recursos del FEDER assignats a nivell nacional en virtut d'aquest objectiu han de destinar-se a mesures integrades per al desenvolupament urbà sostenible. Les autoritats urbanes són en aquest cas les encarregades de les tasques relacionades, almenys, amb la selecció de les operacions. Aquest desenvolupament urbà sostenible s'ha de dur a terme mitjançant la inversió territorial integrada, un PO específic o un eix prioritari específic.

El FEDER també pot donar suport a mesures innovadores en aquest àmbit, sempre a iniciativa de la Comissió, com estudis i projectes pilot per identificar o provar solucions noves com a resposta a qüestions relacionades amb el desenvolupament urbà sostenible i que són d'interès per a la Unió. Així, el 0,2% del FEDER (371 MEUR) es destinarà a accions innovadores en l'àmbit del desenvolupament urbà sostenible que gestionarà directament la Comissió Europea.

A més, la Comissió establirà una xarxa de desenvolupament urbà per fomentar la generació de capacitats, la interconnexió en xarxa i l'intercanvi d'experiències a escala de la Unió entre autoritats urbanes responsables de l'aplicació d'estratègies de desenvolupament urbà sostenible i autoritats responsables de les mesures innovadores en aquest àmbit. Aquestes activitats són complementàries de les activitats en virtut de la cooperació interregional.

2.2.2. El Fons Social Europeu

El Reglament 1304/2013 del Parlament Europeu i el Consell, de 17 de desembre de 2013, sobre el Fons Social Europeu estableix la regulació d'aquest fons i les mesures corresponents de la Iniciativa d'Ocupació Juvenil, l'àmbit dels ajuts, les disposicions específiques i les categories de despeses subvencionables.

Els àmbits d'aplicació i les prioritats d'inversió

El FSE té diverses missions, que es corresponen amb quatre dels objectius temàtics dels FEIE:

- Objectiu temàtic 8: Promoure la sostenibilitat i la qualitat en l'ocupació, i afavorir la mobilitat laboral.
- Objectiu temàtic 9: Promoure la inclusió social i lluitar contra la pobresa i qualsevol forma de discriminació.
- Objectiu temàtic 10: Invertir en educació, formació i formació professional per a l'adquisició de capacitats i l'aprenentatge permanent.
- Objectiu temàtic 11: Millorar la capacitat institucional de les autoritats públiques i les parts interessades i l'eficiència de l'Administració pública.

Quadre núm. 4: Prioritats d'inversió del FSE

- Promoure la sostenibilitat i la qualitat en l'ocupació i afavorir la mobilitat laboral (OT 8).
  - L'accés a l'ocupació per part dels sol·licitants de feina i de les persones inactives, inclosos els desocupats de llarga durada i les persones allunyades del mercat laboral, així com les iniciatives d'ocupació locals i el foment de la mobilitat laboral.
  - La integració sostenible en el mercat de treball dels joves, en particular dels que no tenen feina i que no estan integrats en els sistemes d'educació o formació, així com els joves que corren el risc de sofrir exclusió social i els procedents de comunitats marginades, també a través de l'aplicació de la Garantia Juvenil.
  - La feina per compte propi, l'esperit emprenedor i la creació d'empreses, incloses les microempreses i les PIME innovadores.
  - La igualtat entre homes i dones en tots els àmbits, inclosos l'accés a l'ocupació, la progressió en la carrera professional, la conciliació de la vida laboral i la vida privada i la promoció d'una remuneració igual per una feina igual.
  - L'adaptació dels treballadors, les empreses i els empresaris al canvi.
  - L'envelliment saludable i actiu.
  - La modernització de les institucions del mercat de treball, com els serveis d'ocupació públics i privats, i la millora de la resposta a les necessitats del mercat laboral, també a través de mesures que augmentin la mobilitat laboral transnacional, així com a través de programes de mobilitat i una millor cooperació entre institucions i parts interessades corresponents.
- Promoure la inclusió social i lluitar contra la pobresa i qualsevol forma de discriminació (OT 9).
  - La inclusió activa, també a fi de promoure la igualtat d'oportunitats, la participació activa i la millora de la possibilitat de trobar una feina.
  - La integració socioeconòmica de comunitats marginades com la de la població romaní.
  - La lluita contra totes les formes de discriminació i la promoció de la igualtat d'oportunitats.
  - L'accés als serveis assequibles, sostenibles i de qualitat, inclosos els serveis sanitaris i socials d'interès general.
  - El foment de l'emprenedoria social i la integració professional en les empreses socials, així com de l'economia social i solidària, a fi de facilitar l'accés a l'ocupació.
  - Les estratègies de desenvolupament local a càrrec de les comunitats locals.
- Invertir en educació, formació i formació professional per a l'adquisició de capacitats i l'aprenentatge permanent (OT 10).
  - La reducció i la prevenció de l'abandonament escolar precoç i el foment de la igualtat d'accés a una educació infantil, primària i secundària de bona qualitat, inclosos els itineraris d'aprenentatge formals, no formals i informals encaminats a permetre la reintegració en el procés d'educació i formació.

- La millora de la qualitat, l'eficàcia i l'accessibilitat de l'educació superior i cicles equivalents, a fi de millorar la participació i el nivell d'instrucció, especialment per als grups desafavorits.
- La millora de la igualtat d'accés a l'aprenentatge permanent per a tots els grups d'edat en estructures formals, no formals i informals i dels coneixements, les competències professionals i les capacitats dels treballadors, així com la promoció d'itineraris d'aprenentatge flexibles, també a través de l'orientació professional i la convalidació de les competències adquirides.
- La millora de l'adequació al mercat de treball dels sistemes d'educació i formació, facilitant la transició de l'educació a la feina i reforçant els sistemes d'ensenyament i formació professional, així com la seva qualitat, també a través de mecanismes d'anticipació de les necessitats en matèria de competències, l'adaptació de programes d'estudis i la creació i el desenvolupament de sistemes d'aprenentatge en un entorn laboral, inclosos els sistemes de formació dual i els programes de pràctiques.
- Millorar la capacitat institucional de les autoritats públiques i les parts interessades i l'eficiència de l'Administració pública (OT 11).
  - La inversió en capacitat institucional i en eficàcia de les administracions i els serveis públics a escala nacional, regional i local, a fi d'introduir reformes i millores en la reglamentació i la gestió.
  - El desenvolupament de capacitats de tots els agents competents en matèria d'educació, aprenentatge permanent, formació i ocupació i polítiques socials, també a través de pactes territorials i sectorials per introduir reformes d'àmbit nacional, regional i local.

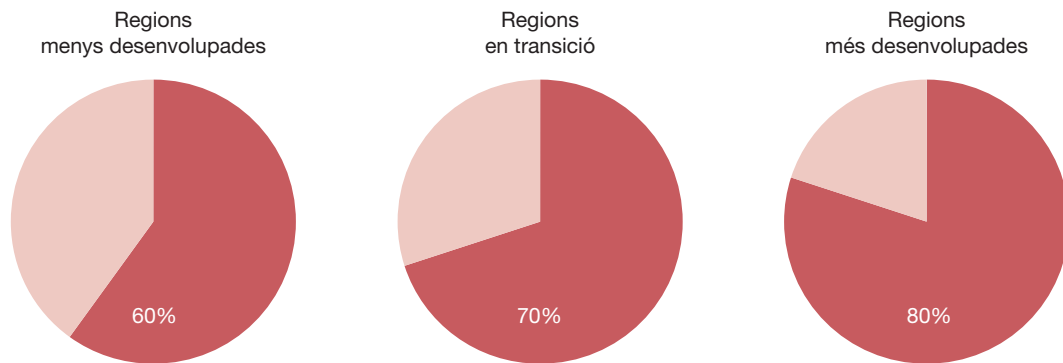
La concentració temàtica

El FSE també concentrarà els seus recursos en alguna de les prioritats temàtiques. D'aquesta manera, com a mínim el 20% del total dels recursos del FSE s'hauran de destinar a l'objectiu temàtic 9: "Promoure la inclusió social i lluitar contra la pobresa i qualsevol tipus de discriminació".

A més a més d'aquest 20% destinat a l'OT 9, els estats membres, en els seus programes operatius (PO), han de concentrar el finançament en un màxim de cinc prioritats d'inversió en el marc dels quatre objectius temàtics del FSE: ocupació/mobilitat (OT 8); inclusió social (OT 9); educació/formació (OT 10), i millora de l'Administració pública (OT 11). Aquesta concentració temàtica es modularà en funció de la categoria de regions:

- En les regions més desenvolupades els estats membres han de concentrar, almenys, el 80% de la dotació del FSE en aquestes cinc prioritats.
- En les regions en transició, almenys el 70%.
- En les regions menys desenvolupades, almenys el 60%.

Gràfic 9. La concentració temàtica del FSE

Font: Comissió Europea.

D'altra banda, el FSE promou la innovació social en tots els sectors corresponents al seu àmbit d'aplicació amb la finalitat d'assajar, avaluar i generalitzar solucions innovadores, també en un àmbit local o regional, amb la finalitat de fer front a les necessitats socials, en col·laboració amb tots els socis pertinents i, en particular, amb els agents socials. Els estats membres han de precisar aquests àmbits específics en els seus programes operatius o en una etapa posterior durant l'execució.

Per últim, els estats membres han de donar suport a la cooperació transnacional amb l'objectiu de promoure l'aprenentatge mutu i augmentar així l'eficàcia de les polítiques finançades pel FSE. En aquesta cooperació transnacional han de participar-hi socis de com a mínim dos estats membres.

Els estats membres, en col·laboració amb els socis pertinents, poden seleccionar temes per a la cooperació transnacional d'una llista de temes comuns proposada per la Comissió i aprovada pel Comitè del FSE o bé seleccionar altres temes que s'ajustin a les seves necessitats específiques.

La Iniciativa d'Ocupació Juvenil

La Iniciativa d'Ocupació Juvenil es destina a tots els joves menors de 25 anys sense feina i no integrats en els sistemes d'educació o formació i que es troben inactius o desocupats, inclosos els desocupats de llarga durada, estiguin inscrits o no com a sol·licitants de feina. Els estats membres poden decidir amb caràcter voluntari ampliar el grup destinatari per incloure els joves menors de 30 anys.

Les regions elegibles seran les regions NUTS de nivell 2 on les taxes de desocupació juvenil per als joves d'entre 15 i 24 anys hagin estat superiors al 25% l'any 2012. Però per als estats membres amb una taxa general de desocupació juvenil de més d'un 30% en 2012, les regions elegibles seran les regions NUTS de nivell 2 amb una taxa de desocupació juvenil superior al 20% en 2012.

D'altra banda, les modalitats de la programació poden adoptar-se mitjançant un programa operatiu específic, un eix prioritari específic en el mercat d'un programa operatiu, o una part d'un o més eixos prioritaris.

2.3. L'objectiu de cooperació territorial europea

Per aconseguir el desenvolupament harmoniós del territori de la Unió als diversos àmbits, el FEDER ha de donar suport a la cooperació transfronterera, transnacional i interregional en el marc de l'objectiu de cooperació territorial europea. La regulació aplicable a aquestes accions es troba al Reglament 1299/2013 del Parlament Europeu i el Consell, de 17 de desembre de 2013, pel qual s'estableixen disposicions específiques relatives al suport del FEDER per a la cooperació territorial europea.

L'àmbit d'aplicació i la concentració temàtica

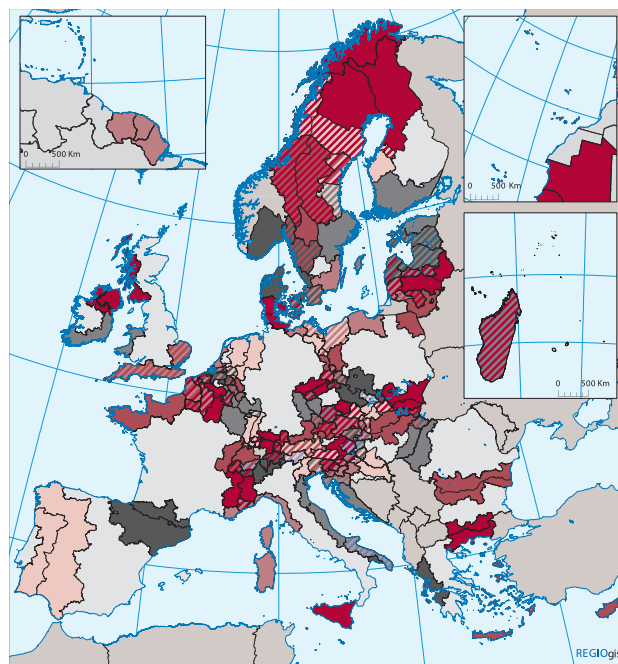
El Reglament esmentat defineix, per a la cooperació territorial europea, els objectius prioritaris i l'organització del FEDER, els criteris que han de complir els estats membres i les regions per poder beneficiar-se de l'ajut del FEDER, els recursos financers disponibles i els criteris aplicables per decidir l'assignació.

Quant a la concentració temàtica, almenys el 80% de la contribució del FEDER a cada programa transfronterer de cooperació o transnacional s'ha de concentrar en un màxim de quatre objectius temàtics.

Els recursos destinats a la cooperació territorial europea ascendeixen al 2,75% dels recursos totals disponibles del FEDER, el FSE i el Fons de Cohesió per als compromisos pressupostaris dels fons en període 2014-2020.

La cooperació transfronterera

Mapa 3. Àrees de cooperació transfronterera

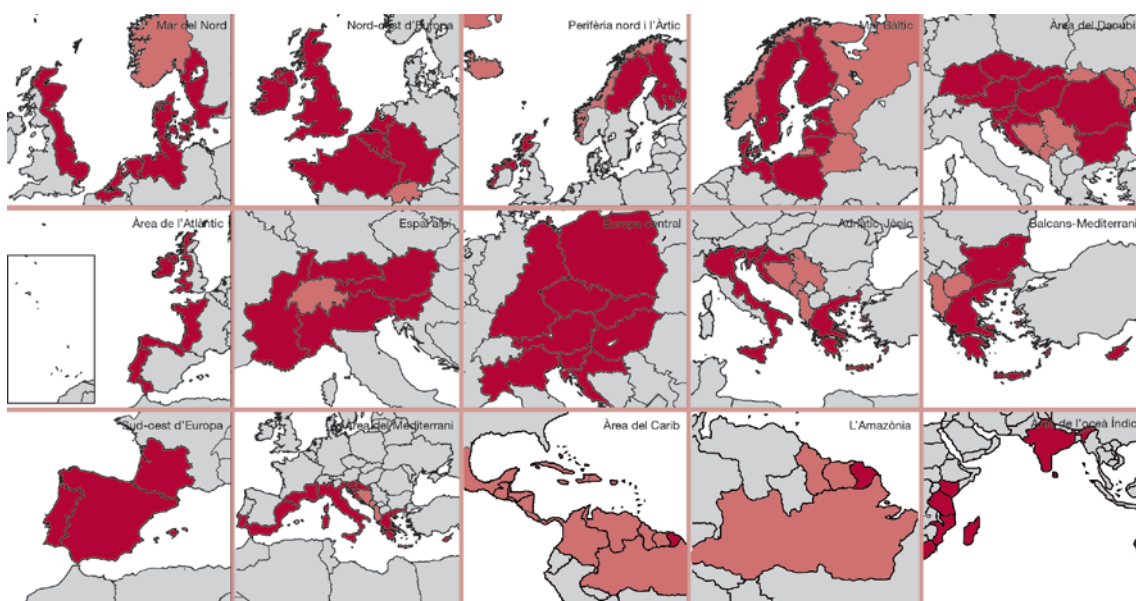
Font: Comissió Europea.

La cooperació transfronterera fa referència a la cooperació entre regions adjacents per afavorir el desenvolupament regional integrat entre regions veïnes frontereres terrestres i marítimes de dos o més estats membres. O, també, entre regions frontereres veïnes d'almenys un estat membre i un país tercer en les fronteres exteriors de la Unió, diferents de les cobertes per programes en el marc dels instruments financers externs de la Unió.

Aquest tipus de cooperació rebrà el 74,05% dels fons assignats a la cooperació territorial europea.

La cooperació transnacional

Mapa 4. Àrees de cooperació transnacional

Font: Comissió Europea.

La cooperació transnacional es refereix a la col·laboració en grans espais transnacionals, en la qual participen socis nacionals, regionals i locals, i inclou també la cooperació transfronterera marítima en casos no coberts per la cooperació transfronterera, amb la finalitat d'aconseguir un grau més alt d'integració territorial d'aquests territoris.

Aquest tipus de cooperació rebrà el 20,36% dels fons assignats a la cooperació territorial europea.

La cooperació interregional

La cooperació interregional engloba tots els 27 estats membres de la UE. Principalment aquesta cooperació es tradueix en xarxes que tenen com a objectiu desenvolupar bones pràctiques i fomentar l'intercanvi i la transferència d'experiències per part de les regions amb més èxit.

La cooperació interregional reforça l'eficàcia de la política de cohesió en tant que fomenta:

- L'intercanvi d'experiències, en relació amb la identificació i la difusió de bones pràctiques per transferir-les principalment a programes operatius relatius a l'objectiu d'inversió per al creixement i l'ocupació, però també a programes de cooperació.
- L'intercanvi d'experiències relatives a la identificació, la transferència i la difusió de bones pràctiques en relació amb el desenvolupament urbà sostenible, inclosos els vincles entre els àmbits rural i urbà.
- L'intercanvi d'experiències relatives a la identificació, la transferència i la difusió de bones pràctiques i d'enfocaments innovadors en relació amb l'execució de programes i d'acions de cooperació, així com amb el recurs a les agrupacions europees de cooperació territorial (AECT).
- L'anàlisi de les tendències de desenvolupament en la cohesió econòmica i social, i el desenvolupament harmoniós del territori de la Unió mitjançant estudis, recollida de dades i altres mesures.

Aquest tipus de cooperació rebrà el 5,59% dels fons assignats a la cooperació territorial europea.

Les agrupacions europees de cooperació territorial

Els estats membres que participen en un programa de cooperació poden recórrer a una agrupació europea de cooperació territorial (AECT) amb la finalitat d'assignar-li la responsabilitat de la gestió del programa de cooperació o d'una part, en particular conferint-li les responsabilitats d'una autoritat de gestió.

2.4. El Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural i el Fons Europeu Marítim i de la Pesca

Altres dos fons complementen l'actuació dels fons estructurals: el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) i el Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP).

El Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural

Les disposicions específiques al Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural estan establertes al Reglament 1305/2013 del Parlament Europeu i el Consell, de 17 de desembre de 2013, sobre l'ajuda al desenvolupament rural a través del Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER).

En el marc general de la política agrícola comuna (PAC), els objectius de l'ajuda al desenvolupament rural, incloses les activitats en el sector alimentari, així com en el sector no alimentari i en el forestal, són els següents:

- Fomentar la competitivitat de l'agricultura.
- Garantir la gestió sostenible dels recursos naturals i l'acció pel clima.

- Aconseguir un desenvolupament territorial equilibrat de les economies i les comunitats rurals, incloent-hi la creació i la conservació de l'ocupació.

A partir d'aquests objectius, les prioritats de desenvolupament de la Unió que contribueixen a l'Estratègia Europa 2020 són sis:

- Fomentar la transferència de coneixements i innovació en els sectors agrari i forestal i en les zones rurals.
- Millorar la viabilitat de les explotacions agràries i la competitivitat de tots els tipus d'agricultura en totes les regions, i promoure les tecnologies agrícoles innovadores i la gestió forestal sostenible.
- Fomentar l'organització de la cadena alimentària, incloent-hi la transformació i la comercialització dels productes agraris, el benestar animal i la gestió de riscos en el sector agrari.
- Restaurar, preservar i millorar els ecosistemes relacionats amb l'agricultura i la silvicultura.
- Promoure l'eficiència dels recursos i fomentar el pas a una economia baixa en carboni i capaç d'adaptar-se al canvi climàtic en els sectors agrari, alimentari i forestal.
- Fomentar la inclusió social, la reducció de la pobresa i el desenvolupament econòmic en les zones rurals.

El FEADER intervé en els estats membres per mitjà de programes de desenvolupament rural (PDR). Aquests programes apliquen una estratègia encaminada a complir les prioritats de desenvolupament rural de la Unió a través d'una sèrie de mesures. Els estats membres poden presentar o bé un programa únic per a tot el territori o bé un conjunt de programes regionals (i, davant de justificació, una combinació de tots dos).

A més, amb l'objectiu de contribuir a la consecució de les prioritats de desenvolupament rural de la Unió, els estats membres poden incloure en els seus PDR subprogrames temàtics per a necessitats específiques, com per exemple: joves agricultors, petites explotacions agrícoles, zones de muntanya, cadenes de distribució curtes, dones a les zones rurals o la mitigació del canvi climàtic i l'adaptació al canvi, així com la biodiversitat.

El Fons Europeu Marítim i de la Pesca

La regulació aplicable al Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP) es troba al Reglament 508/2014 del Parlament Europeu i el Consell, de 15 de maig de 2014, sobre el Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP).

El FEMP contribuirà a aconseguir els objectius següents:

- Fomentar una pesca i una aqüicultura competitives, ambientalment sostenibles, econòmicament viables i socialment responsables.
- Impulsar l'aplicació de la política pesquera comuna.
- Fomentar un desenvolupament territorial equilibrat i integrador de les zones pesqueres i aqüícoles.
- Impulsar el desenvolupament i l'aplicació de la política marítima integrada de la Unió de manera complementària a la política de cohesió i a la política pesquera comuna.

De la mateixa manera que amb el FEADER, els objectius mencionats marquen les prioritats de la Unió per a la consecució de l'Estratègia Europa 2020:

- Fomentar una pesca sostenible i una aquicultura sostenible des del punt de vista ambiental, eficient en l'ús dels recursos, innovadora, competitiva i basada en el coneixement.
- Fomentar l'aplicació de la política pesquera comuna mitjançant la millora i l'aportació de coneixements científics, així com la millora en la recopilació i la gestió de dades, i mitjançant el suport a la supervisió, el control i l'observança, la potenciació de la capacitat institucional i una administració pública eficient, sense augmentar la càrrega administrativa.
- Augmentar l'ocupació i la cohesió territorial mitjançant l'objectiu específic següent: el foment del creixement econòmic, la inclusió social, la creació d'ocupació, el suport a l'ocupació i la mobilitat laboral en les comunitats costeres i d'interior dependents de la pesca i l'aquicultura, incloent-hi la diversificació de les activitats realitzades en el marc de la pesca i respecte d'altres sectors de l'economia marítima.
- Fomentar la comercialització i la transformació a través de la millora de l'organització de mercats dels productes de la pesca i l'aquicultura i l'estimulació de les inversions en els sectors de la transformació i la comercialització.
- Fomentar l'aplicació de la política marítima integrada.

Cadascun dels estats membres ha d'elaborar un programa operatiu únic per aplicar les prioritats de la Unió que cofinançarà el FEMP i que aprovarà la Comissió per mitjà d'actes d'execució.

Pel que fa al desenvolupament local participatiu, el FEMP subvenciona les ajudes preparatòries, l'aplicació de les estratègies de desenvolupament local participatiu, les activitats de cooperació i els costos de funcionament i d'animació, sempre que tinguin per objectiu:

- L'augment del valor, la creació d'ocupació, l'atracció de joves i la promoció de la innovació en totes les fases de la cadena de subministrament dels productes de la pesca i l'aquicultura.
- El suport a la diversificació dins i fora del sector de la pesca comercial, l'aprenentatge permanent i la creació d'ocupació en les zones pesqueres i aquícoles.
- L'impuls i l'aprofitament del patrimoni ambiental de les zones pesqueres i aquícoles, incloent-hi les operacions de mitigació del canvi climàtic.
- El foment del benestar social i del patrimoni cultural de les zones pesqueres i aquícoles, inclòs el patrimoni cultural pesquer, aquícola i marítim.
- El reforç del paper de les comunitats pesqueres en el desenvolupament local i de la governança dels recursos pesquers i les activitats marítimes locals.

3. L'accés dels governs locals

3.1. La participació en el període 2007-2013

Abans de conèixer quines seran les vies d'accés dels governs locals als fons estructurals 2014-2020, cal fer una revisió de quines van ser les més habituals en el període precedent. Això permetrà fer una comparativa sobre els instruments financers disponibles, identificar els canvis i les oportunitats que obre el nou període de programació.

Les vies d'accés als fons estructurals 2007-2013 van ser diverses. Per poder-ho analitzar breument, es podrien identificar tres tipologies de projectes que han estat les més habituals: infraestructures i suport al desenvolupament econòmic local, polítiques actives d'ocupació i cooperació interregional.

Finançament d'infraestructures i suport al desenvolupament econòmic local

Els dos fons que van intervenir en aquest àmbit van ser el Fons de Cohesió i el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER). Tot i que ambdós van tenir una important reducció en relació amb el període precedent,⁶ van ser fons importants per al finançament d'infraestructures locals.

Pel que fa a les infraestructures, el FEDER va viure una important focalització temàtica passant de ser un fons de finançament de quasi tot tipus d'infraestructures municipals (incloses les infraestructures bàsiques) a ser un fons fonamentalment destinat a infraestructures de suport a la competitivitat, al desenvolupament empresarial, al foment de l'ocupació i també al desenvolupament sostenible. La informació prèvia i la focalització temàtica de la convocatòria van ajudar a fer que el FEDER fos utilitzat majoritàriament com un fons de suport a la innovació, la competitivitat i el foment de l'ocupació al territori, on també s'ha insistit en l'anàlisi de l'impacte de les infraestructures, per tant, en els resultats més enllà de la intervenció física.

Tot i així, hi ha certs àmbits temàtics que van suscitar un major interès per part dels governs locals. Sens dubte, els governs locals es van decantar majoritàriament per l'eix Desenvolupament local i urbà, mentre que l'eix Medi ambient i prevenció de riscos ha despertat menys interès. A més a més, dins de l'eix 4, la majoria de projectes s'han concentrat en dues mesures: Protecció i conservació del patrimoni cultural i Desenvolupament local i urbà.

⁶ Les reduccions del Fons de Cohesió i el FEDER a Catalunya respecte al període 2000-2006 van ser del 60% i el 35%, respectivament.

El Programa operatiu del FEDER Catalunya, amb un pressupost global de 679 MEUR, va destinar 166 MEUR al tram local en tres eixos principals d'intervenció:

- Eix 1 – Innovació, desenvolupament empresarial i economia del coneixement, amb un FEDER total de 41,75 MEUR per al tram local. L'accés dels governs locals a aquest eix es va produir mitjançant 11 convocatòries, 9 de les quals cogestionades per la Generalitat de Catalunya (Departament de Governació i Relacions Institucionals - DGRI) i les diputacions catalanes. En total, es van seleccionar 104 projectes (57 a la província de Barcelona) en els àmbits de creixement empresarial d'empreses locals amb projecció global, polígons d'activitats econòmica i societat de la informació. A Barcelona, la subvenció FEDER total en el conjunt de les convocatòries va ser de 25,65 MEUR. La convocatòria cogestionada per la Diputació de Barcelona i el DGRI va gestionar 15 MEUR de FEDER amb una aportació de la Diputació de 7,5 MEUR.
- Eix 2 – Medi ambient i prevenció de riscos, amb un FEDER total de 39,66 MEUR i 21,71 MEUR per al tram local. L'accés dels governs locals a aquest eix es va produir mitjançant les tres convocatòries dels eixos 2 i 4, gestionades pel DGRI. En total es van seleccionar 60 projectes a l'eix 2 amb una subvenció FEDER de 16,41 MEUR.
- Eix 4 – Desenvolupament sostenible local i urbà, amb un FEDER total de 157,28 MEUR i 100,18 MEUR per al tram local. L'accés a aquest eix es va realitzar mitjançant diferents convocatòries:
  - Les tres convocatòries dels eixos 2 i 4, gestionada pel DGRI, ja esmentades. En total, per a l'eix 4 es van seleccionar 284 projectes amb una subvenció FEDER de 84 MEUR, 35,4 dels quals per a la província de Barcelona.
  - La convocatòria Viure al poble, gestionada per la Direcció General d'Administració Local, destinada a finançar projectes integrals de renovació urbana i rural en municipis de menys de 2.000 i 3.000 habitants (Programa VAP i Programa VAPMÉS, respectivament). Hi va haver 4 convocatòries amb una subvenció FEDER total de 39 MEUR i una aportació del DGRI de 6,68 MEUR, que van permetre seleccionar projectes de 92 ajuntaments catalans. A la província de Barcelona es van seleccionar 24 projectes amb una subvenció FEDER de 9,95 MEUR i una aportació del DGRI de 1,83 MEUR. Cal esmentar que la Diputació de Barcelona va habilitar una línia de préstecs-pont per afavorir l'execució d'aquests projectes als beneficiaris de la província de Barcelona, de la qual es van beneficiar 15 ajuntaments amb un import de 3 MEUR.
  - La convocatòria única de la Iniciativa urbana que va llançar el Ministeri d'Economia i Hisenda, destinada a finançar projectes de rehabilitació urbana integral en ciutats de més de 50.000 habitants o capitals de província. A la província de Barcelona es van aprovar 4 projectes amb una subvenció total de 30,5 MEUR.⁷
- Eix 5 – Assistència tècnica, amb un FEDER total de 6,3 MEUR i 2,55 MEUR per al tram local. Les diputacions catalanes van gaudir de fons d'aquest eix per a l'assistència tècnica

⁷ La tipologia de projectes era similar als antics projectes URBAN o als projectes de la Llei de Barris. A la província de Barcelona es van aprovar 4 projectes als ajuntaments de l'Hospitalet de Llobregat (barri del Gornal), Cerdanyola del Vallès (barri del Riu Sec), Santa Coloma de Gramenet (barris del Fondo, Santa Rosa, Raval i Safarejos) i Barcelona (barri de la Trinitat Nova).

per la gestió de l'eix 1. A través d'una convocatòria del DGRI, la Diputació de Barcelona va rebre 1,28 MEUR de FEDER.

D'altra banda, s'ha pogut accedir a finançament FEDER de manera indirecta a través de convocatòries d'altres departaments o organismes del govern estatal o de la Generalitat de Catalunya, com per exemple a les convocatòries de l'eix 3 de Recursos energètics i accessibilitat als serveis de transport, gestionades per l'ICAEN.

En el cas del Fons de Cohesió, han tingut una incidència molt limitada, ja que només van poder accedir-hi directament les ciutats de més de 200.000 habitants i capitals de província,⁸ amb un finançament total a Catalunya de 105,9 MEUR per a infraestructures d'abastament d'aigua i de sanejament i depuració d'aigües. En total 340 MEUR dels 3.401 MEUR del Fons de Cohesió a Espanya van anar a parar als governs locals (un 10%).

Pel que fa al FEADER, els ens locals podien accedir a dues convocatòries:

- Mesura 321 – Prestació de serveis bàsics per a l'economia i la població rural. Aquesta mesura estava destinada a ajuntaments petits (nuclis de menys de 5.000 habitants) i consells comarcals que fessin actuacions en nuclis de menys de 5.000 habitants. Permetia el finançament de creació o millora d'obres i serveis bàsics a petita escala en el medi rural.
- Mesura 323 – Conservació i millora del patrimoni rural. Aquesta mesura estava també adreçada a ajuntaments petits i consells comarcals (actuacions en nuclis de menys de 5.000 habitants), encara que queda limitada a territoris inclosos en zones Leader.

Al mateix temps, podien participar en els 13 grups d'acció local LEADER del territori català.

Polítiques actives d'ocupació

El Fons Social Europeu (FSE) ha estat també un gran aliat municipal. Mitjançant aquest fons s'han finançat múltiples projectes en l'àmbit del foment de l'ocupació, la formació ocupacional, l'emprenedurisme o el desenvolupament de nous jaciments d'ocupació. El FSE també va patir una reducció important en relació amb el període anterior.⁹

Les vies d'accés dels governs locals han estat diverses:

- Les diferents convocatòries del Programa operatiu de Catalunya, gestionat pel Servei d'Ocupació de Catalunya, que han permès el finançament de projectes de formació ocupacional, escoles taller, etc. El total subvencionat és de 284 MEUR, tot i que en aquest cas no totes les convocatòries són exclusives per a governs locals. Convé destacar que amb recursos del FSE es financen gran part de les convocatòries dels programes de Treballs als barris i Treballs a les comarques, així com les convocatòries de projectes innovadors que, per als exercicis 2008-2009 i 2010-2011, van finançar diversos projectes a la província de Barcelona. La convocatòria de l'eix 4 del Programa operatiu de Catalunya ha permès el desenvolupament de projectes transnacionals innovadors amb una participació

⁸ A Catalunya: Badalona, Barcelona, Girona, l'Hospitalet de Llobregat, Lleida, Sabadell, Tarragona, Terrassa.

⁹ En relació amb el període 2000-2006, el FSE va patir una reducció a Catalunya del 46%.

destacada de governs locals. S'han aprovat diversos projectes de governs locals de Barcelona amb una subvenció total de 40 MEUR.

- La convocatòria única del Programa operatiu d'adaptabilitat i ocupació, que gestionava el Ministeri d'Administracions Públiques, s'ha destinat a finançar projectes de suport que fomentin les iniciatives generadores d'ocupació en el sector dels serveis d'atenció a les persones destinada a ciutats de més de 50.000 habitants i/o diputacions provincials. En aquesta convocatòria es van finançar 11 projectes d'ajuntaments de la província,¹⁰ a més del projecte ILOQUID, liderat per la Diputació de Barcelona.
- Les convocatòries del Programa operatiu d'adaptabilitat Emplea Verde, gestionat per la Fundación Biodiversidad, que ha finançat projectes de suport a la creació d'ocupació en el sector mediambiental, encara que no s'ha finançat cap projecte de governs locals de la província de Barcelona.

Cooperació territorial europea

L'objectiu de cooperació territorial europea del període de programació 2007-2013 va substituir, en gran part, l'antiga iniciativa INTERREG. La cooperació interregional comprenia la cooperació transfronterera, la transnacional i la interregional. En aquest cas, hi va haver una transformació substancial en relació amb el model de gestió del període 2000-2006, sobretot pel que fa a la descentralització de les autoritats de gestió. Les entitats de la província de Barcelona podien participar en el programes que segueixen:

- Cooperació transfronterera Espanya-França-Andorra (POCTEFA).
- Cooperació transnacional mediterrània (MED).
- Cooperació transnacional sud-est europeu (SUDOE).
- Cooperació interregional INTERREG IVC.
- Cooperació interregional URBACT II.

Existien altres programes de caràcter transversal com ESPON i INTERACT on també els ens locals són elegibles, encara que la seva participació no ha estat freqüent. D'altra banda, l'Instrument Europeu de Veïnatge i Associació combina fons estructurals amb fons de cooperació al desenvolupament, i per les seves particularitats de gestió i aplicació territorial pot equiparar-se als programes de cooperació territorial europea. En concret, els governs locals catalans van poder participar en el Programa de cooperació transfronterera mediterrània (ENPI CBC MED).

La participació en programes de cooperació territorial europea no ha estat tan massiva com en el FEDER i el FSE: fins a data d'avui, es comptabilitzen 35 projectes amb participació d'entitats locals de la província de Barcelona, dos amb el rol de líders. Cal fer una menció especial a la creació del programa URBACT, que combina elements de desenvolupament urbà sostenible amb el treball en partenariat local; un programa creat específicament per a les ciutats on hi ha hagut una participació destacada de ciutats de la demarcació de Barce-

¹⁰ Badalona, Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Manresa, Mataró, Mollet del Vallès, Sabadell, Santa Coloma de Gramenet, Terrassa i Vilanova i la Geltrú.

lona (Barcelona, Igualada, l'Hospitalet de Llobregat Manresa, Mollet del Vallès, Sabadell i Viladecans).

Dificultats i reptes

La implementació dels programes i la participació local en projectes finançats amb càrrec als fons estructurals no ha estat exempta de dificultats. La proposta de reforma n'intenta resoldre alguns mitjançant mesures de millora de la governança i de simplificació administrativa.

En primer lloc, en el període de programació 2007-2013 hi ha hagut diferents fets que han condicionat l'efectivitat de la política de cohesió. D'una banda, la crisi econòmica i financera que es va iniciar el 2008 ha determinat un canvi en les prioritats i en la capacitat d'intervenció dels governs locals¹¹. De l'altra, durant aquest període han sorgit amb força algunes prioritats temàtiques que la programació inicial no havia tingut en compte (p. ex., el debat sobre el canvi climàtic, els nous reptes demogràfics, la immigració).

Al mateix temps, el sistema descentralitzat de gestió dels fons estructurals, amb la implicació de molts dels nivells de govern, hauria de permetre que els projectes s'adeqüessin a les necessitats i prioritats existents al territori. Però el nombre d'organismes implicats és molt extens i, en general, aquesta abundància ha comportat un increment de la burocràcia i els procediments administratius de gestió, justificació i control dels programes. En el cas de la cooperació territorial, aquests problemes són especialment remarcables, ja que la descentralització ha incrementat el nombre d'organismes implicats, amb heterogeneïtat de procediments de caire nacional, fet que ha dut a un procediment excessivament burocratitzat i a terminis de resolució excessius.

No es pot oblidar que els complexos mecanismes de certificació econòmica i cobrament han tingut un impacte directe en els promotors de projectes, amb un retard considerable en el cobrament de fons. Cal recordar que els fons estructurals no avancen els diners, cosa que provoca importants tensions de tresoreria entre els promotors de projectes.

3.2. L'accés dels governs locals als fons estructurals 2014-2020

3.2.1. L'Acord d'Associació d'Espanya

El Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques va presentar davant del Consell de Ministres l'esborrany sobre l'Acord d'Associació d'Espanya per als Fons Estructurals i d'Inversió Europeus 2014-2020 el 21 de març de 2014. Aquest document recull el procés de programació, a escala nacional, dels Fons Estructurals i d'Inversió Europeus (FEIE) per al període 2014-2020, pel qual Espanya compta amb una dotació de 36.450 MEUR. L'Acord va ser adoptat per la Comissió Europea el 30 d'octubre de 2014.

¹¹ Cal destacar les dificultats de molts governs locals per executar despeses arran del Reial decret llei 8/2010, de 20 de maig, pel qual s'adopten mesures extraordinàries per a la reducció del dèficit públic.

Com ja s'ha esmentat anteriorment, els Fons Estructurals i d'Inversió Europeus (FEIE) agrupen per primera vegada les estratègies d'intervenció de cinc grans fons, que es podran integrar i combinar: el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), el Fons Social Europeu (FSE), el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER), el Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP) i el Fons de Cohesió, tot i que l'Acord d'Associació d'Espanya només inclou quatre fons ja que no serà beneficiària del Fons de Cohesió durant aquest període.

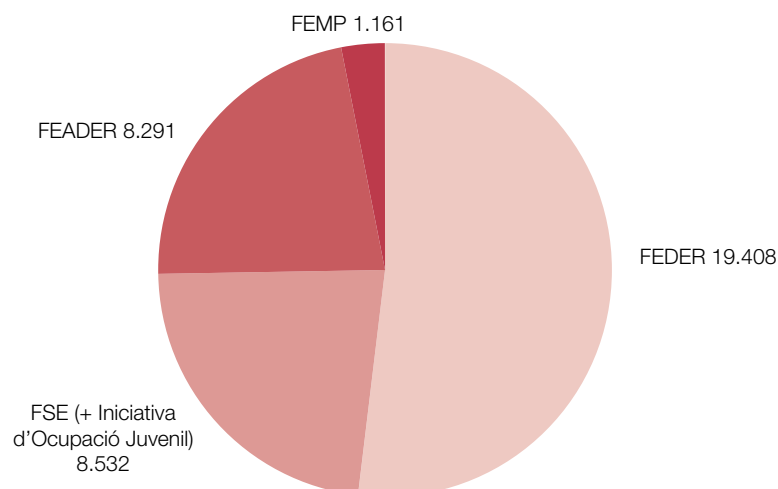
L'Acord d'Associació d'Espanya és un document estratègic a escala estatal del procés de programació dels FEIE per al període 2014-2020. L'acord plasma l'estratègia, les prioritats i les disposicions d'Espanya per a la utilització dels fons i per a la seva contribució a l'Estratègia Europa 2020 per un creixement intel·ligent, sostenible i integrador. Partint d'una diagnosi sectorial i territorial, es presenten prioritats de caràcter general per donar resposta a les necessitats més rellevants del país, tot tenint en compte les oportunitats que presenta cada regió. En una fase posterior s'aprovaran programes operatius (PO) finançats pels FEIE en els quals es definiran amb detall com els diferents agents podran accedir als fons.

El text identifica com a principals reptes la necessitat d'incrementar la productivitat, la competitivitat i promoure l'ocupació en un marc de consolidació fiscal i de restricció del crèdit; alhora ha de ser coherent amb els objectius generals de la UE d'assolir una major cohesió econòmica, social i territorial, els objectius de l'Estratègia Europa 2020, el Programa Nacional de Reformes i les Recomanacions del Consell de la UE per a Espanya.

Un requisit essencial per elaborar els acords d'associació és tenir en compte el principi de partenariat. En el cas espanyol, han participat en el procés diversos actors com ministeris, comunitats autònomes, la Federació Espanyola de Municipis i Províncies en representació dels governs locals, agents econòmics i socials i representants de la societat civil.

Per fons, les inversions es repartiran de la manera següent:

Gràfic 10. Distribució dels FEIE a Espanya (en MEUR)

- FEDER: tindrà una dotació de 19.408 MEUR. La programació del FEDER es concentrarà en quatre objectius temàtics principals: R+D+I, TIC, PIME i economia baixa en carboni.
- FSE: comptarà amb 7.589 MEUR¹² destinats principalment al foment de l'ocupació, als quals caldrà afegir 943 MEUR de la Iniciativa d'Ocupació Juvenil.
- FEADER: amb 8.291 MEUR centrarà els esforços a fer arribar la innovació a les zones rurals, a millorar les estructures productives i els canals de comercialització de les explotacions agràries i forestals, a afavorir la diversificació d'activitats en zones rurals, a contribuir als objectius per al 2020 sobre canvi climàtic, a aconseguir una utilització de l'aigua més eficient per part de l'agricultura i a conservar i millorar els ecosistemes, sòls i paisatges de les zones rurals.
- FEMP: 1.161 MEUR per al desenvolupament de les zones pesqueres.

Tot seguit s'expliquen amb detall els elements de l'Acord d'Associació d'Espanya més destacats i rellevants per als governs locals.

Concentració temàtica a l'Acord d'Associació d'Espanya

Una de les principals novetats del període de programació 2014-2020 és la concentració temàtica: els nous reglaments exigeixen que els fons concentrin les seves inversions en 11 objectius temàtics amb assignacions mínimes per a alguns d'ells per aconseguir un impacte major. No obstant això, veurem que en el cas d'Espanya la concentració temàtica no va més enllà dels percentatges requerits pels reglaments dels fons, decisió que el document justifica atesa la grandària i la diversitat del territori espanyol.

L'objectiu és migrar cap a projectes més lligats a l'economia del creixement, l'eficiència i la competitivitat, amb capacitat de generar valor afegit, riquesa i ocupació sostenibles a llarg termini. Aquesta concentració suposarà un canvi, sobretot en el cas del FEDER, que en el nou període se centrarà en quatre objectius temàtics (OT) principals: R+D+I, TIC, PIME i economia baixa en carboni.

- OT 1. Potenciar l'R+D+I: compta amb una dotació de més de 4.400 MEUR destinats principalment als àmbits de l'Estratègia espanyola de ciència tecnologia i innovació, en coordinació amb les estratègies regionals d'especialització intel·ligent (RIS3).
- OT 2. Millora de l'ús i la qualitat de les TIC i el seu accés: rebrà un ajut de més de 2.000 MEUR orientats a completar l'extensió de les xarxes de banda ampla ultraràpides, a projectes d'impuls del desenvolupament de l'economia digital, així com a millorar la prestació de serveis públics a través de l'administració electrònica, en línia amb l'Agenda Digital per a Espanya.
- OT 3. Millora de la competitivitat de les PIME: amb un ajut de més de 2.600 MEUR, permeirà pal·liar les dificultats que tenen les PIME d'accedir al finançament, n'impulsarà la internacionalització i ajudarà els projectes emprenedors en coherència amb les mesures de la Llei de suport als emprenedors i la seva internacionalització. Inclou la nova Iniciativa PIME, dotada amb 800 MEUR, que funcionarà com una línia de crèdits.

¹² Aquest import s'eleva a 9.009,5 MEUR si es considera el Fons Europeu d'Ajuda als més Desafavorits, dotat amb 563,5 MEUR.

- OT 4. Afavorir una economia baixa en carboni: disposarà de més de 3.200 MEUR orientats a projectes que millorin l'eficiència energètica en tots els sectors, una menor dependència exterior en aquest àmbit i la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, en línia amb la directiva d'eficiència energètica.

Pel que fa a la resta d'objectius temàtics escollits pel govern espanyol, entre els 11 proposats pels reglaments dels fons, les inversions es repartiran de la manera següent:

- OT 6. Protecció del medi ambient i promoció de l'eficiència dels recursos: es dotarà amb 1.700 MEUR per a infraestructures de sanejament i depuració.
- OT 7. Promoció del transport sostenible: tindrà 2.600 MEUR per promoure el transport sostenible i eliminar la congestió a les infraestructures fonamentals de la xarxa.
- OT 8. Promoció de l'ocupació i la mobilitat laboral: tindrà una assignació de 5.000 MEUR, que inclou els 943 MEUR de la Iniciativa d'Ocupació Juvenil.
- OT 9. Promoció de la inclusió social i la lluita contra la pobresa i qualsevol forma de discriminació: disposarà de 1.500 MEUR per a aquests objectius.
- OT 10. Invertir en l'educació, el desenvolupament de capacitats i l'aprenentatge permanent: disposarà de 1.700 MEUR.

Programes operatius

L'Acord d'Associació d'Espanya es desenvoluparà a través de 45 programes operatius (PO):

- 3 programes operatius nacionals del FEDER (Iniciativa PIME; Creixement intel·ligent, i Creixement sostenible).
- 19 programes operatius regionals del FEDER (1 per regió).
- 4 programes operatius nacionals del FSE (Ocupació, Educació i formació; Ocupació juvenil; Inclusió social; Assistència tècnica).
- 19 programes operatius regionals del FSE (1 per regió).

I a més a més amb els programes següents:

- 1 programa nacional del PDR.
- 17 programes regionals de desenvolupament rural.
- 1 programa en l'àmbit de la pesca.

En el cas de Catalunya, el finançament serà principalment el que ofereix el Programa operatiu regional del FEDER, el Programa operatiu regional del FSE i el Programa de desenvolupament rural (PDR) del FEADER. De manera puntual, també es podrà accedir a finançament dels PO estatals de cada fons. Tot seguit presentem un quadre resum dels PO que ens afecten directament:

Programes regionals	Fons	Total finançament €
PO regional de Catalunya	FEDER	808.433.500
PO regional de Catalunya	FSE	304.742.845
PDR de Catalunya	FEADER	348.500.000

Programa pluriregional	Fons	Total finançament €
PO Creixement intel·ligent	FEDER	3.939.184.811
PO Creixement sostenible	FEDER	5.526.680.403
PO d'Iniciativa PIME	FEDER	800.036.600
PO d'Ocupació, formació i educació	FSE	2.130.030.502
PO d'Ocupació juvenil	FSE i YEI	1.090.617.817
PO Foment de la inclusió social	FSE	800.050.000
PDR nacional	FEADER	237.828.821
Programa FEMP	FEMP	1.161.620.889

Enfocament integrat

Un dels elements destacats de la política de cohesió 2014-2020 és l'enfocament integrat que es pot adoptar en l'aplicació dels fons. L'Acord d'Associació d'Espanya recull les principals mesures que asseguraran aquest enfocament:

- Desenvolupament local participatiu (CLLD: *Community Led Local Development*) basat en el desenvolupament i la implementació d'una estratègia local participativa, a través de grups d'acció local que representen els interessos de cada comunitat. Es programarà dins l'objectiu temàtic 9 de promoció de la inclusió social, i es podrà aplicar a territoris rurals i zones pesqueres del litoral amb determinades característiques socials i demogràfiques. El finançament podrà combinar fons FEADER o FEMP amb FEDER i FSE.
- Inversions territorials integrades (ITI). Es tracta d'un nou instrument que facilita el recolzament a les accions integrades en un territori, que permet combinar el finançament vinculat a diferents objectius temàtics i a diferents PO i fons. A Espanya es preveuen tres ITI, l'assignació de les quals es determinarà als PO corresponents:
  - ITI Blava: per a la implementació de l'Estratègia atlàntica en el marc dels FEIE;
  - ITI del mar Menor (Múrcia): per a la implementació de l'Estratègia de gestió integrada de zones costaneres al mar Menor i el seu entorn, amb la participació dels PO regionals (FEDER i FSE) i el PDR de Múrcia (FEADER), i
  - ITI de la província de Cadis: per fer front a l'especial retrocés que ha viscut el territori com a conseqüència de la crisi.

No obstant això, a mesura que avanci la programació l'Acord d'Associació d'Espanya deixa la porta oberta al desenvolupament d'altres ITI en aquells casos en què es detecti la necessitat de plantejar un enfocament integrat i en què hi hagi un fet diferencial clar en el territori que ho justifiqui.

Desenvolupament urbà sostenible

En el marc de l'enfocament integrat, l'acord d'associació de què parlem també dedica un capítol al desenvolupament urbà sostenible, matèria que esdevé progressivament un dels eixos essencials de la política de cohesió. Les ciutats hauran de definir actuacions integrades o singulars per donar resposta als seus reptes específics, actuant a partir d'un dels tres objectius estratègics o de més d'un:

- Millorar la dimensió física i territorial: projectes d'ecociutat i ecobarri dins el concepte de ciutat sostenible, projectes de mobilitat sostenible, de gestió de recursos naturals i residus, de prevenció i gestió de riscos, d'edificació i arquitectura, o de dimensió turística.
- Millorar la dimensió econòmica i la competitivitat: projectes de foment de l'ocupació, l'autoocupació, l'emprenedoria i les microempreses, creació de viviers d'empreses, projectes d'aplicació de TIC dirigida a les Smart Cities, o projectes per fomentar la innovació urbana i la creació de centres d'R+D+I a les ciutats.
- Millorar la dimensió social: actuacions que fomentin la igualtat d'oportunitats a les ciutats, l'ocupació, l'accessibilitat a habitatge i edificis públics, la inclusió i la innovació social, i la governança i la participació ciutadana.

En el marc del desenvolupament urbà sostenible a Espanya per al període 2014-2020, es preveuen tres tipus d'actuacions:

- Actuacions integrades de desenvolupament urbà sostenible. S'hi dedicarà un 5% del FEDER i caldrà que s'emmarquin en una estratègia de desenvolupament urbà sostenible integrada o en un pla estratègic transversal. Aquestes actuacions formaran part del PO pluriregional de creixement sostenible, que gestionarà el Ministeri d'Hisenda, i s'aplicarà un enfocament integrat dels fons (FEDER i FSE).
- Actuacions singulars de desenvolupament urbà sostenible. Seran actuacions específiques en l'àmbit del 4t objectiu temàtic per una economia baixa en carboni, i s'hi dedicarà un 2,5% addicional del FEDER. Aquestes actuacions també formaran part del PO pluriregional de creixement sostenible, i s'implementaran des de l'Institut per la Diversificació i l'Estalvi d'Energia (IDAE).
- Iniciatives recolzades des de les comunitats autònomes. En el marc dels PO regionals, les comunitats autònomes també podran definir actuacions de desenvolupament urbà, integrades o singulars.

La coordinació d'aquestes actuacions en l'àmbit urbà es farà a través de la Xarxa d'Iniciatives Urbanes, que actuarà al llarg de tot el període per capacitar, coordinar, orientar i intercanviar experiències sobre desenvolupament urbà, i en línia amb la Xarxa Europea de Desenvolupament Urbà. També s'establirà un mecanisme de coordinació amb el FSE, per una integració més acurada de les iniciatives de desenvolupament urbà sostenible i les actuacions de foment de la inclusió social.

Altres novetats

L'Acord d'Associació d'Espanya també presenta altres novetats respecte del període de programació anterior, com el major pes dels instruments financers, la iniciativa per a PIME o la comptabilització de la despesa privada.

Els instruments financers adquireixen una major rellevància en el període 2014-2020 com a forma de finançament pel seu efecte multiplicador dels fons, per la seva capacitat per combinar diverses formes de recursos públics i privats, i pel seu caràcter rotatori que fa que els ajuts siguin més sostenibles a llarg termini. L'Estat espanyol té previst utilitzar els instruments financers a través d'entitats com l'ICO o el CDTI, així com per mitjà de diverses comunitats autònomes.

Concretament, en l'àmbit del FEDER es posaran en marxa instruments financers per recolzar actuacions d'R+D+I, competitivitat de les PIME, i eficiència energètica i foment de les energies renovables. Una de les novetats dels instruments financers és la participació d'Espanya a la Iniciativa PIME amb una contribució del FEDER. Aquest instrument es desplegarà a través del tercer objectiu temàtic de millora de competitivitat de les PIME, i funcionarà com una línia de préstecs, que inclou tant préstecs a la inversió com pel capital circulant. Pel que fa al FSE, es preveu la possible utilització d'instruments financers un cop comencin els programes operatius.

Una altra de les novetats d'aquest període és que es tindrà en compte la despesa privada dins l'esforç nacional pel cofinançament dels fons europeus. Això serà d'especial aplicació pels ajuts a empreses i els ajuts a R+D+I en què l'esforç privat és majoritari i pot cobrir tota la part no finançada pels fons europeus.

3.2.2. El Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER)

L'accés dels governs locals als recursos FEDER es podrà produir per dues vies: d'una banda, els recursos del Programa operatiu FEDER de Catalunya que es destinin al tram local i, de l'altra, les convocatòries de desenvolupament urbà sostenible del Programa pluriregional de creixement sostenible que es gestionaran des del Ministeri d'Hisenda.

Programa operatiu FEDER de Catalunya

El punt de partida i marc per a l'elaboració del PO del FEDER de Catalunya, adoptat finalment per la Comissió Europea el 12 de febrer de 2015, va ser l'Estratègia Catalunya 2020 (ECAT 2020, aprovada pel Govern de la Generalitat l'abril del 2012) i l'Estratègia d'investigació i innovació per a l'especialització intel·ligent de Catalunya (RIS3CAT, aprovada pel Govern de la Generalitat, el febrer del 2014).

El nou període 2014-2020 comporta canvis substancials en l'aplicació dels fons estructurals, particularment del FEDER:

- Gestió coordinada i integrada del FEDER amb altres fons del marc estratègic comú. En aquest sentit, cal remarcar que el Govern de la Generalitat de Catalunya ha creat dues comissions interdepartamentals per optimitzar l'absorció i l'aplicació dels recursos euro-

peus a Catalunya: la Comissió de Coordinació de Fons Europeus del Marc Estratègic Comú i la Comissió Interdepartamental de Programes de la Unió Europea.

- Concentració dels recursos en innovació, empreses i persones. El 80% dels recursos del FEDER es concentren en innovació, TIC, PIME i eficiència energètica.
- Importància dels instruments financers que es desenvoluparan particularment en la Iniciativa PIME per donar suport a la recerca i la innovació, la competitivitat de les PIME, l'eficiència energètica o el foment de les energies renovables.
- Focalització en resultats i l'impacte. Les activitats programades hauran de contribuir a assolir els objectius de les prioritats d'inversió.
- Col·laboració públicoprivada per afavorir projectes que generin activitat econòmica de valor afegit i ocupació.

El programa operatiu FEDER per a Catalunya s'articula en quatre grans objectius generals:

1. Potenciació de la recerca i la innovació com a motor de transformació del teixit empresarial.
2. Reforç de l'ecosistema empresarial.
3. Impuls d'un model econòmic més eficient en l'ús dels recursos i adaptat al canvi climàtic.
4. Assoliment de l'equilibri territorial de la competitivitat de l'economia.

El programa operatiu porta a terme una important concentració temàtica, ja que el 83,5% dels recursos es destinen als objectius temàtics 1, 2, 3 i 4. Si a més es tenen en compte els recursos que es destinen al programa operatiu de la Iniciativa PIME, la concentració temàtica arriba al 84,6%.

Dins del programa, destaca especialment l'OT 1 (R+D+I) amb un 40,4% del total del pressupost, que concentra l'aplicació de l'estratègia RIS3CAT. Tot i així, aquesta estratègia es pot considerar un element transversal a tot el programa, ja que nombroses aplicacions de la resta d'OT tenen la seva justificació en l'estratègia en matèria d'innovació.

En segon lloc, l'OT 4 (economia baixa en carboni) i l'OT 3 (PIME) tenen un pes del 15,9% i el 18,8%, respectivament. L'OT 4 incideix en l'eficiència energètica i de manera especial en la biomassa. L'OT 3 dóna importància al suport a les PIME amb un paper destacat dels instruments financers. L'OT 2 té un 7,4% de l'assignació que permet l'aplicació de l'Agenda Digital per a Catalunya.

Respecte a la resta d'OT, destaca l'OT 6 (medi ambient, que inclou protecció patrimoni cultural i natural i millora de l'entorn urbà) amb un 16,3% de la dotació i actuacions al voltant de la biodiversitat, protecció civil i desenvolupament urbà.

El programa inclou 6 eixos prioritaris, que abracen 5 objectius temàtics i 16 prioritats d'inversió.

Objectiu temàtic	Dotació FEDER
Eix prioritari 1: Potencia la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació	
Objectiu temàtic 1: <i>Potenciar la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació</i>	
- Prioritat d'inversió 1.1.: Millorar les infraestructures de recerca i innovació, la capacitat per generar excel·lència en matèria d'R+D+I i fomentar els centres de competència.	326.704.683 € (40,41%)
- Prioritat d'inversió 1.2.: Promoure la inversió empresarial en R+D, desenvolupant vincles i sinergies entre les empreses, els centres de recerca i les universitats.	

Objectiu temàtic	Dotació FEDER
Eix prioritari 2: Millorar l'ús i la qualitat de les TIC i l'accés a aquesta tecnologia	
Objectiu temàtic 2: <i>Millorar l'ús i la qualitat de les TIC i l'accés a aquesta tecnologia</i>	
– Prioritat d'inversió 2.1.: Ampliació de la implantació de la banda ampla i difusió de xarxes d'alta velocitat i suport a l'adopció de tecnologies emergents i xarxes per a l'economia global.	60.182.442 €
– Prioritat d'inversió 2.2.: Desenvolupament de productes i serveis de TIC, comerç electrònic i una major demanda de TIC.	(7,44%)
– Prioritat d'inversió 2.3.: Alfabetització digital, e-govern, e-aprenentatge, e-inclusió, e-cultura.	
Eix prioritari 3: Millorar la competitivitat de les PIME	
Objectiu temàtic 3: <i>Millorar la competitivitat de les PIME</i>	
– Prioritat d'inversió 3.1.: Promoció de l'esperit empresarial, en particular afavorint l'aprofitament econòmic de noves idees i impulsant la creació de noves empreses, inclosa la utilització de viviers d'empreses.	151.928.169 €
– Prioritat d'inversió 3.3.: Foment a la creació i ampliació de les capacitats avançades per al desenvolupament de productes i de serveis.	(18,79%)
– Prioritat d'inversió 3.4.: Suport a la capacitat de les PIME per créixer en els mercats regionals, nacionals i internacionals i en els processos d'innovació.	
Eix prioritari 4: Afavorir la transició cap a una economia baixa en carboni	
Objectiu temàtic 4: <i>Afavorir la transició cap a una economia baixa en carboni</i>	
– Prioritat d'inversió 4.1.: Foment de la producció i distribució d'energia provinent d'energies renovables.	
– Prioritat d'inversió 4.2.: Foment de l'eficiència energètica i l'ús d'energies renovables per part de les empreses.	128.962.375 €
– Prioritat d'inversió 4.3.: Suport de l'eficiència energètica i de l'ús de les energies renovables en les infraestructures públiques, inclosos els edificis públics i els habitatges.	(15,95%)
– Prioritat d'inversió 4.4.: Desenvolupament i aplicació de sistemes de distribució intel·ligents en les xarxes de baixa tensió i de tensió mitjana.	
– Prioritat d'inversió 4.5.: Foment d'estratègies de reducció de carboni per a tot tipus de territori i especialment les zones urbanes, inclòs el foment de la mobilitat urbana multimodal sostenible i les mesures d'adaptació amb efecte de mitigació.	
Eix prioritari 6: Conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos	
Objectiu temàtic 6: <i>Conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos</i>	
– Prioritat d'inversió 6.3.: Conservació, protecció, foment i desenvolupament del patrimoni natural i cultural.	131.971.497 €
– Prioritat d'inversió 6.4.: Protegir i restablir la biodiversitat i el sòl així com també fomentar els ecosistemes i les infraestructures ecològiques.	(16,32%)
– Prioritat d'inversió 6.5.: Millorar l'entorn urbà, la rehabilitació de velles zones industrials i la reducció de la contaminació atmosfèrica.	
Eix d'assistència tècnica	8.684.335 €
TOTAL	808.433.501 €

L'accés dels governs locals al PO FEDER de Catalunya es podrà realitzar per dues vies: a) Convocatòries de l'enfocament integrat de Desenvolupament territorial (OT 4 i OT 6) i b) Accions integrades per al desenvolupament territorial a través de projectes d'especialització i competitivitat territorial (PECT).

L'enfocament integrat de Desenvolupament territorial engloba actuacions dels objectius temàtics 4 (energia baixa en carboni) i 6 (medi ambient) i disposa d'un pressupost global de 60 MEUR del FEDER. El 71% d'aquesta quantia es destinarà als objectius específics 6.3.1 (promoció de la protecció, foment i desenvolupament del patrimoni cultural) i 6.3.2 (protecció, desenvolupament i promoció de les àrees naturals) i el 29% restant als objectius específics 4.1.2 (Foment de la producció i distribució d'energia provinent d'energies renovables)

i 4.3.1. (suport de l'eficiència energètica i de l'ús d'energies renovables en les infraestructures públiques, inclosos els edificis públics i els habitatges). La tipologia d'actuacions són similars a aquelles que es podien desenvolupar a les convocatòries dels eixos 2 (medi ambient i prevenció de riscos) i 4 (desenvolupament local i urbà) en el període 2007-2013, amb la incorporació de la prioritat d'energia. Es vehicularà a través de convocatòries del Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya.

Desenvolupament territorial

Prioritat d'inversió 4.1.: Foment de la producció i distribució d'energia provinent d'energies renovables

Estratègia per a l'aprofitament energètic de la biomassa forestal i agrícola:

- Instal·lacions de producció d'energia tèrmica amb biomassa.
- Instal·lacions de producció de biocombustible sòlid.
- Sector industrial de fabricació d'equipaments i tecnologies associades.
- Accions de millora de les pràctiques i tècniques relacionades amb l'agricultura i l'explotació forestal o amb la producció d'energia (biomassa forestal).

Actuacions per a l'augment de les energies renovables per a usos tèrmics:

- Instal·lacions de generació d'energia tèrmica amb biomassa forestal i agrícola.
  - Instal·lacions de producció de biocombustibles sòlids a partir de la biomassa forestal.
  - Sector industrial de fabricació d'equips i tecnologies associades a la generació d'energia.
-

Prioritat d'inversió 4.3.: Suport de l'eficiència energètica i de l'ús de les energies renovables en les infraestructures públiques, inclosos els edificis públics i els habitatges

Pla d'estalvi i eficiència energètica a les infraestructures públiques i els edificis de les entitats locals:

- Consum energètic.
- Millores per a la reducció del consum en climatització; millores de l'enllumenat de les dependències municipals.
- Plans d'adequació i estalvi a l'enllumenat públic.
- Semàfors.

Eficiència energètica i competitivitat a Catalunya:

- Auditories energètiques.
  - Renovació d'edificis.
  - Millora d'eficiència energètica a diverses zones de Catalunya.
-

Prioritat d'inversió 6.3.: Conservació, protecció, foment i desenvolupament del patrimoni natural i cultural

PATRIMONI CULTURAL

Conservació del patrimoni cultural:

- Actuacions de restauració de monuments i/o rehabilitació d'espais urbans.
- Coneixement del patrimoni cultural i natural i el seu potencial econòmic.
- Xarxes de revaloració, itineraris europeus, animació del patrimoni i dels sectors.
- Programes de sensibilització i educació.
- Innovació tecnològica.
- Creació i rehabilitació d'infraestructures i equipaments que permetin la valoració del patrimoni natural i cultural.

Foment territorial del turisme:

- Plans de foment del turisme.
  - Millora en l'espai públic.
  - Accessibilitat als recursos turístics.
  - Senyalització turística urbana.
  - Recuperació de l'espai públic.
  - Creació de noves instal·lacions i equipaments per obtenir marques turístiques.
  - Inversions per a la millora energètica i les infraestructures tecnològiques; millora d'equipaments i infraestructures que valorin el patrimoni natural i cultural.
  - Millora de l'organització, els equipaments i les infraestructures que permetin la valorització del patrimoni natural i cultural.
  - Sensibilització dels actors del turisme sobre els impactes del canvi climàtic.
-

PATRIMONI NATURAL

Manteniment i millora dels espais naturals de protecció especial:

- Manteniment i construcció d'àrees d'oci, miradors, senders, camins, senyalització i en general les àrees de més valor turístic dels espais naturals protegits.
  - Estratègies de desenvolupament sostenible i atenuació de l'impacte mediambiental de l'explotació econòmica sobre zones naturals.
  - Millora de les pràctiques i tècniques relacionades amb l'agricultura i l'explotació forestal, o la producció d'energia (biomassa forestal i agrícola).
  - Aplicació de la innovació tecnològica en aquests sectors.
-

A més d'aquesta via d'accés, el PO preveu donar suport a les accions integrades pel desenvolupament urbà sostenible mitjançant els projectes d'especialització i competitivitat territorial (PECT) alineats amb l'estratègia RIS3CAT. Aquestes iniciatives, impulsades pels agents del territori i liderades per les entitats locals, articulen projectes de transformació econòmica del territori sobre la base d'R+I i la col·laboració públicoprivada. Els beneficiaris seran principalment les entitats locals i les universitats i, secundàriament, centres tecnològics i de recerca i empreses. També, podran participar agents del tercer sector o altres actors del territori. Els PECT tindran, mitjançant concurrència competitiva, una acreditació de la Generalitat de Catalunya que els donarà opció a optar a fons FEDER i FSE pel seu pla d'actuacions.

El gruix de les actuacions dels PECT s'emmarcarà dins dels objectius temàtics OT 1, OT 2, OT 3, OT 4 i OT 6, en àmbits com ara:

- Suport a activitats d'R+I liderades per les empreses.
- Suport a la creació i consolidació d'empreses innovadores.
- Transferència i difusió de coneixement.
- Suport al desenvolupament d'ecosistemes d'emprenedors.
- Desenvolupament de productes i serveis TIC i comerç electrònic.
- Foment de l'eficiència energètica i l'ús de les renovables en les PIME i les infraestructures públiques.
- Foment i difusió d'estructures d'innovació sectorial i intersectorial en el territori.
- Protecció, foment i desenvolupament del patrimoni natural i cultural.
- Millora de la formació i el coneixement.

En funció dels àmbits d'especialització dels PECT, que es concretaran a partir d'una anàlisi dels actius i de les capacitats de cada territori, podran impulsar actuacions emmarcades en altres OT en la mesura que coadjuvin a la complementarietat de les operacions.

Programa operatiu de creixement sostenible

Tal com ja s'ha esmentat, l'Acord d'Associació d'Espanya dedica un capítol al desenvolupament urbà sostenible i a l'enfocament integrat. Les ciutats hauran de definir actuacions integrades o singulars per donar resposta als seus reptes específics, actuant a partir d'un dels tres objectius estratègics (o de més d'un): millorar la dimensió física i territorial, millorar la dimensió econòmica i la competitivitat i millorar la dimensió social.

El desenvolupament urbà sostenible a Espanya per al 2014-2020 s'articularà a través del Programa operatiu de creixement sostenible. Aquest programa té una dotació FEDER de 5.622 MEUR, dels quals 1.500 es dedicaran al finançament d'actuacions de desenvolupament urbà sostenible. Hi haurà dues vies d'accés per als ens locals:

- Actuacions integrades de desenvolupament urbà.
- Actuacions singulars per una economia baixa en carboni.

Actuacions integrades de desenvolupament urbà

El programa d'iniciatives urbanes integrades està dotat amb 964 MEUR, és a dir, una dotació una mica inferior a la del període 2007-2013. Finançarà actuacions vinculades principalment als OT 2, 4, 5, 6, 8, 9 i 10.

Caldrà que s'emmarquin en una estratègia de desenvolupament urbà sostenible integrada o en un pla estratègic transversal. El FEDER finançarà estratègies integrades que tinguin una dimensió temporal a llarg termini (aproximadament set anys) que va més enllà del període de programació i que incorporin els aspectes geogràfics, socials, econòmics, ambientals i climàtics. Com a mínim hauran d'incorporar dos dels cinc objectius temàtics (geogràfic, social, econòmic, ambiental i climàtic) i, si més no, un dels dos ha de pertànyer a l'àmbit social. Un 25% dels recursos es destinaran a economia baixa en carboni (EBC) en el marc del projecte i s'aplicarà un enfocament integrat dels fons (FEDER i FSE).

El tipus d'actuacions dels projectes integrats urbans hauran de ser:

1. Regeneració i rehabilitació urbana.
2. SMART Cities.
3. Eficiència energètica.
4. Infraestructures socials.
5. Mobilitat i accessibilitat.

Encara que alguns temes transversals a tenir en compte són:

1. Ocupació.
2. Mobilitat.
3. Canvi demogràfic.
4. Patrimoni històric i cultural.
5. Canvi climàtic.
6. Recursos naturals.

Les convocatòries no sortiran fins a l'adopció del programa operatiu, que no s'espera que s'aprovi abans de març del 2015. Concretament, les convocatòries aniran dirigides a municipis que presentin estratègies en àrees urbanes d'una població mínima de 20.000 habitants. Aquests fons seran gestionats pel Ministeri d'Hisenda: per a ciutats de més de 50.000 habitants, ho gestionarà la Direcció General de Fons Comunitaris i per a ciutats de menys de 50.000 habitants, la Subdirecció General d'Administracions Públiques.

Cal remarcar que el programa també podrà donar suport a actuacions en àrees urbanes enteses com a àrees funcionals, fet que obre la porta al finançament de projectes supramunicipals. Tot i així, la CE no explicita què s'entén com a àrea urbana o àrea funcional, i ho deixa en mans de cada estat membre.

Actuacions singulars per una economia baixa en carboni

El programa donarà suport a actuacions específiques en l'àmbit del 4t objectiu temàtic per una economia baixa en carboni. S'implementaran des de l'Institut per la Diversificació i l'Estalvi d'Energia (IDAE) i tindrà una dotació de 508 MEUR de FEDER.

Els projectes hauran d'emmarcar-se en algun tipus d'estratègia i no ser actuacions aïllades. Hauran de respondre a criteris ambientals, d'innovació i a altres criteris de gestió. La tipologia dels projectes podrà abraçar diferents actuacions en matèria d'eficiència energètica, energies renovables tèrmiques o mobilitat, com per exemple l'eficiència de l'enllumenat, la reducció del consum energètic, les energies renovables, la biomassa, els carrils bici i VAO o altres que contribueixin a la reducció d'emissions.

Els destinataris seran els ajuntaments, indistintament de la seva població, però no es descarta que les diputacions puguin agrupar projectes de diferents municipis. No hi haurà convocatòria fins que no s'aprovi el PO, que s'espera que tindrà lloc a partir de març del 2015.

3.2.3. El Fons Social Europeu (FSE)

El Programa operatiu del FSE de Catalunya

La proposta de Programa operatiu del FSE per al període 2014-2020, que es va presentar el juliol del 2014, és el resultat d'un ampli consens per concretar els principals reptes que ha d'afrontar el FSE a Catalunya, així com també la definició dels objectius específics del programa. Com ja s'ha esmentat anteriorment, l'assignació del FSE s'ha incrementat en un 24%

Per tal d'assolir aquests objectius específics, el programa invertirà en tres dels OT, i perseguirà la consecució de 13 objectius específics amb diferents prioritats d'inversió:

Objectiu temàtic	Dotació FSE
Eix prioritari 1: Promoure la sostenibilitat i la qualitat en el treball i afavorir la mobilitat laboral	
Objectiu temàtic 8: <i>Ocupació i mobilitat laboral</i>	
Prioritat d'inversió 8.1. Accés a l'ocupació	
L'accés a l'ocupació així com les iniciatives d'ocupació locals i el foment de la mobilitat laboral.	
Exemples:	
<ul style="list-style-type: none"> - Assessorament i recursos per a la cerca de feina. - Programes mixtos d'experiència professional-formació. - Estratègies, projectes i accions d'àmbit local com: contractació de persones per part dels ens locals que treballin en estructures organitzatives de desenvolupament local i que impulsin iniciatives en col·laboració amb el sector privat, agents socials i ONG; capacitació tècnica d'aquests agents; programes de suport a municipis, barris i àrees urbanes amb necessitats especials, com accions sobre les persones (formació, experiència laboral, acompanyament), prospecció i suport del teixit productiu local, diagnòstic i planificació, contractació de personal de suport o accions de sensibilització i difusió, etc. - Iniciatives d'ocupació local i desenvolupament de negocis a petita escala relacionats amb els valors naturals de les zones Xarxa Natura 2000. 	22%
Prioritat d'inversió 8.3. Treball per compte propi i emprenedoria	
El treball per compte propi, l'esperit emprenedor i la creació d'empreses, incloses les microempreses i les petites i mitjanes empreses innovadores.	
Exemples:	
<ul style="list-style-type: none"> - Suport als emprenedors: assessorament sobre idees empresarials, seguiment tècnic de la nova empresa durant tres anys, etc. - Sensibilització de la població envers el foment de l'esperit emprenedor, recursos de vivers d'empresa, formació d'alfabetització digital per a emprenedors, etc. - Consolidació i reinvençió del treball autònom. - Difusió de l'economia social i cooperativa i suport a la creació, la consolidació i el creixement d'empreses d'economia social. 	10,2%
	125,7 MEUR (41,25%)
Prioritat d'inversió 8.4. Igualtat entre homes i dones	
La igualtat en tots els àmbits: l'accés a l'ocupació, la carrera professional, la conciliació de la vida laboral i privada i la igual remuneració per treball igual.	
Exemples:	
<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilització per a la igualtat, formació per a dones directives, etc. - Tallers pràctics i formació en línia per a empreses sobre aspectes tècnics relacionats amb la promoció de la igualtat salarial i l'organització del temps de treball. - Accions formatives sobre igualtat en la negociació col·lectiva. - Impuls de la implantació d'estudis de tècnic/a superior en promoció d'igualtat de gènere. 	0,2%
Prioritat d'inversió 8.7. Modernització de les institucions del mercat de treball i millora de la resposta a les necessitats del mercat laboral	
La modernització de serveis d'ocupació públics i privats, així com programes de mobilitat i una millor cooperació entre institucions i parts interessades.	
Exemples:	
<ul style="list-style-type: none"> - Modernització del SOC i el Sistema d'Ocupació de Catalunya: foment de l'ús d'eines electròniques, accions de valoració dels perfils professionals, accions de captació d'ofertes de treball, etc. - Implantació d'estratègies territorials. - Promoció de la mobilitat transnacional: formació de personal tècnic de mobilitat, accions formatives, cursos de formació lingüística per a joves que participin en intercanvis, etc. 	8,9%

Objectiu temàtic	Dotació FSE
Eix prioritari 2: Promoure la inclusió social i lluitar contra la pobresa i qualsevol forma de discriminació	
Objectiu temàtic 9: <i>Inclusió social i lluita contra la pobresa</i>	
Prioritat d'inversió 9.1. Inclusió activa	
Promoure la igualtat d'oportunitats, la participació activa i la possibilitat de trobar una feina.	23,3%
Exemples:	
– Prestació de serveis d'inserció laboral a col·lectius desafavorits.	
– Formació transversal (TIC, idiomes, "aprendre a aprendre"...).	
– Subvenció a empreses que contractin persones d'aquests col·lectius.	
– Programes d'inserció sociolaboral per a persones sotmeses a mesures judicials.	86,9 MEUR
– Contractació de personal tècnic d'acompanyament a la inserció.	(28,52%)
Prioritat d'inversió 9.4. Accés a serveis socials	
L'accés a serveis assequibles, sostenibles i de qualitat, inclosos sanitaris i d'interès general.	
Exemples:	
– Suport tècnic i educatiu per a joves en els àmbits de l'habitatge, la inserció laboral, el seguiment socioeducatiu i psicològic, el suport afectiu i el suport juridicoeconòmic per aconseguir la inserció sociolaboral plena.	5,3%
– Suport a la infància i l'adolescència en situació de risc o desemparament.	
– Subvenció als programes d'entitats locals i entitats sense ànim de lucre que donin resposta a les situacions de precarietat (alimentació, higiene, sense llar, prevenció...).	
Eix prioritari 3: Invertir en educació, formació i formació professional per a l'adquisició de capacitats i un aprenentatge permanent	
Objectiu temàtic 10: <i>Educació, formació i aprenentatge permanent</i>	
Prioritat d'inversió 10.1. Reducció i prevenció de l'abandonament escolar prematur	
La reducció i la prevenció de l'abandonament escolar; igualtat d'accés a una educació infantil, primària i secundària de qualitat, inclosos els aprenentatges formals, no formals i informals.	2,6%
Exemples:	
– Estratègies metodològiques específiques per a alumnes de 3r i 4t d'ESO amb deficiències en l'aprenentatge, baix nivell d'autoestima, desmotivació o inadaptació.	
– Seguiment de l'alumnat i les famílies a través de la contractació de personal tècnic d'integració social.	
– Formació d'equips directius de centres educatius.	
Prioritat d'inversió 10.2. Millora de l'educació superior i cicles equivalents	
La millora de la qualitat, l'eficàcia i l'accessibilitat per fomentar la participació i el nivell d'instrucció, especialment per als grups desafavorits.	80 MEUR (26,25%)
Exemples:	5,9%
– Ajudes a personal investigador per a estades fora d'Espanya.	
– Ajudes a la contractació de personal investigador.	
Prioritat d'inversió 10.3. Millora de l'accés a l'aprenentatge permanent	
Igualtat d'accés a l'aprenentatge permanent per a tots els grups d'edat i promoció d'itineraris d'aprenentatge flexibles.	
Exemples:	
– Formació a distància d'adults: ESO, accés a CFGS, batxillerat, idiomes.	
– Formació per a l'ocupació en general, en competències clau i bàsiques, idiomes, etc.	17,4%
– Formació tècnica del personal formador.	
– Foment de l'esperit emprenedor.	
– Beques de participació en accions, especialment per als col·lectius més desafavorits.	

Objectiu temàtic	Dotació FSE
<p>Prioritat d'inversió 10.4. Millora de l'adequació al mercat de treball dels sistemes d'educació i formació i reforç de la formació professional</p> <p>Adequació al mercat de treball facilitant la transició de l'educació a l'ocupació, anticipant les necessitats en competències, adaptant els estudis a l'entorn laboral.</p> <p>Exemples:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Programes d'FP dual: experiència laboral i formació per als joves, seguiment dels projectes per part del personal tècnic, etc. 	0,3%
Eix prioritari 8: Assistència tècnica	12,14 MEUR (3,98%)
TOTAL	304,74 MEUR

La proposta contribueix plenament als objectius de la resta de documents programàtics vinculats a l'aplicació de la política europea de cohesió i les estratègies en vigor. Destaca la coherència amb l'Estratègia per a l'especialització intel·ligent de Catalunya (RIS3CAT), en el marc de la qual el FSE finançarà algunes de les actuacions dels projectes d'especialització i competitivitat territorial (PECT) i de les comunitats de la RIS3CAT, que contribuirà als objectius estratègics següents:

- Potenciació de noves activitats econòmiques emergents basada en la investigació, la creativitat i la innovació, per tal de crear i explotar nous nínxols de mercat.
- Consolidació de Catalunya com un pol de coneixement connectant les capacitats tecnològiques creatives amb sectors existents i emergents en el territori.
- Millora global del sistema català d'innovació, reforçant la competitivitat de les empreses, particularment de les PIME i orientant les polítiques públiques al foment de la innovació, la internacionalització i l'emprenedoria.
- Reforçament de la competitivitat del teixit empresarial mitjançant la millora dels processos productius, la internacionalització i reorientant els sectors consolidats cap a activitats amb més valor afegit.

Per últim, i pel que fa a la coordinació del programa català amb el marc d'acció prioritària per al finançament de la Xarxa Natura 2000, s'han identificat una sèrie de mesures susceptibles de ser cofinançades en el marc del FSE. Es tracta, en primer lloc, de les iniciatives d'ocupació local i desenvolupament de negocis a petita escala relacionades amb els valors naturals de les zones Xarxa Natura 2000, la seva gestió i la seva millora, en la prioritat d'inversió 8.1 (accés a l'ocupació), i, en segon lloc, d'accions de capacitació i formació dels gestors de la Xarxa Natura 2000, i també d'altres gestors o entitats amb competències en els espais de la Xarxa, en la prioritat d'inversió 10.3 (millora de l'accés a l'aprenentatge permanent).

Programa operatiu d'ocupació juvenil

El Programa operatiu per posar en marxa la Iniciativa d'Ocupació Juvenil a Espanya es va aprovar el 12 de desembre de 2014 amb l'objectiu d'ajudar els joves a trobar una feina.

El Consell i el Parlament Europeu van acordar la creació d'aquesta Iniciativa d'Ocupació Juvenil per completar la dotació pressupostària del Fons Social Europeu en aquelles re-

gions europees on l'atur juvenil supera el 25%. Aquesta Iniciativa d'Ocupació Juvenil rep una partida a escala europea de 3.000 MEUR i es tracta d'una línia pressupostària de la UE específicament dedicada a l'ocupació dels joves (per al període 2014-2015). A aquesta xifra se sumen almenys 3.000 MEUR procedents de les assignacions del Fons Social Europeu dels estats membres, per tant un total de 6.000 MEUR destinats a l'ocupació juvenil a la UE.

Concretament a Espanya, la Iniciativa d'Ocupació Juvenil pujarà a 1.887 MEUR, 943,5 dels quals provenen de la línia financera europea. En aquest cas, Espanya és el major receptor de fons de la Iniciativa d'Ocupació Juvenil que es destinarà al conjunt de les regions i estarà sota coordinació del Ministerio de Empleo y Seguridad Social.

La Iniciativa d'Ocupació Juvenil contribuirà principalment a la implementació de la Garantia Juvenil, una reforma ambiciosa per a tota la UE. L'objectiu és garantir que tots els joves fins a 25 anys puguin obtenir una oferta de feina, d'educació, d'aprenentatge o de pràctiques, quatre mesos després d'haver quedat a l'atur o d'haver deixat l'educació formal. A Catalunya, la Generalitat és l'administració encarregada de gestionar la Garantia Juvenil, que ja s'ha posat en marxa l'últim trimestre del 2014. La Generalitat preveu destinar-hi uns 240 MEUR fins al 2020, entre fons propis i fons europeus. L'objectiu és beneficiar 300.000 joves d'entre 16 i menys de 25 anys (fins a 30 anys en el cas de persones amb grau de discapacitat de més del 33%).

Pel que fa a les accions adreçades als joves que ni estudien ni treballen (els ni-ni) s'agrupen al voltant de quatre objectius específics: millorar l'activació, millorar l'ocupabilitat i les habilitats, fomentar un major esperit empresarial i incentivar els contractes de durada indefinida.

Programes pluriregionals del FSE

Pel que fa al programa pluriregional, encara no hi ha una definició precisa, però sembla que el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (MINHAP) tornarà a gestionar una convocatòria de característiques similars a la del període 2007-2013 (convocatòria FSE, PO d'Adaptabilitat i ocupació del MAP).

El programa tindria un pressupost, unes temàtiques i una operativa similars. Estaria destinat a municipis de més de 50.000 habitants, capitals de província i diputacions provincials.

S'espera que la convocatòria no s'obri abans de l'abril del 2015.¹³

3.2.4. Cooperació territorial europea (CTE)

La configuració dels programes de cooperació territorial europea 2014-2020 està composta per 80 programes transfronterers, 15 programes transnacionals i 4 programes interregionals. De manera anàloga a la del període anterior, les entitats de la província de Barcelona podran participar en els programes següents de cooperació territorial europea:

¹³ La Comissió Europea va aprovar el 17 de desembre de 2014 el programa operatiu per a Espanya del nou Fons Europeu d'Ajuda als més Desfavorits (FEAD, per les seves sigles en anglès). Espanya rebrà 563,4 MEUR en preus corrents durant el període 2014-2020 per al subministrament bàsic d'aliments per a aquells que més ho necessiten. Aquesta quantia es complementarà amb 99 MEUR de fons nacionals.

- Cooperació transfronterera Espanya-França-Andorra (POCTEFA).
- Cooperació transnacional mediterrània (MED).
- Cooperació transnacional sud-oest europeu (SUDOE).
- Cooperació interregional INTERREG EUROPA.
- Cooperació interregional URBACT III.

Tot i que la majoria de programes operatius no s'han aprovat definitivament, les propostes de programes operatius presentats al llarg del 2014 donen moltes indicacions sobre quines seran les prioritats i les operatives de funcionament.

El programa POCTEFA

Mapa 5. Zona elegible per al programa POCTEFA

Font: Poctefa.eu.

El Programa de cooperació territorial Espanya-França-Andorra (POCTEFA) 2014-2020 es configura com la cinquena generació de cooperació entre els vessants nord i sud dels Pirineus i les seves zones de litoral mediterrani i atlàntic. La zona elegible agrupa 17 territoris NUTS 3 que representen el conjunt de departaments i províncies frontereres i també les adjacents. El territori català és elegible en tot el conjunt. Cal destacar que en aquests espais s'han creat cinc agrupacions europees de cooperació territorial (AECT), entre les quals la de l'Euroregió. L'autoritat de gestió continuarà sent el Consorci de la Comunitat de Treball dels Pirineus (CTP) i, per tant, es dóna continuïtat a la ubicació del Secretariat a Jaca (Osca).

El POCTEFA 2014-2020 ha estat dissenyat en línia amb l'Estratègia Europa 2020 per un creixement intel·ligent, sostenible i integrador. El pressupost del POCTEFA 2014-2020 és de 189,3 MEUR, xifra que suposa un augment del 12% respecte al programa anterior. Aquesta quantitat es divideix en 177,9 MEUR entre els 7 objectius de treball i 11,4 MEUR per a l'assistència tècnica del programa.

Els principals reptes als quals vol respondre el programa sorgeixen del diagnòstic territorial realitzat i són els que segueixen:

- Dinamitzar la innovació per millorar la competitivitat i la qualitat de vida.
- Desenvolupar els territoris mitjançant la valoració dels recursos locals i els serveis.
- Enfortir les competències professionals i la inclusió.
- Afavorir la mobilitat dels béns i les persones.
- Promoure la protecció i l'ús sostenible dels recursos naturals, i la prevenció i gestió de riscos.
- Promoure i dinamitzar la cooperació en l'àmbit institucional per definir estratègies i resoldre problemàtiques comunes.

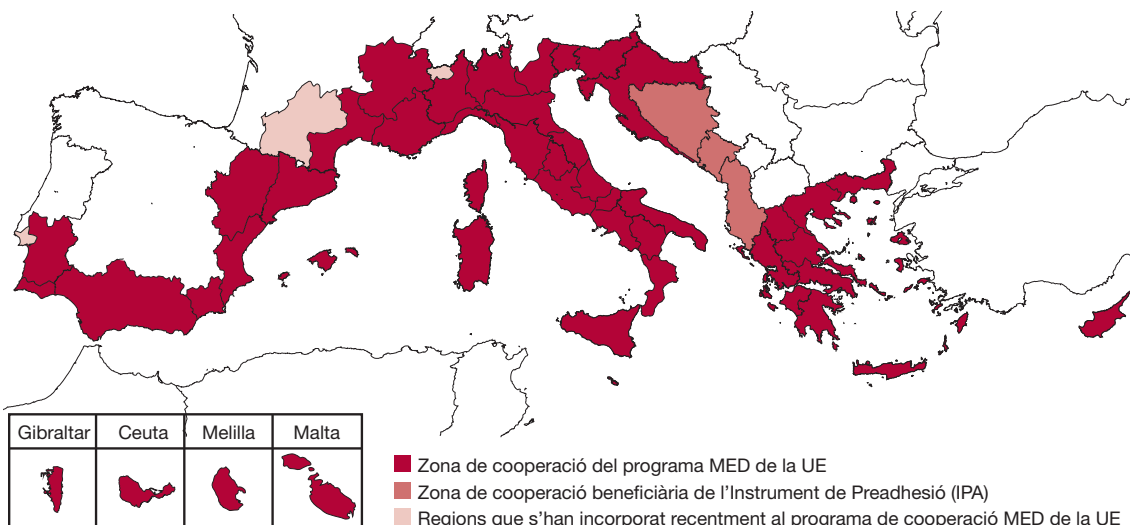
Per assolir els seus objectius, POCTEFA es concentra en 7 dels objectius temàtics dels FEIE. Al mateix temps, el programa explicita 9 prioritats d'inversió:

Objectiu temàtic	Dotació FEDER
Eix prioritari 1: Dinamitzar la innovació i la competitivitat	
Objectiu temàtic 1: <i>Potenciar la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació</i>	
Prioritat d'inversió 1b: Promoure la inversió empresarial en R+D, desenvolupant vincles i sinergies entre les empreses, els centres de recerca i les universitats.	40,9 MEUR (23%)
– OE 1: Reforçar la cooperació entre els diferents actors del territori a ambdós costats de la frontera en matèria d'R+D+I, especialment empreses, centres de recerca i universitats, així com potenciar la innovació social.	
– OE 2: Afavorir el desenvolupament de tecnologies innovadores en matèria de recursos naturals, millora de la qualitat de l'aigua i valoració de residus gràcies a la cooperació.	
Objectiu temàtic 3: <i>Millorar la competitivitat de les PIME</i>	
Prioritat d'inversió 3b: Desenvolupament i aplicació de nous models empresarials per a les PIME, en particular per a la internacionalització.	8,9 MEUR (5%)
– OE 3: Afavorir les accions conjuntes de desenvolupament de les empreses del territori transfronterer.	
Eix prioritari 2: Promoure l'adaptació al canvi climàtic i la prevenció i gestió de riscos	
Objectiu temàtic 5: <i>Promoure l'adaptació al canvi climàtic i la prevenció i gestió de riscos</i>	
Prioritat d'inversió 5a: Suport a la inversió destinada a l'adaptació al canvi climàtic, inclosos els plantejaments basats en els ecosistemes.	28,5 MEUR (16%)
– OE 4: Acompanyar l'adaptació dels territoris al canvi climàtic.	
Prioritat d'inversió 5b: Foment de la inversió per fer front a riscos específics, garantint una resiliència davant les catàstrofes i desenvolupant sistemes de gestió de catàstrofes.	
– OE 5: Millorar la capacitat d'adaptació i resposta dels actors del territori als riscos específics i a la gestió de catàstrofes naturals.	
Eix prioritari 3: Promoure la protecció, la valoració, l'ús sostenible dels recursos locals	
Objectiu temàtic 6: <i>Preservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos</i>	
Prioritat d'inversió 6c: Conservar, protegir, promoure i desenvolupar el patrimoni natural i cultural.	48 MEUR (27%)
– OE 6: Valorar el patrimoni natural i cultural mitjançant enfocaments conjunts de desenvolupament sostenible.	
Prioritat d'inversió 6d: Protegir i restaurar la biodiversitat i el sòl i promoure els serveis als ecosistemes, incloent-hi la Xarxa Natura 2000 i les infraestructures verdes.	
– OE 7: Protegir i millorar la qualitat dels sistemes transfronterers.	

Objectiu temàtic	Dotació FEDER
Eix prioritari 4: Afavorir la mobilitat de béns i persones	
Objectiu temàtic 7: <i>Promoure el transport sostenible i eliminar els obstacles en les infraestructures de xarxa fonamentals</i>	
Prioritat d'inversió 7c: Desenvolupament i millora dels sistemes de transport respectuosos amb el medi ambient i de baix nivell d'emissió de carboni, amb la finalitat de fomentar una mobilitat regional i local sostenible.	24,9 MEUR (14%)
– OE 8: Millorar l'oferta de transport transfronterer sostenible per afavorir els desplaçaments i la mobilitat transfronterera de persones i mercaderies.	
Eix prioritari 5: Reforçar les competències i la inclusió en els territoris	
Objectiu temàtic 8: <i>Promoure la sostenibilitat i la qualitat en l'ocupació, i afavorir la mobilitat laboral</i>	
Prioritat d'inversió 8c: Promoure l'ocupació duradora i de qualitat i donar suport a la mobilitat laboral, mitjançant la integració dels mercats de treball transfronterers, inclosa la mobilitat transfronterera, les iniciatives conjuntes d'ocupació, els serveis d'informació i d'assessorament i la formació conjunta.	12,5 MEUR (7%)
– OE 9: Promoure el potencial endogen, el desenvolupament de sistemes de formació i les competències de les persones del territori transfronterer amb la finalitat de millorar l'accés a l'ocupació.	
Objectiu temàtic 9: <i>Promoure la inclusió social i la lluita contra la pobresa</i>	
Prioritat d'inversió 9a: Inversió en infraestructures socials i sanitàries que contribueixin al desenvolupament nacional, regional i local i redueixin les desigualtats sanitàries, i al foment de la inclusió social mitjançant una millora de l'accés als serveis socials, culturals i recreatius i la transició dels serveis institucionals als serveis locals.	14,2 MEUR (8%)
– OE 10: Millorar l'accés als serveis.	
TOTAL OBJECTIUS TEMÀTICS	177,9 MEUR
Eix d'assistència tècnica	11,4 MEUR
TOTAL	189.341.397 €

El programa MED

Mapa 6. Zona elegible per al programa MED

Font: Comissió Europea – Inforegio.

El programa transnacional mediterrani (MED) dóna suport a l'intercanvi d'experiències i coneixement i a la millora de les polítiques públiques entre les autoritats estatals, regionals i locals i altres actors de l'àrea MED. El seu objectiu principal és contribuir al desenvolupament a llarg termini de l'àrea mediterrània i reforçar la cooperació territorial.

El programa està finançat pel FEDER i té un pressupost de 224 MEUR de FEDER per al període 2014-2020, fet que representa un increment del 16% respecte al període anterior.

El territori elegible comprèn 57 regions de 10 països de la UE i 3 països candidats. De la UE, regions de Xipre, França, Grècia, Itàlia, Malta, Portugal, Eslovènia, Croàcia, el Regne Unit (Gibraltar) i Espanya. Al mateix temps, el programa està obert a la participació d'Albània, Bòsnia Herzegovina i Montenegro. En comparació amb el període 2007-2013, s'ha ampliat l'elegibilitat a 3 regions de la UE: Lisboa (Portugal), Migdia-Pirineus (França) i Val d'Aosta (Itàlia). El Secretariat seguirà ubicat a Marsella, seu del Consell Regional Provence-Alpes-Côte d'Azur que continuarà essent l'autoritat de gestió.

L'objectiu global del programa MED és promoure el creixement sostenible en l'àrea mediterrània potenciant conceptes i pràctiques innovadores, promovent un ús raonable dels recursos i donant suport a la integració social mitjançant un enfocament de la cooperació basat en el territori.

El programa prestarà una atenció especial a la coherència, complementaritat i transferència d'experiències i pràctiques entre el FEDER i els programes nacionals. Es farà tenint en compte el potencial i els reptes de sectors específics vinculats al creixement verd i blau com el turisme, l'agricultura i l'economia agrària, el marítim, les empreses ambientals, l'energia, els transports però també les indústries creatives i l'economia social. En tots aquests sectors, l'objectiu serà identificar el potencial de desenvolupament i els reptes a escala transnacional, organitzar els agents per promoure la innovació i organitzar l'intercanvi d'experiències i coneixements.

Des del punt de vista operatiu, MED fonamentalment finançarà polítiques i estratègies, metodologies i eines, projectes pilot, plans d'acció i sistemes de gestió conjunta i acords de col·laboració. Cal destacar que en aquest període el programa s'implementarà mitjançant convocatòries estratègiques o temàtiques més focalitzades, en una prioritat o en diverses.

Des d'un punt de vista temàtic, el programa intervindrà en 4 eixos prioritaris, 4 objectius temàtics i 6 prioritats d'inversió:

Objectiu temàtic	Dotació
Eix prioritari 1: Promoure les capacitats d'innovació al Mediterrani per desenvolupar un creixement intel·ligent i sostenible	
Objectiu temàtic 1: <i>Potenciar la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació</i>	71.783.208 €
Prioritat d'inversió 1b: Promoure la inversió empresarial en R+D, desenvolupant vincles i sinergies entre les empreses, els centres de recerca i les universitats.	(32%)
– OE 1.1: Incrementar l'activitat transnacional de les xarxes i clústers innovadors de sectors clau de l'àrea MED.	

Objectiu temàtic	Dotació
Eix prioritari 2: Potenciar les estratègies de reducció de carboni i l'eficiència energètica en territoris específics del Mediterrani: ciutats, illes i àrees remotes	
Objectiu temàtic 4: <i>Donar suport a la transició a una economia baixa en carboni a tots els sectors</i>	
Prioritat d'inversió 4c: Donar suport a l'eficiència energètica, a la gestió intel·ligent de l'energia i a l'ús d'energies renovables en infraestructures públiques, inclosos els edificis públics i el sector residencial.	
– OE 2.1: Incrementar la capacitat per a una gestió més adequada dels edificis públics a escala transnacional.	44.864.505 € (20%)
Prioritat d'inversió 4e: Promoure les estratègies de reducció de carboni, en particular a les àrees urbanes, incloses les mesures de promoció de la mobilitat urbana multimodal i les de mitigació i adaptació.	
– OE 2.2: Incrementar el percentatge de fonts d'energies renovables en les estratègies i plans als territoris MED.	
– OE 2.3: Incrementar la capacitat per utilitzar sistemes de transport baixos en carboni i les connexions multimodals entre ells.	
Eix prioritari 3: Protegir i promoure els recursos culturals i naturals al Mediterrani	
Objectiu temàtic 6: <i>Preservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos</i>	
Prioritat d'inversió 6c: Conservar, protegir, promoure i desenvolupar el patrimoni natural i cultural.	
– OE 3.1: Reforçar les polítiques de desenvolupament sostenible per a una valoració més eficient dels recursos naturals i culturals en les zones costaneres i les zones adjacents.	76.269.659 € (34%)
Prioritat d'inversió 6d: Protegir i restaurar la biodiversitat i el sòl i promoure els serveis als ecosistemes, incloent-hi la Xarxa Natura 2000 i les infraestructures verdes.	
– OE 3.2: Mantenir la biodiversitat i els ecosistemes naturals mitjançant el reforç de la gestió i la col·laboració a les àrees protegides.	
Eix prioritari 4: Potenciar la governança al Mediterrani	
Objectiu temàtic 11: <i>Potenciar la capacitat institucional de les autoritats públiques i altres agents i l'eficiència de l'Administració pública</i>	
Prioritat d'inversió 11: Potenciar la governança al Mediterrani.	17.945.801 € (8%)
– OE 4.1: Donar suport al procés de reforç i desenvolupament de coordinació al Mediterrani per donar respostes a reptes comuns.	
Eix d'assistència tècnica	13.459.352 €
TOTAL	224.322.525 €

El programa SUDOE

El Programa de cooperació territorial de l'espai sud-oest europeu (SUDOE) és un programa de cooperació transnacional que agrupa les regions NUTS 2 de França, Espanya, el Regne Unit i Portugal i que inicia ara la seva cinquena generació de programació.

El programa per al període 2014-2020 concentra els recursos financers sota dos principis fonamentals: la competitivitat i la sostenibilitat. En primer lloc, es volen desenvolupar tant la competitivitat interna i externa de centres tecnològics i empreses, mitjançant el suport del desenvolupament comú i concertat dels centres productors de coneixement, com l'aplicació a les PIME. Per això s'uneixen els objectius temàtics 1 i 3 en un mateix eix d'intervenció per transmetre als actors territorials aquesta aposta d'intervenció. En segon lloc, es busca la sostenibilitat del creixement i el desenvolupament de l'espai SUDOE mitjançant la integració dels vectors estrictament ambientals de l'objectiu temàtic 6, amb la prevenció de riscos naturals de l'objectiu temàtic 5 i les actuacions d'eficiència energètica de l'objectiu temàtic 4.

Mapa 7. Zona elegible per al programa SUDOE

Font: Comissió Europea.

D'aquesta manera, els cinc objectius temàtics (OT) i les set prioritats d'inversió (PI) s'emmarquen en dues àrees generals d'intervenció, que són:

Objectiu temàtic	Dotació
Àrea d'intervenció 1: Desenvolupament intel·ligent	
Eix 1 - OT 1: Promoure la investigació, el desenvolupament tecnològic i la innovació	39,52 MEUR
– PI 1b: foment de la inversió empresarial en R+D+i i el desenvolupament de vincles i sinergies entre les empreses, els centres d'investigació i desenvolupament i el sector de l'ensenyament superior.	(37%)
Eix 2 - OT 3: Millorar la competitivitat de les PIME	14,95 MEUR
– PI 3a: promoció de l'esperit empresarial, en particular facilitant l'aprofitament econòmic de noves idees i impulsant la creació de noves empreses, també mitjançant viviers d'empreses.	(14%)
– PI 3b: desenvolupament i aplicació de nous models empresarials per a les PIME, en particular per a la internacionalització.	
Àrea d'intervenció 2: Desenvolupament sostenible	
Eix 3 - OT 4: Afavorir la transició a una economia baixa en carboni en tots els sectors	11,75 MEUR
– PI 4c: foment de l'eficiència energètica i la utilització d'energies renovables en les infraestructures públiques, inclosos els edificis públics i el sector de l'habitatge.	(11%)
Eix 4 - OT 5: Promoure l'adaptació al canvi climàtic i la prevenció i la gestió de riscos	12,82 MEUR
– PI 5b: foment de la inversió per afrontar els riscos específics, una garantia de preparació davant de les catàstrofes, i el desenvolupament de sistemes de gestió de catàstrofes.	(12%)
Eix 5 - OT 6: Protegir el medi ambient i promoure l'eficiència quant als recursos	21,36 MEUR
– PI 6c: protecció, promoció i desenvolupament del patrimoni cultural i natural.	(20%)
– PI 6d: protecció i restauració de la biodiversitat i del sòl i promoció de serveis lligats a l'ecosistema, inclosa la Xarxa Natura 2000 i les infraestructures verdes.	
Eix d'assistència tècnica	6,41 MEUR (6%)
TOTAL	106.810.523 €

El programa INTERREG EUROPA

El programa INTERREG EUROPA, finançat pel Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), està dissenyat per fomentar l'aprenentatge entre les autoritats públiques a fi de millorar l'acompliment de les polítiques i programes de desenvolupament regional.

De la mateixa manera que en el període anterior, es tracta d'un programa que facilita la cooperació interregional entre territoris dels 28 estats membres de la UE, Noruega i Suïssa, i hi poden accedir diferents tipus d'entitats, com autoritats nacionals, regionals o locals; altres institucions de dret públic (per exemple, universitats, agències de desenvolupament regional, actors de suport empresarial, etc), i, per primera vegada, organismes privats sense ànim de lucre, però amb la condició que participin juntament amb autoritats de gestió i/o òrgans intermedis en el projecte, o que en tinguin el suport específic demostrant-ho amb cartes de les susdites autoritats. L'autoritat de gestió continuarà sent la regió francesa de Nord-Pas de Calais i, per tant, el Secretariat estarà ubicat a Lilla (França).

El programa INTERREG EUROPA disposa d'un pressupost de 359 MEUR per al període 2014-2020 (un increment del 20% respecte al 2007-2013). Concretament, el pressupost per projecte es calcula entre 1 i 2 MEUR, amb un cofinançament del 85% de fons FEDER. A més, el programa d'INTERREG EUROPA intervindrà en els quatre objectius temàtics següents:

- Potenciar la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació (OT 1).
- Augmentar la competitivitat de les PIME (OT 3).
- Recolzar el canvi a una economia baixa en carboni (OT 4).
- Protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos (OT 6).

INTERREG EUROPA finançarà dos tipus d'actuacions:

- Els projectes de cooperació interregional, amb una dotació de 322,4 MEUR, consistiran en associacions d'organitzacions públiques procedents d'almenys tres països, que treballaran durant un període d'entre tres a cinc anys, dedicades a l'aprenentatge i la transferència de bones pràctiques sobre les polítiques i accions regionals en una temàtica determinada. Concretament, seguiran dues fases: la primera d'una durada d'entre un i tres anys i la segona de dos anys.
- Les plataformes, amb un pressupost de 15,3 MEUR, serà un servei que es donarà via instruments de col·laboració en línia o via un grup de persones expertes. La idea és oferir serveis especialitzats com ara assessorament, *peer reviews*, grups de treballs temàtics o directament sobre el contingut dels projectes, per tal que s'arribin a desenvolupar projectes de qualitat que millorin la gestió i l'aplicació de les polítiques públiques. El grup diana són els actors regionals / locals (és a dir, els *stakeholders*) dels projectes.

El programa INTERREG EUROPA presenta un seguit de novetats respecte al període anterior, que s'han introduït per assegurar l'ús eficaç dels fons:

- Enfocament temàtic més específic per tal d'obtenir resultats efectius. A escala operativa, les convocatòries seran temàtiques i en dues fases per reduir el nombre de propostes i augmentar-ne la qualitat.

- Importància dels projectes de capitalització per tal de donar més visibilitat i qualitat i sobretot per assegurar el compromís dels agents implicats.
- Major seguiment de l'impacte dels projectes. Es demanarà als socis regionals fer durant un temps el seguiment de l'impacte dels projectes en els seus territoris per tal de demostrar el valor de la cooperació i assegurar que els resultats de la cooperació i la inversió dels fons de la UE són implementats de manera més sistemàtica.
- Plataformes d'assessorament i suport per desenvolupar projectes de qualitat que millorin la gestió i l'aplicació de les polítiques públiques.
- Major èmfasi en la millora de les polítiques i programes que formen part de la política de cohesió de la Unió Europea.

Pel que fa als criteris d'el·ligibilitat, les parts hauran de pertànyer com a mínim a 3 països, i 2 com a mínim hauran de pertànyer a la UE. La recomanació és que el partenariat s'estableixi entre 5 i 10 parts.

S'espera que la primera convocatòria d'aquest nou període financer s'obri el juny del 2015 i que es tanqui el setembre del 2015, amb un pressupost previst de 28 MEUR. No hi haurà restriccions temàtiques ni requeriments especials geogràfics.

Objectiu temàtic	Dotació
Eix 1 - OT 1: Promoure la investigació, el desenvolupament tecnològic i la innovació	
Prioritats:	
- Centrar-se en l'increment del creixement i l'economia.	
- Directament relacionat amb el mercat de treball.	84.441.610 €
· OE 1.1 - Foment de la recerca i la innovació d'estructures i capacitats.	
· OE 1.2 - Suport a la innovació per part d'actors en les cadenes regionals d'innovació en les àrees d'especialització intel·ligent i les oportunitats d'innovació.	
Eix 2 - OT 3: Millorar la competitivitat de les PIME	
Prioritats:	
- La internacionalització.	
- L'accés a nous instruments financers.	
- La millora de les capacitats dels recursos humans.	84.441.610€
- La transferència de tecnologies.	
- L'emprenedoria.	
- L'ecoconcepció i les noves regles que s'hi relacionen.	
- La innovació.	
· OE 2.1 - Suport a les PIME en totes les fases del seu cicle de vida per desenvolupar i assolir creixement i dedicació a la innovació	
Eix 3 - OT 4: Recolzar el canvi a una economia baixa en carboni	
Prioritats:	
- Projectes que facin front al canvi climàtic.	
- La creació d'innovació i ocupació en el sector.	
- El transport sostenible.	84.441.610 €
- L'eficiència energètica a habitatges i edificis (fred, calor...).	
- Les energies renovables.	
- Es fomentaran tipus d'accions com ara els instruments innovadors locals, els plans estratègics i/o la contractació pública verda.	
· OE 3.1 - Fer front a la transició a una economia baixa en carboni.	

Objectiu temàtic	Dotació
Eix 4 - OT 6: Protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos	
Prioritats:	
- La gestió del medi ambient, és a dir, la conservació, l'ús de serveis, els residus, l'aigua...	
- El foment del canvi de paradigma mitjançant aproximacions innovadores.	84.441.610 €
- El foment del patrimoni i les àrees industrials, preservant els recursos naturals i trobant solucions a aquestes àrees.	
· OE 4.1 - Suport en l'àmbit de la protecció i desenvolupament del patrimoni natural i cultural.	
· OE 4.2 - Augmentar l'eficiència dels recursos, el creixement sostenible i l'ecoinnovació i la gestió ambiental.	
Eix d'assistència tècnica	21.559.560 €
TOTAL	359.326.000 €

El programa URBACT

URBACT és el programa que facilita l'intercanvi de coneixement i bones pràctiques entre les ciutats i altres nivells de govern a l'entorn del desenvolupament urbà sostenible. Representa la continuïtat dels programes URBACT I i II que es desenvolupen des de l'any 2002. Intervé en els 28 països de la UE així com en 2 països associats (Noruega i Suïssa). Està cofinançat pel FEDER amb un ajut de 74,3 MEUR per al període 2014-2020, fet que representa un increment del 39,4% respecte al període precedent. En total, URBACT III disposa de 96 MEUR, un 40% més que durant el període 2007-2013. El Secretariat continuarà ubicat a París, gestionat pel Commissariat Général à l'Égalité des Territoires (CGET).

El programa va dirigit prioritàriament a les ciutats. De fet, només les ciutats podran liderar projectes. Però cal destacar que les àrees funcionals (àrees metropolitanes, etc.) també podran participar sempre que representin administracions territorials. Tanmateix, cal clarificar si les diputacions podran participar en la categoria de socis principals o d'altres socis.

El programa s'adreçarà concretament a les ciutats que necessiten millorar la capacitat per desenvolupar i implementar estratègies i accions urbanes integrades, ja sigui a través del disseny d'accions i estratègies urbanes, del suport per a la implementació o accions per compartir coneixement amb altres agents locals, regionals o estatals.

Es destaca la voluntat de l'Autoritat de Gestió d'implicar-hi més ciutats, de continuar donant suport a les ciutats que ja hi han participat i de dedicar més recursos a la capitalització i transferència. Per aquest motiu, es creen tres tipus de xarxes:

- Xarxes de planificació de l'acció (equivalents a les xarxes "clàssiques" URBACT), a les quals es destinarà el 80% del pressupost. De 8 a 12 socis.
- Xarxes d'implementació, per a les ciutats que ja disposen de plans d'acció local o d'altres plans estratègics. De 8 a 12 socis.
- Xarxes de transferència, per a la transferència de bones pràctiques entre ciutats "donants" i ciutats "receptores". De 6 a 8 socis.

En totes les xarxes hi haurà d'haver equilibri entre socis de regions més desenvolupades i menys.

Hi haurà convocatòries i calendaris diferenciats per a cada tipologia de xarxa. La subvenció per xarxa es modularà entre 600.000 i 750.000 €. El percentatge de cofinançament en les regions més desenvolupades serà del 70% (el 85% en les menys desenvolupades).

Cal destacar que el programa es focalitzarà en un sol objectiu temàtic: OT 11 – Millorar la capacitat institucional i l'eficiència de l'Administració pública i una sola prioritat d'inversió: difondre bones pràctiques i experiència i capitalitzar sobre els resultats de l'intercanvi vinculat al desenvolupament urbà incloent-hi els vincles rural-urbà.

Malgrat que URBACT es focalitza en l'OT 11, s'espera que el 70% dels recursos s'hauran de concentrar en les temàtiques de recerca i desenvolupament tecnològic (OT 1), economia baixa en carboni (OT 4), medi ambient i eficiència dels recursos (OT 6), ocupació i mobilitat laboral (OT 8) i inclusió social i lluita contra la pobresa (OT 9), mentre que el 30% restant s'haurà de destinar a les temàtiques d'accés i ús de les TIC (OT 2), competitivitat de les PIME (OT 3), adaptació al canvi climàtic (OT 5), transport sostenible (OT 7) i educació i aprenentatge permanent (OT 10).

El programa operatiu es va aprovar el 19 de desembre de 2014. Segons el calendari previst, la primera convocatòria de les xarxes de planificació de l'acció s'obrirà pels volts de març del 2015 amb data límit el juny del 2015. L'inici de la primera fase de les xarxes està previst per a l'octubre del 2015. I, al final del 2015, s'obrirà la primera convocatòria de les altres dues tipologies de xarxes.

Objectiu temàtic	Dotació
Eix 1: Promoure el desenvolupament urbà sostenible	
OT 11: <i>Millorar la capacitat institucional i l'eficiència de l'Administració pública</i>	
– Prioritat d'inversió: Difondre bones pràctiques i experiència i capitalitzar sobre els resultats de l'intercanvi vinculats amb desenvolupament urbà, incloent-hi els vincles rural-urbà.	
Accions	
– Capacitació per al desenvolupament urbà sostenible: seminaris nacionals de capacitació, universitat URBACT, altres accions de capacitació.	69.843.880 MEUR (94%)
– Xarxes amb accions com per exemple seminaris d'intercanvi, producció d'estudis de base, producció d'estratègies i plans d'acció, implicació d'agents en l'elaboració de les polítiques, comunicació i vinculació d'actors rurals per reforçar els vincles urbà-rural.	
– Millora de la implementació de polítiques urbanes sostenibles mitjançant xarxes d'implementació o xarxes de transferència.	
– Capitalització i difusió. <i>Expertise, websites, conferències, punts de contacte nacional, etc.</i>	
Eix d'assistència tècnica	4.458.120 MEUR (6%)
TOTAL	74.301.000 €

Altres programes

Existeixen altres programes de cooperació territorial europea que actuen d'una manera complementària al conjunt de programes territorials. D'una banda, el programa INTERACT continuarà sent un instrument per reforçar l'efectivitat de la política de cohesió mitjançant la identificació, transferència i difusió de bones pràctiques i enfocaments innovadors en la implementació dels programes de cooperació territorial europea. Disposarà d'una contribució

FEDER de 36 MEUR. I, tot i ser un programa adreçat fonamentalment a les estructures de gestió dels programes, els promotors de projectes poden beneficiar-se del coneixement que generin per gestionar els seus propis projectes. D'altra banda, el programa ara anomenat ESPON 2020 destinarà 41 MEUR a la recerca científica sobre l'efectivitat de la política de cohesió al territori i diversos treballs tractaran de l'impacte sobre les comunitats locals.

Accions innovadores del FEDER

Aquestes accions preveuen identificar i testar solucions noves amb l'objectiu de generar coneixement que es pugui transferir. La recerca serà un element crucial. Les temàtiques prioritàries seran concretament les que responen a reptes urbans presents i futurs com ara l'envelliment, la mobilitat, el medi ambient, l'energia, etc. Aquests es decidiran en consulta amb els estats membres. Els projectes podran ser en forma de projectes pilot o estudis.

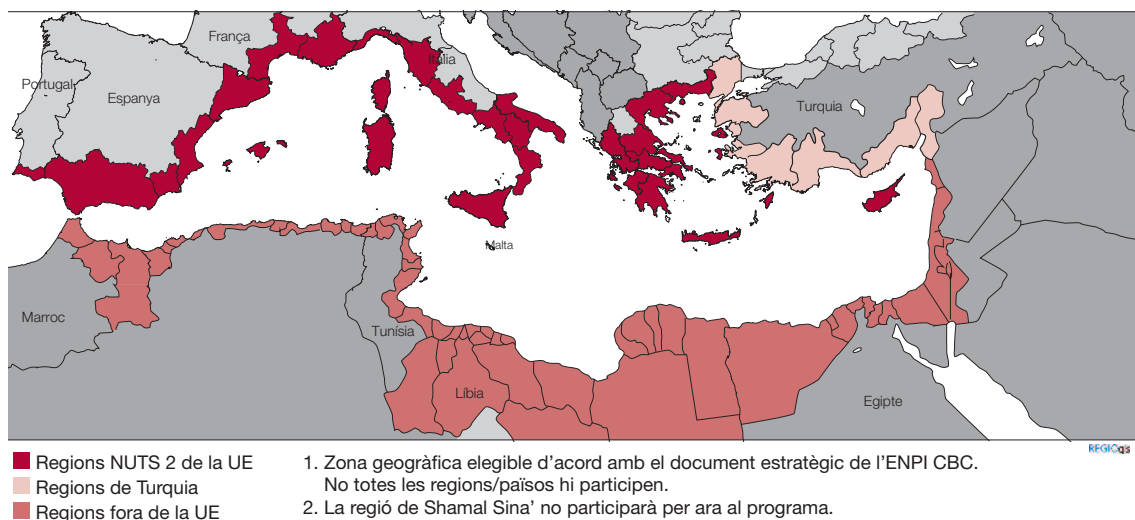
El pressupost per a tot el període serà de 371 MEUR (2014-2020) i la CE preveu publicar diverses convocatòries al llarg de tot el període. La primera està prevista per a mitjans de 2015. Cada projecte podrà tenir una durada màxima de tres anys amb un cofinançament màxim de la CE de 5 MEUR, xifra que correspondrà a un màxim del 80% de les despeses elegibles.

Els candidats elegibles hauran de ser ciutats o àrees urbanes d'almenys 50.000 habitants o bé associacions o agrupacions d'autoritats locals que representen almenys 50.000 habitants. La CE pretén estimular la cooperació entre les ciutats i els investigadors.

La DG regió indica que seran experts independents els que avaluaran les propostes. Alhora, que una entitat externa serà la responsable de la gestió de les convocatòries d'aquest instrument.

El programa ENI CBC MED

Mapa 8. Zona elegible per al programa ENI CBC MED

El 8 d'octubre de 2014 es va adoptar el document de programació dels programes de cooperació transfronterera en el marc de l'Instrument Europeu de Veïnatge (CBC ENI segons les sigles en anglès). Aquests programes representen la continuïtat dels programes de cooperació transfronterera de l'Instrument de Veïnatge i Associació (ENPI) i continuen nodrint-se d'un finançament combinat de la política d'acció exterior i de la política regional. Per tot plegat, reben fons de l'ENI i del FEDER. Des del punt de vista operatiu, es podria afirmar que aquests tipus de fons repliquen la metodologia dels fons estructurals en les accions exteriors.

L'objectiu és promoure la cooperació transfronterera entre els països de la Unió Europea i amb els països veïns i la Federació Russa. Per fer-ho s'estableixen 16 programes de cooperació: 12 programes de fronteres terrestres, 1 programa de frontera marítima i 4 programes de conca.

Igual que durant el període 2007-2013, Catalunya és elegible per al programa de cooperació transfronterera de la conca mediterrània (ENI CBC MED). Aquest programa abraça les regions riberenques (NUTS II) dels països de la UE del nord del Mediterrani i les dels onze països de la ribera sud. A Espanya hi podran participar Andalusia, Catalunya, la Comunitat Valenciana, Múrcia, les Illes Balears, Ceuta i Melilla.

A diferència del període precedent, la programació cercarà una major focalització i els programes hauran de triar quatre objectius temàtics prioritaris d'una llista de deu prioritats de l'ENI.

La contribució europea als programes CBC ENI serà lleugerament superior a la del 2007-2013: 1.052 MEUR, dels quals 543 provindran de l'ENI i 509 del FEDER. Val a dir que el programa de la conca mediterrània té una contribució de 209 MEUR (un 20% del total).

3.2.5. FEADER i FEMP

El Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER)

La Generalitat de Catalunya va presentar el juliol del 2014 la proposta oficial del Programa de desenvolupament rural (PDR) de Catalunya 2014-2020, per mitjà del qual pretén fer front als reptes en matèria de desenvolupament rural de Catalunya. Aquest programa integra fons FEADER, fons de la Generalitat de Catalunya i fons de l'Administració General de l'Estat, que sumen una inversió pública total de 810,4 MEUR (un 20% inferior al 2007-2013), 348,5 dels quals provenen del FEADER (per al període 2007-2013 eren 314), 403,2 de la Generalitat de Catalunya (397,8 el 2007-2013) i 58,8 de l'Administració General de l'Estat que ha baixat un 75% (230,4 el 2007-2013). D'aquests, l'enfocament LEADER disposarà de 62 MEUR (72 en el període precedent).

L'import total del nou PDR serà de 810,47 MEUR (amb aportació del 50% de la Generalitat, 43% fons FEADER de la UE i 7% de l'Estat).

L'aplicació territorial del PDR està limitada a les zones rurals, determinades segons criteris de densitat de població, població total i continuïtat rural. Com a resultat, a Catalunya es consideren 31 comarques, més 32 municipis de 5 comarques urbanes limítrofes amb comarques que presenten un grau elevat de ruralitat. En total, un conjunt de territoris que representen el 88% de la superfície total de Catalunya, el 34 % de la població catalana i el 79% dels municipis.

L'estratègia del PDR de Catalunya es basa en els tres objectius en els quals s'assenta la PAC: fomentar la competitivitat de l'agricultura, garantir la gestió sostenible dels recursos naturals i l'acció pel clima i assolir un desenvolupament territorial equilibrat de les economies i comunitats rurals incloent-hi la creació i conservació de l'ocupació.

El PDR també presta una atenció especial a les prioritats de la Generalitat de Catalunya a l'hora d'establir polítiques específiques per als joves del món rural, fomentar la reactivació econòmica i la creació d'ocupació, estimular la innovació i transferència de coneixements en el sector agroalimentari i promoure accions dirigides a la mitigació i adaptació al canvi climàtic i la protecció dels recursos naturals. El PDR defineix 21 mesures a les quals donarà resposta a través de les 6 prioritats en què s'estructura el FEADER.

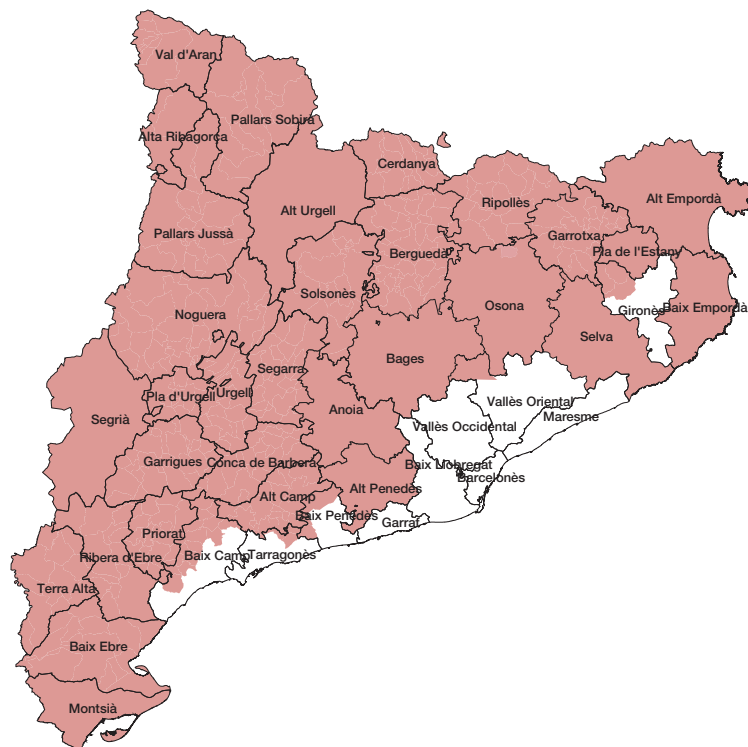
Prioritats

---

1. Fomentar la transferència de coneixement i innovació en els sectors agrari i forestal i en les zones rurals.
  2. Millorar la viabilitat de les explotacions agràries i la competitivitat de tots els tipus d'agricultura en totes les regions, i promoure les tecnologies agrícoles innovadores i la gestió forestal sostenible.
  3. Fomentar l'organització de la cadena alimentària, incloent-hi la transformació i comercialització dels productes agraris, el benestar animal i la gestió de riscos en el sector agrari.
  4. Restaurar, preservar i millorar els ecosistemes relacionats amb l'agricultura i la silvicultura.
  5. Promoure l'eficiència dels recursos i fomentar el pas a una economia baixa en carboni i capaç d'adaptar-se al canvi climàtic en els sectors agrari, alimentari i forestal.
  6. Fomentar la inclusió social, la reducció de la pobresa i el desenvolupament econòmic en les zones rurals.
-

Mapa 9. Territoris rurals PDR: 2014-2020

Font: Generalitat de Catalunya.

L'enfocament LEADER

El PDR es dirigeix fonamentalment al sector productiu privat i hi ha poques vies d'accés local. Tot i així, cal destacar la Mesura 19 d'Ajuts al desenvolupament local participatiu – enfocament LEADER.

El desenvolupament local participatiu és un instrument que permet l'aplicació integrada de les polítiques de desenvolupament rural, amb un enfocament multidisciplinari de caràcter ascendent. Preveu una àmplia participació dels agents del món rural en l'elaboració de l'estratègia, tant públics com privats. Es vehicula a través de la creació dels grup d'acció locals (GAL), que defineixen el suport a projectes i inversions, majoritàriament de caràcter productiu, que responen a les estratègies de desenvolupament local del seu territori. De cara a la programació 2014-2020, es vol reforçar l'enfocament estratègic, l'impacte i la participació dels actors del territori.

La convocatòria per a la selecció dels grups d'acció local (GAL) es va llançar el gener del 2015. Cal destacar que es modifica el procediment de selecció que es farà en dues fases: en la primera es realitzarà una selecció provisional dels GAL i del seu territori, i en la segona es presentaran i s'aprovaran les estratègies de desenvolupament local i l'aprovació definitiva dels GAL, en aplicació del marc normatiu i de la programació aprovada.

Prèviament a aquesta convocatòria, el departament va definir l'àmbit territorial d'aplicació del LEADER a partir de criteris demogràfics, d'envelliment i gènere de la població, de població aturada i dependència de l'agricultura, el qual s'ha validat mitjançant un procés de participació pública que ha permès incorporacions tant significatives com la Vall d'Aran, la Cerdanya gironina o municipis costaners del Baix Ebre i del Montsià.

Dades	Període 2007-2013	Període 2014-2020
Municipis	490	531
Població	620.610	764.505
Superfície	21.148,20	23.516,70
Densitat de població	29,35	32,51
% població r / total	8,22%	10,10%
% superfície r / total	65,87%	72,72%

Cada GAL ha de ser un conjunt equilibrat i representatiu d'interlocutors públics i privats implantats a escala local, que defineixen una estratègia, informen i assessoren la població rural, mobilitzen i estimulen les comunitats en ordre al desenvolupament econòmic i social del seu territori, i promouen l'execució dels projectes d'inversió que generin ocupació o millorin la qualitat de vida, tot fent aquestes actuacions en el marc d'un programa de desenvolupament rural, en aquest cas el PDR 2014-2020.

Estatutàriament, els GAL han de garantir que són entitats sense finalitat de lucre, en què els membres econòmics i socials privats i de representació no administrativa, així com les associacions privades han de representar en els òrgans de decisió com a mínim el 50% dels

socis amb dret de vot. Així mateix, han de promoure una composició paritària entre homes i dones. També es promouran projectes de cooperació transversal entre GAL de Catalunya, Espanya i Europa, i s'obre la porta a la possibilitat de combinar fons FEADER amb FEDER i instruments financers.

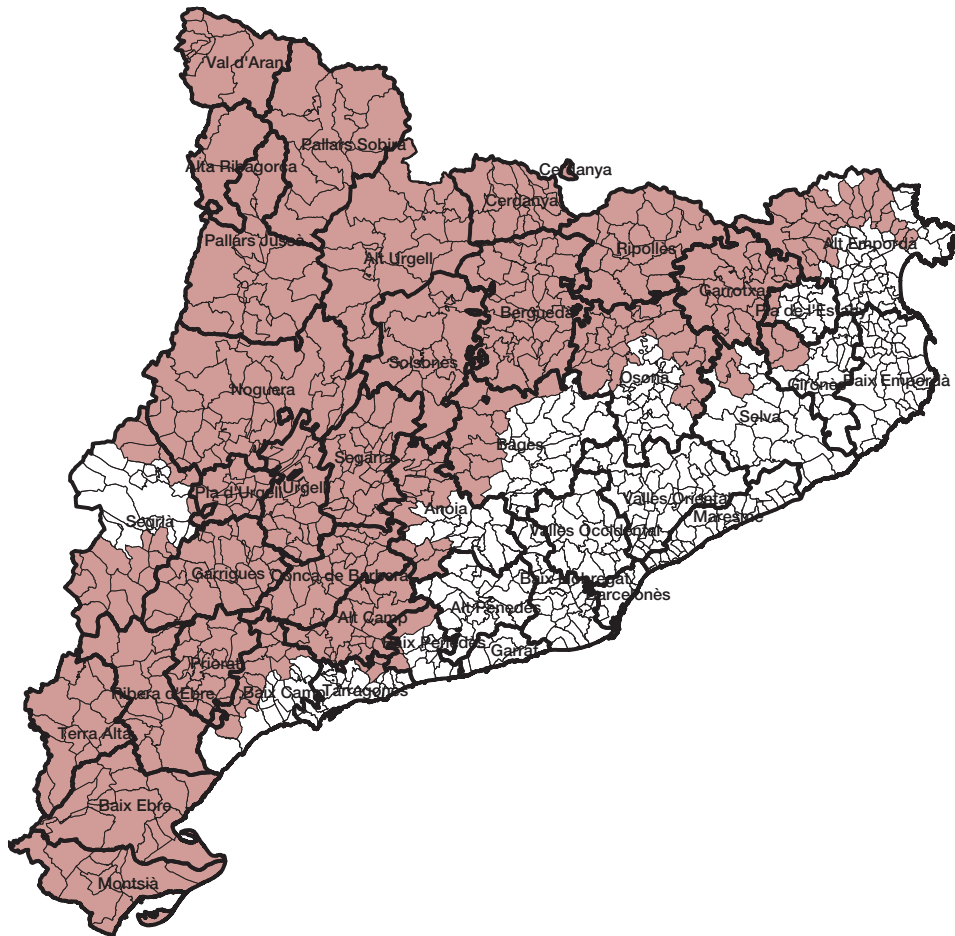
Àmbit territorial Leader 2014-2020

Alt Camp	Aiguamúrcia, Alcover, Alió, Bràfim, Cabra del Camp, Figuerola del Camp, els Garidells, la Masó, el Milà, Montferri, Mont-ral, Nulles, el Pla de Santa Maria, el Pont d'Armentera, Puigpelat, Querol, la Riba, Rodonyà, el Rourell, Vallmoll, Valls, Vilabella, Vila-rodona.
Alt Empordà	Agullana, Albanyà, Bàscara, Biure, Boadella i les Escaules, Borrassà, Cabanelles, Cantallops, Capmany, Cistella, Darnius, Espolla, Garrigàs, Garriguella, Lladó, Maçanet de Cabrenys, Masarac, Mollet de Peralada, Navata, Ordís, Palau de Santa Eulàlia, Palau-saverdera, Pau, Pontós, Rabós, Riumors, Sant Climent Sescebes, Sant Llorenç de la Muga, Sant Miquel de Fluvià, Siurana, Terrades, Torroella de Fluvià, la Vajol, Ventalló, Vilajuïga, Vilamacolum, Vilamaniscle, Vilanant, Vilaür.
Alt Urgell	Alàs i Cerc, Arsèguel, Bassella, Cabó, Cava, Coll de Nargó, Estamariu, Fígols i Alinyà, Josa i Tuixén, Montferrer i Castellbò, Oliana, Organyà, Peramola, el Pont de Bar, Ribera d'Urgellet, la Seu d'Urgell, les Valls d'Aguilar, les Valls de Valira, la Vansa i Fórnols.
Alta Ribagorça	el Pont de Suert, la Vall de Boí, Vilaller.
Anoia	Argençola, Bellprat, Calaf, Calonge de Segarra, Castellfollit de Riubregós, Copons, la Llacuna, Montmaneu, Orpí, els Prats de Rei, Pujalt, Rubió, Sant Martí Sesgueioles, Sant Pere Sallavinera, Santa Maria de Miralles, Veciana.
Bages	Aguilar de Segarra, Cardona, Calders, Castellfollit del Boix, l'Estany, Fonollosa, Gaià, Moià, Monistrol de Calders, Mura, Navàs, Rajadell, Sant Feliu Sasserra, Sant Mateu de Bages, Santa Maria d'Oló, Súria i Talamanca.
Baix Camp	l'Albiol, l'Aleixar, Alforja, Arbolí, l'Argentera, Capafonts, Coldejou, Duesaigües, la Febró, Prades, Pratdip, Riudecanyes, Riudecols, Vilanova d'Escornalbou, Vilaplana.
Baix Ebre	l'Aldea, Aldover, Alfara de Carles, l'Ametlla de Mar, l'Ampolla, Benifallet, Camarles, Deltebre, Paüls, el Perelló, Roquetes, Tivenys, Tortosa, Xerta.
Baix Penedès	Bonastre, Masllorenç, el Montmell.
Berguedà	Avià, Bagà, Berga, Borredà, Capolat, Casserres, Castell de l'Areny, Castellar de n'Hug, Castellar del Riu, Cercs, l'Espunyola, Fígols, Gironella, Gisclareny, Gósol, Guardiola de Berguedà, Montclar, Montmajor, la Nou de Berguedà, Olvan, la Pobla de Lillet, Puig-reig, la Quar, Sagàs, Saldes, Sant Jaume de Frontanyà, Sant Julià de Cerdanyola, Santa Maria de Merlès, Vallcebre, Vilada, Viver i Serrateix.
Cerdanya	Alp, Bellver de Cerdanya, Bolvir, Das, Fontanals de Cerdanya, Ger, Guils de Cerdanya, Isòvol, Lles de Cerdanya, Llívia, Meranges, Montellà i Martinet, Prats i Sansor, Prullans, Puigcerdà, Riu de Cerdanya, Urús.
Conca de Barberà	Barberà de la Conca, Blancafort, Conesa, l'Espluga de Francolí, Forès, Llorac, Montblanc, Passanant i Belltall, les Piles, Pira, Pontils, Rocafort de Queralt, Santa Coloma de Queralt, Sarra, Savallà del Comtat, Senan, Solivella, Vallclara, Vallfogona de Riucorb, Vilanova de Prades, Vilaverd, Vimbodí i Poblet.
Garrigues	l'Albagés, l'Albi, Arbeca, Bellguarda, les Borges Blanques, Bovera, Castellidans, Cervià de les Garrigues, el Cogul, l'Espluga Calba, la Floresta, Fuleda, la Granadella, Granyena de les Garrigues, Juncosa, Juneda, els Omellons, la Pobla de Cérvoles, Puiggròs, el Soleràs, Tarrés, els Torms, el Vilosell, Vinaixa.
Garrotxa	Argelaguer, Besalú, Beuda, Castellfollit de la Roca, Maià de Montcal, Mieres, Montagut i Oix, Olot, les Planes d'Hostoles, les Preses, Riudaura, Sales de Llierca, Sant Aniol de Finestres, Sant Feliu de Pallerols, Sant Ferriol, Sant Jaume de Llierca, Sant Joan les Fonts, Santa Pau, Tortellà, la Vall de Bianya, la Vall d'en Bas.
Gironès	Canet d'Adri, Sant Gregori, Sant Martí de Llémena.

Montsià	Alcanar, Amposta, Freginals, la Galera, Godall, Mas de Barberans, Masdenverge, Sant Carles de la Ràpita, Sant Jaume d'Enveja, Santa Bàrbara, la Sénia, Ulldescona.
Noguera	Àger, Albesa, Algerri, Alòs de Balaguer, Artesa de Segre, les Avellanes i Santa Linya, Balaguer, la Baronia de Rialb, Bellcaire d'Urgell, Bellmunt d'Urgell, Cabanabona, Camarasa, Castelló de Farfanya, Cubells, Foradada, Ivars de Noguera, Menàrguens, Montgai, Oliola, Os de Balaguer, Penelles, Ponts, Preixens, la Sentiu de Sió, Tèrmens, Tiurana, Torrelameu, Vallfogona de Balaguer, Vilanova de l'Aguda, Vilanova de Meià.
Osona	Alpens, Espinelves, Lluçà, Montesquiu, Olost, Orís, Oristà, Perafita, Prats de Lluçanès, Rupit i Pruit, Sant Agustí de Lluçanès, Sant Bartomeu del Grau, Sant Boi de Lluçanès, Sant Martí d'Albars, Sant Pere de Torelló, Sant Quirze de Besora, Sant Sadurní d'Osormort, Sant Vicenç de Torelló, Santa Cecília de Voltregà, Santa Maria de Besora, Santa Maria de Corcó, Sobremunt, Sora, Tavertet, Vidrà, Vilanova de Sau.
Pallars Jussà	Abella de la Conca, Castell de Mur, Conca de Dalt, Gavet de la Conca, Isona i Conca Dellà, Llimiana, la Pobla de Segur, Salàs de Pallars, Sant Esteve de la Sarga, Sarroca de Bellera, Senterada, Talarn, la Torre de Cabdella, Tremp.
Pallars Sobirà	Alins, Alt Àneu, Baix Pallars, Espot, Esterrí d'Àneu, Esterrí de Cardós, Farrera, la Guingueta d'Àneu, Lladorre, Llavorsí, Rialp, Soriguera, Sort, Tírvia, Vall de Cardós.
Pla d'Urgell	Barbens, Bell-lloc d'Urgell, Bellví, Castellnou de Seana, Fondarella, Golmés, Ivars d'Urgell, Linyola, Miralcamp, Mollerussa, el Palau d'Anglesola, el Poal, Sidamon, Torregrossa, Vilanova de Bellpuig, Vila-sana.
Pla de l'Estany	Sant Miquel de Campmajor.
Priorat	Bellmunt del Priorat, la Bisbal de Falset, Cabacés, Capçanes, Cornudella de Montsant, Falset, la Figuera, Gratallops, els Guiamets, el Lloar, Marçà, Margalef, el Masroig, el Molar, la Morera de Montsant, Poboleda, Porrera, Pradell de la Teixeta, la Torre de Fontaubella, Torroja del Priorat, Ulldemolins, la Vilella Alta, la Vilella Baixa.
Ribera d'Ebre	Ascó, Benissanet, Flix, Garcia, Ginestar, Miravet, Móra d'Ebre, Móra la Nova, la Palma d'Ebre, Rasquera, Riba-roja d'Ebre, Tivissa, la Torre de l'Espanyol, Vinebre.
Ripollès	Campdevàdol, Campelles, Camprodon, Gombrèn, Llanars, les Llosses, Molló, Ogassa, Pardines, Planoles, Queralbs, Ribes de Freser, Ripoll, Sant Joan de les Abadesses, Sant Pau de Segúries, Setcases, Toses, Vallfogona de Ripollès, Vilallonga de Ter.
Segarra	Biosca, Cervera, Estaràs, Granyanella, Granyena de Segarra, Guissona, Ivorra, Massoteres, Montoliu de Segarra, Montornès de Segarra, les Oluges, els Plans de Sió, Ribera d'Ondara, Sanaüja, Sant Guim de Freixenet, Sant Guim de la Plana, Sant Ramon, Talavera, Tarroja de Segarra, Torà, Torrefeta i Florejacs.
Segrià	Aitona, els Alamús, Alcanó, Alfarràs, Alfés, Alguaire, Almatret, Almenar, Aspa, Corbins, la Granja d'Escarp, Llardecans, Maials, Massalcoreig, la Portella, Sarroca de Lleida, Seròs, Sunyer, Torrebesses, Vilanova de la Barca.
Selva	Osor, Susqueda.
Solsonès	Castellar de la Ribera, Clariana de Cardener, la Coma i la Pedra, Guixers, Lladurs, Llobera, la Molsosa, Navès, Odèn, Olius, Pinell de Solsonès, Pinós, Riner, Sant Llorenç de Morunys, Solsona.
Tarragonès	Renau, Salomó, Vespella de Gaià i la Secuita.
Terra Alta	Arnes, Batea, Bot, Caseres, Corbera d'Ebre, la Fatarella, Gandesa, Horta de Sant Joan, el Pinell de Brai, la Pobla de Massaluca, Prat de Comte, Vilalba dels Arcs.
Urgell	Agramunt, Anglesola, Belianes, Bellpuig, Castellserà, Ciutadilla, la Fuliola, Guimerà, Maldà, Nalec, els Omells de na Gaia, Ossó de Sió, Preixana, Puigverd d'Agramunt, Sant Martí de Riucorb, Tàrrega, Tornabous, Vallbona de les Monges, Verdú, Vilagrassa.
Val d'Aran	Arres, Bausen, Es Bòrdes, Bossòst, Canejan, Les, Naut Aran, Vielha e Mijaran, Vilamòs.
Vallès Oriental	Castellcir, Castellterçol, Granera, Sant Quirze Safaja.

Mapa 10. Proposta territorial Leader PDR 2014-2020

Font: Generalitat de Catalunya.

El Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP)

La Unió Europea ha assignat a Espanya 1.161,62 MEUR del Fons Europeu Marítim i de la Pesca per al període 2014-2020. Aquesta quantitat suposa un 20,2% del total de la quantia assignada a aquest fons, la qual cosa equival al pes real del sector pesquer espanyol a la Unió Europea. Així, Espanya es converteix en el primer perceptor dels fons de pesca i rep 30 MEUR més que durant el període anterior (un 2,7% més).

Actualment, el Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient està elaborant la nova política comuna de pesca i el nou programa operatiu en col·laboració amb les comunitats autònomes. Amb aquest fons es posaran en marxa mesures dirigides al desenvolupament sostenible de la pesca, l'aqüicultura i les zones pesqueres. També s'atendran diferents necessitats com l'adaptació de la flota als recursos disponibles, les inversions en aquicultura i innovació, i el desenvolupament de les zones costaneres i de la indústria de transformació.

Cal destacar que igual com en els fons agrícoles, es continuarà donant suport al desenvolupament local participatiu mitjançant els grups d'acció local de la pesca (*Fisheries Local Action Groups* - FLAG). En el període 2007-2013 només hi havia un FLAG a Catalunya: el Grup d'Acció Local Litoral Costa de l'Ebre.

Taula 2. Principals fons estructurals i governs locals, comparativa 2007-2013 vs. 2014-2020

2007-2013			2014-2020		
Fons		Entitat convocant	Fons	Entitat convocant	Principals novetats
FEDER PO Catalunya	Convocatòries eix 1 - Innovació, desenvolupament empresarial i economia del coneixement Convocatòries eixos 2 i 4 - Medi ambient i prevenció de riscos i desenvolupament urbà i rural Convocatòries eix 4 - Viure al poble i Viure al poble+ Municipis <3.000 habitants.	Cogestió Generalitat de Catalunya i diputacions catalanes. Generalitat de Catalunya - Direcció General de l'Administració Local.	Convocatòries Desenvolupament territorial (OT 4 i OT 6) Convocatòries accions integrades per al desenvolupament urbà sostenible a través de projectes d'especialització i competitivitat territorial (PECT).	Generalitat de Catalunya	Increment pressupostari. Major concentració temàtica de les inversions en quatre objectius temàtics: R+D+I, millora de les TIC, competitivitat de les PIME i eficiència energètica. Major èmfasi en les estratègies locals i territorials (RIS3CAT). Inclusió de mecanismes de col·laboració publicoprivada Focalització en els resultats i impacte.
FEDER PO de Creixement sostenible	Convocatòria eix 4 - Iniciativa urbana Ciutats de més de 50.000 habitants o capitals de província.	Ministeri d'Economia i Hisenda	Convocatòries d'accions integrades per al desenvolupament urbà sostenible. Convocatòries d'accions singulars en energia baixa en carboni.	Ministeri d'Economia i Hisenda Institut per la Diversificació i l'Estalvi d'Energia (IDAE)	Major concentració temàtica. Inclusió de la prioritat d'economia baixa en carboni. Necessitat de l'existència d'estratègies prèvies. Possibilitat d'intervenir en àrees funcionals supramunicipals. Major utilització dels instruments financers.
FSE PO Catalunya	Convocatòries del PO de Catalunya	Generalitat de Catalunya - Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC)	Convocatòries del PO de Catalunya Convocatòries del PO d'Ocupació juvenil	Generalitat de Catalunya	Lleuger increment pressupostari. Concentració temàtica en ocupació i mobilitat laboral, inclusió social i educació i aprenentatge permanent. Iniciatives d'aplicació de la Garantia Juvenil conjuntament amb el PO d'Ocupació juvenil. Major èmfasi en les estratègies locals i territorials (RIS3CAT).

2007-2013			2014-2020		
Fons		Entitat convocant	Fons	Entitat convocant	Principals novetats
FSE PO d'Ocupació, formació i educació	Convocatòria del PO Adaptabilitat i ocupació Ciutats de més de 50.000 habitants i/o diputacions provincials. Convocatòria del PO Adaptabilitat i ocupació Emplea Verde	Ministeri d'Administracions Públiques Fundación Biodiversidad	Convocatòria del PO d'Ocupació, formació i educació Ciutats de més de 50.000 habitants i/o diputacions provincials.	Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas	
Fons de Cohesió	Convocatòria Fons de Cohesió Ciutats > 200.000 habitants i capitals de província.	Ministeri d'Economia i Hisenda	Espanya no serà beneficiària del FC per al període 2014-2020.		
Cooperació territorial europea	Transfronterera POCTEFA	Consorti de la Comunitat de Treball dels Pirineus (CTP)	Transfronterera POCTEFA	Consorti de la Comunitat de Treball dels Pirineus (CTP)	Lleuger increment pressupostari. Concentració temàtica de
	Transnacional MED	Consell Regional Provence-Alpes- Côte d'Azur (França)	Transnacional MED	Consell Regional Provence-Alpes- Côte d'Azur	cadascun dels programes en 4 dels objectius temàtics dels FEIE (excepte per a la cooperació transfronterera).
	Transnacional SUDOE	Gobierno de Cantabria	Transnacional SUDOE	Gobierno de Cantabria	Assignació important de recursos a recerca i competitivitat, energia i medi ambient.
	Interregional INTERREG IVC	Regió del Nord-Pas de Calais-Lilla (França)	Interregional INTERREG EUROPA	Regió del Nord-Pas de Calais-Lilla (França)	Modificació dels mètodes de presentació: increment de la utilització dels procediments en dues fases i de convocatòries temàtiques.
	Interregional URBACT II	Ministeri d'Afers Urbans (França)	Interregional URBACT III	Comissariat Général à l'Égalité des Territoires- Paris (França)	Major èmfasi en la capitalització, la transferència de resultats i l'intercanvi d'experiències.

4. Enllaços i documentació d'interès

Acord d'Associació d'Espanya

http://www.dgfc.sggp.meh.es/sitios/dgfc/es-ES/ipr/fcp1420/p/pa/Documents/20141022_AA_Espa%C3%B1a_2014_2020.pdf

Comissió Europea: Sexto informe sobre la cohesión económica, social y territorial

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion6/6cr_es.pdf

Estratègia Europa 2020

http://ec.europa.eu/europe2020/index_es.htm

Decisió 2014/190/UE del *Diari Oficial de la UE* (xifres política de cohesió i cooperació territorial europea)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0190&from=EN>

Diari Oficial de la UE (reglaments dels fons estructurals)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2013:347:FULL&from=ES>

Dirección General de Fondos Comunitarios – Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas

<http://www.dgfc.sggp.meh.es/sitios/DGFC/es-ES/Paginas/inicio.aspx>

INFOREGIO

http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.cfm

INTERREG EUROPA

<http://www.interreg4c.eu/>

Fons europeus a Catalunya – Departament d'Economia i Coneixement. Generalitat de Catalunya

<http://fonseuropeus.gencat.cat/ca>

MED

<http://www.programmemed.eu/en>

Parlament Europeu: The role of cities in Cohesion Policy 2014-2020

http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/regi/dv/pe529075_/pe529075_en.pdf

POCTEFA

<https://www.poctefa.eu/>

Programa Nacional de Reformes

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/csr2013_spain_es.pdf

Recomanacions del Consell de la UE per a Espanya

http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/2012/index_es.htm

Red de Iniciativas Urbanas

http://www.fomento.gob.es/MFOM/LANG_CASTELLANO/_ESPECIALES/RED/RIU/

RIS3CAT

<http://catalunya2020.gencat.cat/ca/ris3cat>

SUDOE

<http://www.interreg-sudoe.eu/ESP>

URBACT

<http://urbact.eu/>

**Diputació
Barcelona**

| Àrea de Presidència

Direcció de Relacions Internacionals

Londres, 55
08036 Barcelona
Tel. 934 022 255
d.relacionsint@diba.cat
www.diba.cat/ri

**Mancomunitat
de Catalunya**